

Neemkampanjen

En kamp for Sørs rettigheter

En analyse av Neemkampanjen, en sosial bevegelse som startet i India

av

Gry Drageseth

Hovedoppgave i Sosiologi
Cand Polit, 1992
Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi
Universitetet i Oslo
Mai 2007

Forord

Hvis noen hadde fortalt meg for et år siden at jeg nå skulle sitte her og skrive forord til denne oppgaven hadde jeg blitt like overrasket som jeg er nå over at jeg faktisk sittet her. Oppgaven om Neemkampanjen ble påbegynt vårsemesteret 1995 og har siden vinteren 1997 vært stuert bort i pappkasser. Under den siste flyttingen av kassene som fant sted i februar i fjor vurderte jeg sterkt om jeg skulle kvitte meg med alt sammen. Av en eller annen grunn gjorde jeg ikke det.

Flere har vært involvert i arbeidet med denne oppgaven, og jeg velger å begynne med de siste først. Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo må vel få den største æren for at det arbeidet som er nedlagt tilslutt har endt mellom to permer. Uten initiativet som ble tatt fra instituttet i forhold til å løse de siste Cand. Polit. 92 kandidatene i havn sommeren 2006, med tilbud om samtale og bistand i forhold til å opprette et nytt veilederforhold, hadde dette prosjektet ikke blitt ferdigstilt. Etter forslag fra instituttet tok jeg kontakt med Ørnulf Seippel, Forsker I ved Institutt for Samfunnsforskning og han sa seg villig til å veilede meg i dette prosjektet. Jeg skulle nok ønske at jeg hadde hatt tid til å benytte meg mer av hans kompetanse, men han har kommet tilbake med mange nyttige kommentarer og synspunkter på det jeg har levert til ham og det er jeg veldig takknemlig for.

I tillegg må jeg også nevne og uttrykke en takk til de som var involvert da jeg begynte med denne oppgaven. Min veileder, Hanne Svarstad som på den tiden var tilknyttet Senter for Utvikling og Miljø (SUM) ved Universitetet i Oslo. SUM som gav meg plass på hovedfagssalen og dermed tilgang til et veldig interessant og spennende fag- og forskningsmiljø. Og, Institutt for Sosiologi som bidro med økonomisk støtte til mitt feltarbeid i India.

Sist men ikke minst, må jeg rette en takk til alle de som velvillig tok i mot meg på min reise i India. De svarte tålmodig på mine spørsmål og tilrettela oppholdet slik at det ble en uforglemmelig opplevelse.

Oslo, April, 2007

1 INNLEDNING	5
1.1 Bakgrunn for oppgaven og oppgavens hovedmålsetninger	5
1.2 Introduksjon til teoretisk rammeverk og problemstillinger.....	6
1.2.1 Den politiske konteksten	6
1.2.2 Mobiliseringstrukturene	8
1.2.3 Kampanjens innhold	8
1.2 Oppgavens oppbygging	9
1.3 Begrepsavklaringer og bruk av forkortelser	10
2 NEEMKAMPANJEN.....	13
3 DET TEORETISKE RAMMEVERKET OG PROBLEMSTILLINGENE	17
3.1 Teorier om sosiale bevegelser	17
3.2 Politiske mulighetsstrukturer	19
3.3 Mobiliseringstrukturene.....	21
3.4 Ideologisk orientering.....	23
3.4.1 Frame Bridging.....	24
3.4.2 Collective Action frames – kollektive handlingsrammer.....	24
3.4.3 Problemer og utfordringer knyttet til oppbyggingen av ideologiske rammeverk.....	25
4 METODE OG DATAMATERIALE.....	27
4.1 Valg av metode.....	27
4.1 Enheter og variable	28
4.2 Datainnsamlingen	28
4.3 Kilder for data	30
4.3.1 Skriftlig materiale.....	30
4.3.2 Innsamling av muntlig data	31

4.4 Dataenes reliabilitet og validitet	32
--	----

5 STRIDENS KJERNE – NEEMTREET OG NEEMPATENTENE .....

5.1 Neemtreet.....	34
--------------------	----

5.2 Neemtreet – en truet art i India?	35
---	----

5.3 Kunnskap om og forvaltning av neemtrete og fordeling av fortjeneste	37
---	----

5.4 Neem og Immaterielle Rettigheter.....	39
---	----

5.4.1 Hva er patentert?.....	39
------------------------------	----

5.4.2 Juridiske betraktninger omkring patentenes gyldighet	41
--	----

5.5 Oppsummering	41
------------------------	----

6 NEEMKAMPANJEN OG DEN POLITISKE MULIGHETSTRUKTUREN .....

6.1 Innledning	43
----------------------	----

6.2 TRIPs og patenter	43
-----------------------------	----

6.3 Konvensjonen om Biologisk Mangfold	45
--	----

6.4 Neemkampanjen og de politiske mulighetene i India	47
---	----

6.4.1 Hva var de politiske mulighetene i india?.....	48
--	----

6.4.2 Hvordan ble de politiske mulighetene utnyttet i India?	49
--	----

6.5 Neemkampanjen og de politiske mulighetene internasjonalt	54
--	----

6.5.1 Hva utgjorde de politiske mulighetene internasjonalt?.....	54
--	----

6.5.2 Hvordan ble de politiske mulighetene utnyttet internasjonalt?	55
---	----

6.6 Oppsummering og konklusjoner	59
--	----

7 MOBILISERINGSSTRUKTUREN .....

7.1 Konkrete mobiliseringstiltak.....	61
---------------------------------------	----

7.1.1 Underskriftkampanjene	61
-----------------------------------	----

7.1.2 Bøker, hefter og publikasjoner	62
--	----

7.2 Nettverk og samarbeid	63
7.2.1 Neemkampanjen i India	63
7.2.2 Den internasjonale kampanjen.....	65
7.3 Media	69
7.3.1 Omtale i tidsskrifter og aviser i India.....	70
7.3.2 Omtale i tidsskrifter og aviser internasjonalt	73
7.4 Oppsummering og konklusjoner	78
 8 KAMPANJENS IDEOLOGISKE ORIENTERING	 80
8.1 Neemkampanjen og det ideologiske rammeverket.....	80
8.1.1 Identifisering av problemet.....	80
8.1.2 Det utvidede rammeverk.....	82
8.1.2.1 De tapende partene.....	82
8.1.2.2 Hvem er fienden?	83
8.1.2.3 "Beliefs"	84
8.1.2.4 Hvilke verdier bygger kampanjen på?	88
8.1.2.4.1 Neems tradisjonelle, kulturelle og religiøse betydning	88
8.1.2.4.2 "En annen utvikling"	90
8.1.3 Den motiverende faktor	91
8.2 Hvem appellerte rammeverket til, og hvorfor?.....	92
8.2 Problemer og utfordringer i det ideologiske rammeverket.....	94
8.2.1 Hvem appellerte rammeverket ikke til?.....	94
8.2.2 Næringsinteresser	101
8.3 Oppsummering og konklusjoner	102
 9 OPPSUMMERING OG KONKLUSJONER.....	 105
 10 ETTERORD	 109
 REFERANSER	 111

OVERSIKT OVER INTERVJUER OG SKRIFTELIGE HENVENDELSER.....	116
OVERSIKT OVER ARTIKLER I AVISER, TIDSSKRIFTER OG ANDRE KILDER SOM HAR VÆRT BENYTTET I OPPGAVEN.....	119

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for oppgaven og oppgavens hovedmålsetninger

Ideen til denne oppgaven fikk jeg da jeg ble overrakt et hefte som het Intellectual Piracy and the Neem Patents (Shiva & Holla Bahr, 1993) av Hanne Svarstad som på den tiden var tilknyttet Senter for Utvikling og Miljø ved Universitetet i Oslo. Heftet informerte om en kampanje som ble startet i India mot patenter på kunnskap som har vært utviklet gjennom generasjoner i tradisjonelle samfunn rundt om i verden. Disse konkrete patentene var knyttet til sprøytemidler i jordbruket basert på frø fra neemtreet, et tre som vokser overalt i India.

Utgangspunktet for denne kampanjen er problemstillinger knyttet til rettigheter til biologisk mangfold. Kampanjen kjempet for Sørs rettigheter i et Nord/Sør perspektiv, de hevdet nasjonalstater i Sør sine interesser og de hevdet særgruppers interesser i Sør. Kampanjen skisserer en overordnet agenda som er global, der aktørene er internasjonale, nasjonale og lokale, og konsekvensene hevdes å være nasjonale og lokale i Sør.

Fokus for oppgaven var i begynnelsen patentene, men etterhvert som jeg fikk tilgang til mer materiale dreide interessen seg mer og mer mot en studie og analyse av selve kampanjen. Mye materiale var produsert i forbindelse med kampanjen, den ble fulgt opp internasjonalt og den var omtalt i aviser og tidskrifter. Det syntes som om mange stod bak kampanjen, og særlig internasjonalt hadde den mange støttespillere. I India derimot, fikk jeg etterhvert kjennskap til enkeltpersoner og grupper som ikke var udelt begeistret for kampanjen og det den stod for.

Neemtreet ble lansert som et symbol for kampanjen, og det var neemtreet kampanjens målsetninger var relatert til:

The Neem Campaign has been initiated to mobilize worldwide support to protect indigenous knowledge and indigenous resources of the Third World natural resources from piracy by the West. The Free Tree is the symbol of this campaign (Shiva, Holla-Bahr, 1993:28).

Neemkampanjen ble først lansert nasjonalt i India i 1993 og deretter fulgt opp av en internasjonal kampanje i 1995. I tillegg til å drøfte ulike aspekter ved Neemkampanjen

nasjonalt og internasjonalt med tanke på hvordan de ble satt i gang og hvordan de ble gjennomført, har jeg i materialet funnet forskjeller på den nasjonale og internasjonale kampanjen når det gjelder både hvordan den ble mottatt og hvem som støttet den. Jeg ønsker derfor i denne oppgaven også å undersøke disse forskjellene nærmere og forsøke å forklare årsakene til dette. Var neemtreet det symbolet som kampanjens initiativtakere lanserte det som?

Forutsetningene for disse to kampanjenes gjennomføring er ulike, ikke minst da den internasjonale kampanjen ble lansert to år etter den nasjonale. Men, en aktør har stått som initiativtaker til begge kampanjene og de overordnede målsetningene har vært de samme i begge kampanjene. Den største forskjellen er at kampanjene ble lansert på to ulike arenaer; nasjonalt i India og internasjonalt. For begge to må det antas at de arbeidet ut fra et mål om å oppnå størst mulig støtte og oppslutning omkring målsetningene.

1.2 Introduksjon til teoretisk rammeverk og problemstillinger

Mobiliseringsteori, eller sosial bevegelsesteori er noe som har vokst fram i sosiologien på bakgrunn av teorier om kollektiv adferd og kollektive handlinger Seippel (2003:183). Fra å bli sett på som et avvik på 1950-60 tallet (Furseth, 1994:4), har forskere nå kommet frem til en enighet omkring hvilke faktorer en teoretisk tilnærming til fenomenet sosiale bevegelser bør romme. Dette er faktorer som hevdes å være viktige når det gjelder å starte og gjennomføre en sosial bevegelse og omfatter den politiske konteksten bevegelsen ble lansert innenfor, hvordan mobiliseringen til bevegelsen konkret er gjennomført og en analyse av det innholdet som blir presentert i forhold til mobiliseringen. Da dette synes å gi mulige forklaringer på det jeg ønsker å se nærmere på er det disse tre faktorene jeg ønsker å vurdere Neemkampanjen og dens internasjonale oppfølging ut fra. Dette innebærer også at jeg i denne oppgaven definerer Neemkampanjen og dens internasjonale oppfølger som en sosial bevegelse. Bakgrunnen for dette vil jeg komme nærmere inn på i kapittel 3 der jeg gir en nærmere introduksjon til teorien om sosiale bevegelser.

1.2.1 Den politiske konteksten

Jeg vil starte analysedelen (kap. 6) med å presentere to regimer som jeg mener er den konteksten som lå til grunn for den nasjonale kampanjen og oppfølgingen av denne. Da

kampanjen i India ble startet, arbeidet to av initiativtakerne allerede sammen i forbindelse med Uruguayforhandlingene i GATT (General Agreement on Tariffs and Trade), der spørsmålet om patenter under TRIPs (Handelsrelaterte aspekter ved Immaterialle Rettigheter) administrert av WTO (World Trade Organization)¹ var et sentralt tema. TRIPs ville også etterhvert kreve endringer i medlemslandenes nasjonale patentlovverk. I Neemkampanjene var et av hovedkravene å få ugyldiggjort patenter relatert til neemtreet. En annen målsetning var å påvirke resultatet av den nasjonale prosessen med å tilpasse den nye indiske patentloven til kravene i WTO. Neemtreet, og tradisjonell bruk av dette i jordbruket er det kampanjen dreier seg om. Konvensjonen om Biologisk Mangfold (heretter forkortet til KBM) trådte i kraft i desember 1993 på bakgrunn av konferansen i Rio i 1992, og er en internasjonal konvensjon som har som formål å bevare jordens biologiske mangfold gjennom vern og bærekraftig forvaltning. I tillegg til å anerkjenne nasjonalstaters eierrettigheter til biologisk mangfold, omhandler den også temaer i forhold til fordeling av fortjeneste knyttet til kunnskap på biologisk mangfold. Ressursen neem, forvaltning av denne ressursen og tradisjonell kunnskap knyttet til neemtreet er sentrale aspekter ved Neemkampanjen. Implementeringen av KBM er et nasjonalt anliggende, og arbeidet med å påvirke denne prosessen var en annen målsetning for kampanjen.

I teorien om sosiale bevegelser blir den politiske kontekst også omtalt som den politiske mulighetsstrukturen. Kort innebærer dette at innenfor hvert politiske system ligger det muligheter og begrensninger som bevegelsene forholder seg til, eller må forholde seg. I dette første av 3 analysekapitler ønsker jeg å diskutere de politiske mulighetene disse to regimene la grunnlag for i Neemkampanjen, den nasjonale og den internasjonale, og hvordan disse ble utnyttet. Konteksten den opprinnelige kampanjen var lansert innenfor var nasjonal, mens problemstillingene var både nasjonale og internasjonale, da de to regimene begge var etablert for å regulere internasjonale forhold.

I dette kapitlet ønsker jeg derfor å se på hvilke muligheter som lå i disse internasjonale regimene for Neemkampanjen og dens internasjonale oppfølger og hvordan disse mulighetene ble utnyttet.

---

¹ En redegjørelse for disse begrepene vil bli presentert til slutt i dette kaptitlet – 1.3 Begrepsavklaringer og bruk av forkortelser.

En vurdering av likheter og forskjeller mellom den nasjonale og den internasjonale kampanjen vil bli foretatt til slutt.

1.2.2 Mobiliseringstrukturene

I kapittel 7 vil jeg se nærmere på det som teorien refererer til som mobiliseringstrukturene; den konkrete gjennomføringen av kampanjene. Dette refererer blant annet til hvordan ressurser som kampanjens initiativtakere hadde til rådighet ble benyttet. Kampanjen ble lansert både nasjonalt i India og internasjonalt, og mye bakgrunnsmateriale har vært produsert og distribuert. Materialet viser at flere aktører var involvert i arbeidet med å produsere materialet som ble benyttet i kampanjen og flere var involvert når det gjelder de formelle protestene mot patentene. Dette innebærer at informasjon om kampanjene ble distribuert fra flere kanaler. I dette kapitlet vil jeg derfor presentere de konkrete mobiliseringstiltakene og foreta en vurdering av disse i kampanjene. Deretter vil jeg diskutere i hvilken grad i nettverk har vært mobilisert i arbeidet med å lansere kampanjene. Dette innebærer å diskutere hvem det var som samarbeidet, hva dette samarbeidet bestod av og i hvilken grad dette har hatt betydning for spredningen og oppslutningen omkring kampanjene. Omtale i media og tidsskrifter vil også bli drøftet i dette kapitlet da dette synes å være en del av mobiliseringstiltakene. Neemkampanjene oppnådde også omtale i andre tidsskrifter og medier på bakgrunn av pressemeldinger. Koplingene mellom og forskjeller når det gjelder mobiliseringstrukturene og responsen i den nasjonale kampanjen og den internasjonale oppfølgingen vil også bli drøftet i dette kapitlet.

Spørsmålet jeg ønsker å besvare er:

Hvilke ressurser hadde kampanjene til rådighet, og i hvilken grad ble disse utnyttet?

1.2.3 Kampanjens innhold

Kollektive handlingsrammer er et bidrag som identifiserer faktorer som innvirker på mobiliseringspotensialet og aktiv deltakelse i en sosial bevegelse. Tre komponenter som hevdes å være sentrale vil bli nærmere presentert i kapittel 3, men stikkord er å definere en situasjon som uriktig eller urettferdig, presentere årsaksammenhenger og å motivere til handling. Teorien inkluderer også problemer og utfordringer knyttet til dette rammeverket.

Kampanjene ble lansert som en kamp for Sørs rettigheter, med spesielt fokus på bøndernes situasjon i India, der negative aspekter ved TNS'ers virksomhet for denne gruppen har fått mye oppmerksomhet. Påstandene omkring konsekvenser av TRIPs har vært mange og neems religiøse og kulturelle betydning i India har blitt fremhevet som et viktig aspekt.

I oppgavens siste analysedel (kapittel 8) ønsker jeg derfor å se nærmere på hvordan kampanjens initiativtakere utarbeidet og presenterte kampanjen med hensyn på innholdet. En diskusjon i forhold til hvorvidt rammeverket appellerte til de de var konstruert for er sentralt i dette kapitlet.

Spørsmålet jeg ønsker å besvare er:

Hvilke rammeverk ble konstruert for Neemkampanjene og hvordan appellerte dette til kampanjenes målgruppe?

1.2 Oppgavens oppbygging

Først i denne oppgaven vil jeg gi en introduksjon til Neemkampanjen i India, da det er denne som er grunnlaget for analysen. Dette innebærer en kort gjennomgang av kampanjen og en presentasjon av kampanjens målsetninger. I kapittel 3 følger en introduksjon til det teoretiske rammeverket, som innebærer en introduksjon til teorier om sosiale bevegelser og en nærmere presentasjon av bidragene som vil bli benyttet i de 3 analysekapitlene. Dataene som denne oppgaven er basert på er i første rekke skriftlig materiale som er utgitt og publisert i forbindelse med Neemkampanjen. I tillegg inkluderer dataene intervjuer med noen av aktørene som har vært sentrale i kampanjen, eller som har uttalt seg i forbindelse med kampanjen. Noen av aktørene har jeg ikke hatt mulighet til å intervju, men jeg har hatt noe korrespondanse med disse per post eller e-mail. Forskningsmetoden, arbeidet med datainnsamlingen og en vurdering av det innsamlete materialet vil jeg derfor redegjøre for i kapittel 4.

Neemkampanjen er som tidligere skrevet basert på neemtreet og patentene relatert til dette. Mange argumenter i kampanjen knyttes til neemtreet som en del av jordens biologiske mangfold, neemtreet som ressurs og forvaltningen av denne. I tillegg er patenter og to konkrete

patenter sentrale i kampanjen. I kapittel 5 forsøker jeg å presentere noen fakta og redegjøre for litt av materialet i forhold til dette. Datamateriale er forskning som er gjort på neemtreet og vurderinger av ulike påstander som er fremkommet i forbindelse med kampanjen. Når det gjelder patenter er dette et eget område som er regulert av lover og regler. Jeg har derfor forsøkt å vurdere de konkrete patentene i forhold til dette lovverket og gitt en vurdering av hvilke typer patenter dette dreier seg om. Dette for å gi et grunnlag for å relatere de ulike påstandene i kampanjen i forhold til uttalelser og skriftlig materiale fra andre kilder.

I kapittel 9 vil jeg presentere en oppsummering og konklusjoner

Den nasjonale kampanjen ble lansert i India i 1993 og den internasjonale kampanjen ble lansert i 1995. Datainnsamlingen ble hovedsakelig foretatt i siste halvdel av 1995 og i 1996. Det endelige resultatet av dette arbeidet, ferdigstilt i 2007 er basert på det materialet som ble innsamlet i den perioden og vurdert i forhold til det. Da jeg gjenopptok arbeidet med denne oppgaven, var det klart at på grunn av tiden jeg hadde til rådighet ikke hadde mulighet til å gjenoppta prosessen med å samle datamaterialet og å følge kampanjen fremover i tid. Jeg har imidlertid forsøkt å samle litt informasjon om konkrete resultater av kampanjen, og disse vil jeg kort presentere i kapittel 10 - Etterord.

1.3 Begrepsavklaringer og bruk av forkortelser

GATT, TRIPS og WTO er sentrale i Neemkampanjen. General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) er et avtaleverk som regulerer internasjonal handel. Gjennom forhandlingene i Uruguay-runden ble det 1. januar 1995 vedtatt å opprette World Trade Organization (WTO). Denne organisasjonens virkefelt skulle være dekket av GATT, 1994 som inkluderer GATT 1947 og de multilaterale varehandelsavtalene. Videre skulle WTO omfatte de multilaterale avtalene om handel med tjenester (GATS) og Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS). Etter at WTO ble opprettet vil det i dagligtale refereres til WTO som samlebetegnelse på alle avtalene og regelverket innen internasjonal handel. GATT vil da etterhvert kun bli benyttet om selve Generalavtalen om tolltariffer og handel (Det Kgl. Utenriksdepartementet, 1995). I Neemkampanjen er det hovedsakelig referert til GATT da kampanjen ble lansert før Uruguayforhandlingene ble avsluttet og WTO ble opprettet. Selv om den internasjonale kampanjen ble lansert høsten 1995, refereres det her også til GATT. Jeg

vil i denne oppgaven benytte den betegnelsen som blir brukt i det materialet som til enhver tid er gjenstand for analyse selv om det ikke er korrekt i forhold til definisjonene etter 1. januar 1995. Jeg vil i hovedsak benytte forkortelsene.

I Kampanjen har det blitt brukt betegnelser som Nord og Sør, utviklingsland/utviklede land, den første verden/den tredje verden etc. På grunn av oppgavens art og begrensninger i oppgavens omfang vil diskusjonene omkring mangfoldet og de forskjellene som kjennetegner de landene som inkluderes i disse kategoriene ikke bli diskutert. Disse begrepene vil derfor benyttes i forhold til hvordan de opptrer i materialet som blir drøftet og analysert.

NGO'er (Non Governmental Organizations) er pressgrupper som opererer utenfor det statlige apparat. Tiltross for at det kan skilles mellom betegnelsene NGO'er, organisasjoner og frivillige organisasjoner på bakgrunn av finansieringskilder og medlemstilknytning (Se bl.a. Mollekleiv: Kronikk Aftenposten 11/7-96), vil disse betegnelsene bli benyttet om hverandre i denne oppgaven.

Det amerikanske selskapet W.R. Grace har blitt gjort til en viktig aktør i Neemkampanjen. To betegnelser benyttes i forhold til denne type selskaper; transnasjonale selskaper og multinasjonale selskaper. Litteraturgjennomgåelse tyder på uenighet i forhold til hvordan disse skal defineres og eventuell forskjell mellom de to betegnelsene. «Transnasjonale selskaper har til forskjell fra multinasjonale selskaper en sterk forankring i hjemlandet, med en mer hierarkisk og sentralisert styringsstruktur hvor de forskjellige utenlandsavdelingene er nært knyttet til hovedkvarteret hjemme» (Skattum, 1997:10). Martinussen gjør ikke noe skille mellom de to begrepene og konkluderer på bakgrunn av en sammenfatning av ulike teorier med at det dreier seg om et selskap med et visst omfang av aktiviteter utenfor hjemlandet (Martinussen, 1994:156). Dicken, (Dicken, 1992:47), hevder at betegnelsen «multinasjonale selskaper» forutsetter virksomhet i et omfattende antall land, mens betegnelsen «transnasjonale selskaper» impliserer virksomhet i minst to land inkludert hjemlandet. Dette innebærer at alle MNS er TNS, men ikke omvendt. I denne oppgaven vil betegnelsen transnasjonalt (med forkortelsen TNS) bli benyttet, uten at det er blitt foretatt noen nærmere analyse av det aktuelle selskapet. Dette på bakgrunn av relevans i forhold til oppgavens problemstillinger. Betegnelsen mulitnasjonale selskaper vil bli benyttet der dette begrepet opptrer i et sitat.

Som det vil komme frem i oppgaven er en del av aktørene i India i tillegg til å være ledere eller aktive i NGO'er også tilknyttet universiteter og forskningsinstitusjoner der de innehar akademiske stillinger. I materiale om Neemkampanjen finner man at aktører er omtalt med fornavn og etternavn, noen ganger med akademiske titler og i andre sammenhenger igjen som aktivister. I sitater vil jeg benytte de betegnelse som opptrer i sitatene og der jeg benytter disse navnene i analysen velger jeg å benytte fornavn og etternavn.

2 Neemkampanjen

Neemkampanjen ble lansert tidlig i 1993 på bakgrunn av kjennskap til at et amerikansk selskap, W.R. Grace, hadde fått innvilget patenter på neembaserte pesticider. Initiativtakere var Vandana Shiva og Nanjunda Swamy².

Ved å informere om at W.R. Grace hadde patenter på «the biopesticidal properties of the neem» hevdet initiativtakerne at det som var almenhetens naturmessige, kulturelle og intellektuelle arv i India var blitt privatisert. På bakgrunn av opplysninger om W.R. Grace's patenter og etablering i India ble mottakerne oppfordret til å underskrive et krav om at patentene skulle ugyldiggjøres, og at verken India eller noen andre land i Sør skulle akseptere at vestlig patentlovgivning, i første rekke USA's patentlovgivning, skulle bli lagt til grunn for patentlovgivning i Sør. I tillegg ble kampanjen gjort til en del av et nasjonalt tiltak for å påvirke implementeringen av TRIPs og for implementering av KBM i India (Vedlegg 1).

Oppropet gav ikke noen konkret eller klargjørende informasjon om bakgrunnen for disse kravene og på hvilken måte ressursen neem og neempatentene var knyttet opp til de ulike internasjonale regimene. Patenter relatert til neem ble derimot omtalt som et hån mot kunnskap utviklet og benyttet gjennom generasjoner i India, der de to internasjonale regimene ble presentert som motpoler til hverandre. Konvensjonen som ved implementering ville gi beskyttelse i forhold til biodiversitet og tredje verdens kunnskap og TRIPs som vil bidra til å opprettholde den type tyveri som neem i denne kampanjen er gjort til et eksempel på.

Kampanjen ble først lansert i India som en underskriftskampanje rettet mot mange ulike målgrupper. Stensiler ble sendt til ulike utdanningsinstitusjoner og organisasjoner for mangfoldiggjøring og distribusjon. (Intervju, Holla-Bhar, New Delhi, mai 1996).

De konkrete målsetningene med denne kampanjen var ifølge dette skrevet:

- Å fjerne patentene.
- At India og andre Tredje verdens land skal imøtegå den amerikanske patentloven.

---

² 3 andre organisasjoner er nevnt som initiativtakere i arket som ble distribuert i underskriftskampanjen, mens 4 andre NGO'er er nevnt som initiativtakere til Neemkampanjen i boken *Intellectual Piracy and the Neem Patents* (Shiva, Holla-Bhar, 1993). I resten av oppgaven velger jeg å referere til 6 NGO'er som initiativtakere.

- Den tredje verdens biologiske mangfold og den tredje verdens kunnskap skal beskyttes gjennom det som er vedtatt i Konvensjonen for Biologisk Mangfold .

I tillegg satte kampanjen tradisjonell kunnskap på dagsorden, og verdien av denne i forhold til kunnskap utviklet på vitenskapelig basis (Vedlegg 1).

Innledningsbrevet ble fulgt opp av hefter og artikler, distribuert både i India og internasjonalt. Intellectual Piracy and the Neem Patents (Shiva, Holla-Bhar, 1993) ble utgitt i 1993 av Vandana Shivas organisasjon med liste over de 6 organisasjonene som startet kampanjen. I oktober 1993 kommer en av de første artiklene om neempatentene i et internasjonalt tidsskrift, The Ecologist. Denne artikkelen blir senere utgitt i bokform av Shiva, (1995). De religiøse og kulturelle aspektene ved neem er noe som blir eksponert allerede tidlig i kampanjen, og i 1995 kommer det en bok som hovedsakelig fokuserer på disse aspektene ved neem (Vijayalakshmi, Radha og Shiva, 1995).

I samarbeid med Foundation on Economic Trends, RAFI og GRAIN som er NGO'er med hovedkontorer i henholdsvis USA, Canada og Spania³, ble det satt i gang en underskriftskampanje mot patentene, og en formell protest ble overlevert henholdsvis det amerikanske og det europeiske patentkontoret. Den amerikanske patentprotesten ble organisert av organisasjonen Foundation on Economic Trends og den europeiske i regi av The Green Group in the European Parliament. Samtidig blir det utformet et protestskriv som blir sendt til 350 organisasjoner verden over. Arket som ble distribuert var merket «urgent», og er en protest mot USA patent nummer 512 4349, som de hevder gir W.R. Grace et verdensomspennende monopol på salg av et pesticid fra «the famed neem tree of India». De hevder at patentet bygger på kunnskap akkumulert gjennom generasjoner av indiske bønder og vitenskapsmenn, denne kunnskapen er noe som alle har hatt fri tilgang til, og er dermed ingen «nyhet». Patentet må derfor erklæres ugyldig. Denne protesten, hevder de er en historisk innsigelse som vil få omfattende konsekvenser, der det presiseres at neempatentet kun er en av flere hundretusen eksempler på biologiske ressurser som er gitt patentbeskyttelse i USA. Konsekvensen blir hevdet å være at lokale samfunn rundt om i verden vil bli ekskludert fra å benytte biologiske ressurser som de har utviklet og tatt vare på over hundrevis av år. I tillegg

---

³ Disse organisasjonene vil senere bli presentert, da de alle har vært aktive i Neem kampanjen.

går oppropet mot at det amerikanske patentkontoret innvilger patenter som gir eksklusive rettigheter på profitt ved global handel.

I løpet september 1995 oppnådde denne kampanjen pressedekning i indiske og internasjonale medier.

En pressemelding fra De Grønne i Europarlamentet kunngjorde at de i samarbeid med International Federation of Organic Agriculture Movements og RFSSTNP hadde innlevert en protest til det europeiske patentkontoret mot et patent på et soppmiddel som W.R. Grace hadde i Europa. Det formelle grunnlaget for protesten er for det første at det ikke er en nyhet og en bestridelse av oppfinnelseshøyden. De karakteriserer denne protesten som enestående. Neem blir gjort til et symbol på de mange hundre patenter som eksisterer på den rikdommen av biologisk mangfold og kunnskap om dette som finnes i Sør. Der patentinnehaverne sitter igjen med enorm fortjeneste mens samfunnene som lenge har benyttet ressursene ikke får noe. Denne protesten ble innlevert sommeren 1995.

Det ble referert fra bondedemonstrasjoner, og en pressemelding (Vedlegg 2) fra The Foundation on Economic Trends kunngjorde i september 1995 at mer enn 255 organisasjoner fra 42 nasjoner støttet protesten mot neempatentene. Fremtredende bonde-, handels-, vitenskaps-, og akademiske organisasjoner ble hevdet å stille seg bak den formelle protesten til det amerikanske patentkontoret som ble overlevert 14. september 1995. Jeremy Rifkin og hans organisasjon ble presentert som initiativtakere og Vandana Shiva, Swamy, Linda Bullard som er nestleder i International Federation of Organic Agriculture Movement i Brussel og Martin Khor som er leder av Third World Network ble nevnt som andre viktige aktører.

I Norge var det i alt 13 organisasjoner som underskrev protesten og samlet returnerte den til The Foundation on Economic Trends. Administrativt ble den norske kampanjen ledet av den Norske GATT/WTO kampanjen. Hovedargumentet og virkemiddel for å oppnå støtte for målsetningen var at W.R. Grace med patentene hadde sikret seg et verdensomspennende monopol på neembaserte pesticider (vedlegg 3)

Argumentasjonen og artiklene som ble publisert i denne kampanjen ble bygget opp omkring W. R. Grace's patenter. Det ble hevdet at kunnskapen som lå til grunn for patentene var utviklet gjennom generasjoner av indiske bønder, og at et selskap på grunn av dette ikke har noe rett til å påberope seg eierrettigheter. Kampanjen skisserte konsekvenser av patentene med hensyn på rettigheter til produksjon og salg, og det ble skissert mange negative konsekvenser av Grace's etablering i India. Dette i forhold til omfang av råvaren, pris på råvaren og tilgang til råvaren. Det tredje aspektet det ble fokusert på i kampanjen var neemtreets praktiske betydning til ulike formål i dagliglivet og nasjonal produksjon og treets religiøse betydning.

3 Det teoretiske rammeverket og problemstillingene

En teori om sosiale forhold er i følge Ragin (1996:25) et forsøk på spesifisere så klart som mulig et sett av ideer som korresponderer med et spesielt fenomen eller et sett av fenomener. På denne måten blir teoriene benyttet som grunnlag for å utforme hypoteser i forhold til innsamlet datamateriale. Samfunnsforskning preges i stor grad av en dialog mellom teori og datamateriale, og denne dialogen pågår i hele forskningsprosessen.

Mobiliseringsteori, eller sosial bevegelsesteori er noe som har vokst fram i sosiologien på bakgrunn av teorier om kollektiv adferd og kollektive handlinger. Seippel (2003:183) konstruerer en definisjon på bakgrunn av 5 forhold som utgjør det vanligste elementene i sosiale bevegelser:

En sosial bevegelse er sosial interaksjon over tid bestående av en blanding av lødere og mer organiserte nettverk, som utfordrer noens makt, som bygger på en form for identitet eller felles forståelse og som benytter seg av aksjoner i det offentlige, gjerne en form for protest, for å nå sine mål (Seippel, 2003: 185)

I Neemkampanjen finnes innslag av alle disse elementene. Kampanjen har pågått over tid, en rekke aktører har samarbeidet om og i kampanjen, de har vært enige om og hatt noen klare målsetninger, kampanjen har vendt seg mot noen utvalgte motstandere og det har vært utført aksjoner i det offentlige.

På bakgrunn av dette, har jeg valgt å benytte meg av ulike bidrag innenfor sosial mobiliseringsteori.

Videre i dette kapitlet vil jeg gi en introduksjon av sosial mobiliseringsteori. Jeg vil redegjøre for hvilke deler av teorien jeg vil benytte i den senere analysen og knytte dette til problemstillingene presentert i kapittel 3.

3.1 Teorier om sosiale bevegelser

I et historisk perspektiv oppsummerer Furseth (Furseth, 1994:4) at sosiale bevegelser på 1950-60 tallet ble sett på som avvik. To teorier var fremtredende; strukturfunksjonalismen som så på sosiale bevegelser som symptoner på sosiale systemer under press, og den andre som

fokuserte på massesamfunnet, der politiske manipulatorer og passive samfunnsmedlemmer gav opphav til anti-demokratiske bevegelser. Felles for dem begge er en antakelse om at aktørene deltar i bevegelser fordi de gir respons på samfunnsmessige spenninger eller sine egne predisponerte psykologiske tilstander.

Ressursmobiliseringsteoriene brakte nytt liv til sosial bevegelsesforskning i 1970 årene (Mueller & McClurg, 1992:3). Ressursmobiliseringsteorien fokuserte på at sosiale bevegelser i hovedsak var målrettede aksjoner, der tilgjengelighet til og anvendelse av ressurser ble det sentrale fokus for analysene.

Teorien plasserte studier av sosiale bevegelser innenfor den instrumentelle, utilitaristiske naturvitenskapelige tradisjonen der et viktig bidrag var Mancur Olson's Logic of Collective Action (1968). I denne teorien forklarer han kollektive handlinger som utilitaristiske handlinger, der personlig nytte er en forutsetning⁴.

... members of a large collectivity do not voluntarily, without the use of sanctions, or without some incentives and benefits distinct from the collective good itself, organize to attain a collective good that would benefit them all (Olson, 1965:34).

Ressursmobiliseringsteoriens kritikere hevdet at teorien var uten en sosial psykologi som kunne forklare individers handlinger enten innenfor eller utenfor en sosial bevegelse. Stikkord her var meningskonstruksjon, økt bevissthet, bruk av symboler og kollektive identiteter.

Fokus ble dermed flyttet fra ideen om at sosiale bevegelser oppstår fra noe negativt som undertrykkelse, utnyttelse og deprivasjon til at de var et uttrykk for intenderte og rasjonelle prosjekter (Seippel, 2003).

Mens ressursmobiliseringsteorien i hovedsak ble utviklet i USA, arbeidet europeiske forskere med en teoretisk tilnærming som fikk betegnelsen "nye sosiale bevegelser". De to ulike tilnærmingene har blitt sett på som motstridende teorier, men utover 90 tallet har det kommet et mer forsonende preg.

---

⁴ Olson benytter hovedsakelig sin teori på store grupper, der

There is a growing recognition that a thoroughgoing understanding of this issue requires consideration of both social, psychological and structural organizational factors (Snow, Rochford, Worden, Denford, 1986).

Forskerne har forsøkt å ta med det beste fra de to tradisjonene, samtidig som de har kommet til enighet om hvilke elementer en teoretisk tilnærming til dette feltet bør romme.

Seippel (2003:189) trekker frem 3 begreper som dekker disse elementene:

- 1) Den politiske mulighetsstruktur – det strukturelle feltet der bevegelsene opererer
- 2) Mobiliseringstruktur – de sosiale nettverkene, organisasjonsstrukturene og aktivitetsmønstrene som utgjør basisen for selve bevegelsen
- 3) Ideologisk orientering – den kulturelle forståelsen knyttet til dem som deltar i bevegelsen og som preger den sammenhengen der man er aktiv

Disse er gjensidig avhengig av hverandre, og gjør seg gjeldende i mer eller mindre grad fra oppstarten av en bevegelse og gjennom hele bevegelsens levetid.

Ved hjelp av begrepene politiske mulighetsstrukturer, mobiliseringsstrukturer og ideologisk orientering skal jeg forsøke å svare på spørsmålet i denne oppgaven.

3.2 Politiske mulighetsstrukturer

Den politiske mulighetsstrukturen i denne oppgaven refererer til den politiske konteksten som lå til grunn for Neemkampanjene. I kapittel 2 har jeg koplet Neemkampanjen til TRIPs og KBM. Politiske mulighetsstrukturer har ofte blitt benyttet for å undersøke hvordan endringer i eller nye politiske systemer har åpnet for muligheter for, eller innskrenket muligheten for sosiale bevegelser.

Globale problemer krever globale løsninger og Donatella della Porta og Hanspeter Kriesi (1999) har en underliggende ide om at sosiale handlinger i dag på et visst tidspunkt på et visst sted er betinget av sosiale handlinger andre steder i verden. De hevder at ”globalisering” innebærer en intensivering i den mellom-nasjonale spredningen av politiske konflikter,

transnasjonale politiske relasjoner, internasjonale politiske institusjoner og relevansen til internasjonale spørsmål i nasjonal politikk (dela Porta og Kriesi, 1999:4). Utgangspunktet deres er at ulike globaliseringsprosesser reflekteres av sosial mobilisering. Den tekniske revolusjonen i 1980- årene, den økonomiske, kulturelle og politiske utviklingen har bidratt til en intensivering av global gjensidig avhengighet og en bevissthet omkring det globale. I tillegg har den teknologiske utviklingen innenfor massekommunikasjon medført at informasjon blir spredd til hele verden i løpet av kort tid.

Med utviklingen av internasjonale fora, som for eksempel FN og EU, er ”overnasjonale lag” (supranational layer) kommet til, og disse ”lagene” åpner opp nye muligheter og utfordringer for sosiale bevegelser. Dette bidrar til økt interaksjon mellom nasjoner og stater, så vel som økt samarbeid mellom sosiale bevegelser på tvers av landegrenser. ”..., the process of the creation of a supranational governance structure provides a crucial stimulus for the mobilization of social movements” (dela Porta og Kriesi, 1999:13-14).

Florence Passy hevder at overnasjonale maktsentre som NATO, GATT (WTO) og EU er en konsekvens av globaliseringen, da de tjener til å regulere problemer som deles av medlemmene. FN blir karakterisert som et forum der internasjonale regimer utvikles, implementeres og sanksjoneres i forhold til nasjonalstater. (Passy, 1999:150-151). På denne måten har sosiale bevegelser to arenaer for påvirkning; den nasjonale og den overnasjonale.

En konsekvens av globalisering og etablering av supernasjonale fora er at lokale bevegelser kan etableres som motstand mot fremmede ideer og globale problemer. Giddens (1994) i dela Porta og Kriesi, 1999:4) hevder at ”....it [globalization] mobilizes local movements of resistance which defend the local traditions against the intrusion of foreign ideas and global problems”. Fokus internasjonalt kan også medføre økt press på myndighetene i det landet kampanjen oppstod i forhold til de nasjonale målsetningene for kampanjen. På samme tid er også sosiale bevegelser formet av et bredere sett av muligheter i den nasjonale konteksten bevegelsen opererer innenfor.

Som tidligere skrevet åpner internasjonale fora for muligheter for påvirkning på en annen arena; den internasjonale. Dette innebærer nye areaner hvor målsetninger og krav kan fremføres. Dette innebærer også et potensiale for å mobilisere en større gruppe støttespillere.

(dela Porta & Kriesi, 1999:16). Støtte kan søkes med formålet om å oppnå solidaritet om saken (Giddens 1994 i dela Porta og Kriesi, 1999:4). Potensialet ligger også til rette for samarbeid mellom ulike sosiale bevegelser og NGO'er internasjonalt. Etableringen av globale politiske areaner kan hevdes å skape transnasjonale kollektive aktører (dela Porta og Kriesi, 1999: 17-18).

I denne oppgaven vil jeg derfor benytte disse ulike bidragene for å drøfte:

Hvilke muligheter lå i disse internasjonale regimene for Neemkampanjen og dens internasjonale oppfølger og hvordan ble disse mulighetene utnyttet?

3.3 Mobiliseringstrukturene

McAdam, McCarthy and Zald hevder at politiske muligheter kun er en av forutsetningene for handling;

In the absence of sufficient organization – whether formal or informal – such [political] opportunities are not likely to be seized (McAdam, McCarthy and Zald 1996:8).

Med dette mener de at en ”mulighet” bare blir realisert hvis den blir definert så av en gruppe som er tilstrekkelig organisert og innehar de nødvendige ressursene til å fremskaffe handling. Og dermed setter de også inn mobiliseringsstrukturene – eller organiseringen av en sosial bevegelse som en forutsetning for støtte og mobilisering.

Klandermans & Oegma (1987:520) vurderer i sin teori konkrete tiltak for å omgjøre det mobiliseringspotensiale som eksisterer til reell deltakelse. De nevner eksempler som massemedia, direkte henvendelse (per post og per telefon), kontakter i andre organisasjoner og mobilisering gjennom vennskap, der de to sistnevnte ansees som mest effektive.

I teoriene om sosiale bevegelser og sosial mobilisering er det enighet om at sosiale nettverk og uformelle relasjoner er en effektiv og kostnadsbesparende metode for å sette i gang en sosial bevegelse. Klandermans og Oegma (1966) hevder at i jo større grad en mobiliseringskampanje har adgang til rekrutteringsnettverk, jo større sjanse er det for at

mobiliseringen lykkes. Dette innebærer i hvilken grad organisasjonen har kontakt med andre organisasjoner, i hvilken grad den makter å utvide sin egen organisasjons tilhengere og i hvilken grad organisasjoner lykkes i å forme koalisjoner med andre organisasjoner. Snow, Zurcher and Ekland-Olson (1980), kommer i sin artikkel om rekruttering til sosiale bevegelser med flere påstander om sammenhengen mellom forsøk på mobilisering og sosiale nettverk. De hevder at sannsynligheten for deltakelse er størst der det allerede eksisterer bånd mellom individet og organisasjonen.

MacCarthy and Wolfson, 1992) (In Morris, McClurg Mueller, 1992) hevder at bruk av et allerede eksisterende nettverk og ”kooptering” av andre grupper gjør mobilisering mer sannsynlig og mer kostnadseffektivt. ”Kooptering” innebærer at sosiale bevegelsesorganisasjoner forener seg med eller springer ut av andre grupper. Dette gir tilgang til ressurser som blant annet adresselister, kontorfasiliteter, personell og annen kunnskap som de kan ha nytte av i sitt arbeid.

For oppgaven innebærer dette å se nærmere på de ulike mobiliseringsstrategiene som ble benyttet for å oppnå støtte til kampanjen. Hvem de henvendte seg til, hvilke rekrutteringstiltak som ble benyttet og i hvilken grad de kan sies å ha oppnådd støtte og reell deltakelse til kampanjene.

Media blir ikke ansett for å være effektivt når det gjelder å overbevise og engasjere offentligheten. Klandermans og Oegma, (1987:520) hevder at dette er mest effektivt der deltakelse innebærer lav risiko og lave kostnader.

Organisasjoner ønsker å skape oppmerksomhet i media for å fremme egne saker, hevde synspunkter i andre aktuelle saker og for å profilere egen organisasjon. En av fordelene med omfattende mediadekning er høyere status når det gjelder troverdighet, og økt medlemstall og flere støttespillere. Mediadekning i seg selv er vurdert som legitimerende, der omtale i media er av stor betydning for å gi et bilde av effektivitet og dermed legitimitet (Kalland, 1994:10). På den annen side hevder Anderson at en forutsetning for mediadekning er at journalister må se organisasjonen som legitime og troverdige kilder (Anderson, 1993:59). Problemer kan oppstå i den formen saken blir presentert da det ligger en utfordring i å få saken tilstrekkelig presentert i mediet. De fleste kampanjer blir startet i håp om at ønsket endring skal oppnås.

Valget av passende arenaer og taktikker må vurderes i forhold til forståelse av fortjeneste og nederlag i de ulike mulighetene. Når det gjelder å endre holdninger eller å skape handling hevder han at massemedia kan bidra til endringer når det gjelder konsumentatferd, men det er mindre som tyder på at det medfører økt engasjement i miljøspørsmål generelt (Kalland, 1994:10).

Datamaterialet tyder på at det foruten pressemeldingene har vært få direkte hevendelser til media, men kampanjen har oppnådd medieoppmerksomhet. Dette innebærer dermed at jeg i den andre delen av dette kapitlet vil vurdere den mediadekningen som er oppnådd og eventuelt fraværet av mediadekning.

3.4 Ideologisk orientering

Den ideologiske orienteringen sier noe om innholdet, eller budskapet i en mobilisering. Dette dreier seg blant annet om verdier, ideologier, tradisjoner, meningsdannelse etc. Snow and Benford (1988:213) har en underliggende tese om at

...mobilization depends not only on the existence of objective structural disparities and dislocations, the availability of resources, leaders organizational skills, political opportunities, and a kind of cost-benefit calculus engaged in by prospective participants, but also on the way these variables are framed and the degree to which they resonate with the targets of mobilization.

”Cultural framing”, eller ideologiske rammer ble hovedsakelig utviklet av Snow og hans kolleger (Seippel, 2003). Rammebegrepet (frame alignment) hevdes å være et konsept som knytter de sosial-psykologiske og de strukturelle og organisatoriske aspektene sammen (Snow, Rochford, Worden & Benford, 1986:464). Frame alignment er knyttet til hvordan ideologier er bygget opp, hvordan ulike ideologiske elementer knyttes sammen, hvordan de utvides og hvordan de endres. Snow e. al., (1986) definerer ”frame alignment” som:

...the linkage of individual and SMO interpretive orientations, such that some set of individual interests, values and beliefs and SMO activities, goals and ideology are congruent and complementary (Snow, Rochford, Worden, Denford, 1986:464).

Ideologien har i følge Oberschall både en intellektuell og kognitiv komponent, som inneholder påstander omkring samfunnets tilstand der ulike handlinger og motivene bak disse kan

verifiseres empirisk. Den moralske komponenten stadfester det som er riktig og galt, hva som er ønskelig og ikke, og hvem som er de skyldige. Ideologi er det aspektet ved kultur som dreier seg om hvordan samfunnet bør være organisert; det dreier seg om politikk, om regler og om riktig og galt (Oberschall 1973:181).

Snow og Benford (1988:213) ser på bevegelser som betydelige aktører som aktivt er med på å forme hendelser og betingelser, og dermed produserer meninger og ideer. De forsøker derfor å identifisere og utvikle de faktorene som innvirker på mobiliseringspotensialet.

3.4.1 Frame Bridging

Den enkleste formen for ”frame alignment” betegnes som ”frame bridging” der ideen er å ”kople” sammen to grupper som til en viss grad har felles interesser eller antatte felles interesser, verdier eller ideologier, men som mangler den strukturelle forbindelsen. Denne gruppen (grupper eller enkeltindivider) blir kontaktet på bakgrunn av antakelser om at de kan ha sympati for saken, og at de derfor er potensielle støttespillere eller givere til en konkret organisasjon eller som støtte til en side i en sak. Virkemidlene her er vanligvis enkle midler som for eksempel løpesedler, massemedia, telefon, direkte mail eller antakelsen om at de som for eksempel abonnerer på et visst tidsskrift ellers står på en spesiell adresseliste er potensielle tilhengere eller deltakere.

3.4.2 Collective Action frames – kollektive handlingsrammer

Klandermans et al (1999:135-136) deler ”Collective action frames” – kollektive handlingsrammer inn i tre komponenter. Snow og Benford (1988:199) betegner dette som ”Core framing tasks”.

For the første innebærer dette å definere en situasjon som urettferdig eller uriktig og dermed identifisere et problem. Snow and Benford definerer dette som ”diagnostic framing” (Snow and Benford, 1988:200). Hvilke situasjon har blitt fremstilt som urettferdig eller uriktig i Neemkampanjen og hva er dermed problemet som kampanjen ønsker å løse?

Deretter må en identitet etableres. Her må en årsaksammenheng utvikles, hvem eller hva forårsaker denne situasjonen og eventuelt en eller flere fiender identifiseres. Det siste

innebærer å etablere motstandere med negative assosiasjoner der disse fungerer som utvetydige koordinerende symboler som stimulerer til aktivitet og fokuserer følelser og meninger (Snow, Rochford, Worden, Benford, 1986:470). De betegner dette som ”prognostic framing” (Snow and Benford, 1988:202). Jeg velger å benytte betegnelsen ”utvidet rammeverk” i denne oppgaven. Snow and Benford benytter i en tidligere artikkel begrepet ”frame amplification”. (Snow and Benford, 1986:469-470). Ved å skille mellom to typer; ”values” og ”beliefs” forsøker de å gi rammene et dypere og mer utviklet innhold. ”Values” henviser til målene for bevegelsen og bygger på identifisering, idealisering og opphøyelse av noe som antas å være viktig for potensielle deltakere og tilhengere, men som ikke enda har gitt utslag i kollektive handlinger. Disse verdien kan av ulike årsaker være blant annet tatt for gitt, degenerert, misbrukt eller relevansen kan være endret eller tvetydig. Hvis noe av dette er tilfelle, må bevegelsen fokusere på å opphøye, eller ”gjenopplive” disse verdiene i forhold til saken, enten i positiv eller negativ forstand. ”Beliefs” refererer til ”...presumed relationships “between two things or between some thing and a characteristic of it”. (Snow, Rochford, Worden, Denford, 1986:469).

Den tredje komponenten består av å kreere en følelse av at det nytter å gjøre noe og for eksempel kople dette til begreper som moral, plikt, lojalitet, ansvarlighet. Her kan det også vises til tidligere resultater i forhold til andre saker. Den siste betegnes av Snow and Benford som ”the motivational frame” (Snow and Benford, 1988:201-203).

Diagnostic frames alone, no matter how richly they are developed, do little to affect action mobilization and that, the more highly integrated the diagnostic, prognostic, and action frames, the higher the probability of becoming active in any particular cause (Snow and Benford, 1988:203).

3.4.3 Problemer og utfordringer knyttet til oppbyggingen av ideologiske rammeverk

Snow and Benford (1988:205-211) peker på problemer og utfordringer som kan oppstå i utviklingen av de ideologiske rammeverkene. I denne oppgaven skal jeg se nærmere på det punktet som omhandler hvorvidt rammeverket appellerte til dem de var konstruert for⁵. Dette innebærer at de må formidle en forståelse av situasjonen som er i overensstemmelse med den forståelsen som målgruppen har. Stemmer påstandene og årsaksammenhengene overens med

---

⁵ Andre som er nevnt er blant annet budskapets lettfattlighet, og en målsetning i motsetning til flere målsetninger etc.

målgruppens virkelighet? Foreslår den svar og løsninger som harmoniserer med egne erfaringer? Kan de etterprøves, kan de verifiseres? Det andre aspektet ved utfordringer som jeg ønsker å vurdere i denne oppgaven er problemer relatert til rangering av verdier. Dette kan for eksempel dreie seg om to verdier som begge er viktige for en aktør, der den ene taper på bekostning av den andre på grunn av andre årsaker. Dette elementet vil også bli tatt i betraktning i analysen.

For oppgaven innebærer dette å se nærmere på:

Hvilke rammeverk ble konstruert for Neemkampanjene og hvordan appellerte dette til kampanjenes målgruppe?

4 Metode og datamateriale

4.1 Valg av metode

Formålet med denne oppgaven er på bakgrunn av teoretiske betraktninger og empirisk materiale å undersøke ulike aspekter ved Neemkampanjen.

Valg av forskningsmetode og datainnsamlingsmetode er i følge Ragin (1994) avhengig av spørsmålene som ønskes besvart. Prosessen med å komme frem til de disse spørsmålene er en dialog mellom et analytisk rammeverk, som er utarbeidet på bakgrunn av eksisterende teori og det empiriske materialet. Det teoretiske rammeverket jeg har tatt utgangspunkt i er som presentert i kapittel 3; ulike bidrag til sosial mobiliseringsteori.

Ut fra formålet med oppgaven fremgår det at enheten for analysen er Neemkampanjen, og en studie av denne.

Yin definerer et case studium som en empirisk undersøkelse som

...investigates a contemporary phenomenon within its real life context, when the boundaries between phenomenon and context are not clearly evident, and in which multiple sources of evidence are used (Yin, 1989:23).

Yin hevder at i en case studie kan både kvantitative og kvalitative data benyttes (Yin, 1989:24). På bakgrunn av spørsmålene i denne oppgaven, er formålet å gå i dybden på en relativt begrenset case og dermed fange flest mulig aspekter av denne. Analysen vil bli foretatt på bakgrunn av informant intervjuer og skrevne tekster. Noe som medfører en kvalitativ analyse av dataene. Kvalitativ forskningsmetode blir i følge Ragin benyttet av forskere "...when they believe that the best way to construct a proper representation is through in-depth study of phenomena" (Ragin 1994:102). Fenomenets art og en tidkrevende datainnsamling medførte at analyse og tolkning foregikk tildels parallelt med datainnsamlingen, noe som kjennetegner samfunnsforskning, spesielt kvalitative analyser. Dette understøttes av Ragin som hevder at "It is impossible to initiate a qualitative study without some sense of why the subject is worth studying and what concepts might be used to guide the investigation" (Ragin, 1994:87). Grønmo understøtter denne påstanden ved å hevde at dette er nødvendig for å styre

datainnsamlingen i en relevant retning og for å oppnå en mer generell innsikt om det fenomenet som skal undersøkes (Grønmo, 1982:112).

Kritikk av kvalitativ forskningsmetode og case studier er blant annet at de gir liten mulighet til generaliseringer. De er ikke egnet til å generalisere til større populasjoner, men egner seg derimot bedre til å utvikle hypoteser og teorier (Grønmo, 1982:109, Yin, 1989:21).

Komparative casestudier (analyse av flere liknende case) gir mulighet til å korrigere feilslutninger fra et case, og blir dermed ansett for å gi en sterkere og mer troverdig forklaring. Begrenset økonomiske og tidsmessige ressurser medførte at dette ikke var et alternativ i dette prosjektet.

4.1 Enheter og variable

Undersøkelsesenheten i denne oppgaven er Neemkampanjen. Utarbeidelse av spørsmål og valg av relevant teori var med på å presiserer hvilke aspekter ved Neemkampanjen som lå til grunn for analysen. Dette la føringene for hvilke aspekter ved kampanjen jeg velger å undersøke nærmere. Valg av teori kan blant annet ansees som et redskap for å avgrense bredden og dybden av objektet som beskrives, der valg av teori vil prege ens tolkning av det empiriske materialet (Yin, 1993). Hellevik (1991) påpeker at i tillegg til en teoretisk begrunnelse for valg av variabler bør også disse valgene foretas ut fra empiriske begrunnelser. Den teoretiske forankringen av spørsmålene og vurdering av oppmerksomhetene i lys av mine empiriske funn er et forsøk på å tilfredsstille disse kravene.

4.2 Datainnsamlingen

En case studie gir muligheten til å benytte flere ulike kilder. Idealet for en mest mulig helhetlig forståelse av et fenomen er å samle så mye informasjon som mulig. Kritikere hevder at dette kan medføre store uoversiktlige mengder av datamateriale. I og med at Neemkampanjen var et relativt begrenset case, var det nødvendig å strebe etter dette. Den innledende datainnsamlingen bestod i å samle mest mulig informasjon om, og omtale av Neemkampanjen. Formålet med dette var tredelt. For det første å samle informasjon om kampanjens forløp, deretter for å få kjennskap til og etablere kontakt med nøkkelpersoner som skulle kontaktes for senere intervjuer og til slutt for å kunne si noe om årsakene til at de faktisk deltok i, eller støttet kampanjen, eller eventuelt årsaker til at de ikke gjorde det. På

bakgrunn av kampanjens to faser, først med utgangspunkt i India og deretter i USA, ble disse gjort til det geografiske utgangspunktet for datainnsamlingen. Det ble også opprettet kontakt med aktører i Europa.

Arbeidet med datainnsamlingen har vært basert på målsetningen om å samle så mye data som mulig og å skaffe opplysninger om flest mulig aktører. For å skaffe oversikt over denne gruppen ble datainnsamlingen basert på en nettverksutvelging. Neemkampanjens geografiske spredning har medført at besøk hos og intervjuer med alle involverte aktører har vært umulig. Adgang til materiale, spesielt i Europa og USA, har vært avhengig av velvilje fra de som har mottatt henvendelse om å bidra med informasjon. Denne situasjonen har medført manglende kontroll over utvelgelse av eksisterende materiale hos de ulike aktørene. På bakgrunn av forespørsel om konkrete omtaler og artikler har disse blitt returnert i tillegg til annet materiale. Henvendelsene har også resultert i mye av det samme materialet, noe som kan tyde på at et stort utvalg av det eksisterende materialet er innsamlet. På bakgrunn av dette anses analysen å baseres på et tilfredsstillende datagrunnlag. Når det gjelder forespørsel om NGO'enes kontakter og kjennskap til andre aktører som har arbeidet med spørsmål knyttet til neem og Neemkampanjen, har disse henvisningene til sammen resultert i en gruppe som kan karakteriseres som viktige aktører. De ulike navnene og NGO'ene har også figurert på flere lister. Hvorvidt det har forekommet «siling» i forhold til den informasjonen jeg har fått tilgang til er vanskelig å uttale seg om. Det er eksempler i datainnsamlingen der NGO'er som er positive til og har støttet Neemkampanjen har henvist til materiale og aktører som uttrykker negative holdninger. Dette kan tyde på at «siling» ikke har vært et utbredt fenomen.

På bakgrunn av henvisninger og tilsendt materiale ble det etterhvert mulig å danne seg et bilde av Neemkampanjens forløp og involverte aktører. Dermed ble arbeidet med å forberede intervjuer og avtaler med aktørene påbegynt. Da Neemkampanjen ble startet i India, og relatert direkte til indiske forhold ble det et naturlig valg å foreta intervjuer og feltarbeid der. I India ville jeg foruten å få tilgang til mer skriftlig materiale, få muligheter til å snakke med initiativtakere og støttegrupper til den opprinnelige Neemkampanjen. Det var også i India at det var uttrykt motstand mot kampanjen fra andre enn næringsinteresser. Næringsinteressen i dette caset har representanter i India, og det finnes annen neembasert produksjon. I tillegg kunne jeg skaffe mer opplysninger om neemtreet som ressurs, aspekter ved neemtreet som ble fremhevet i kampanjen og ikke minst snakke med de grupper som kampanjen inkluderte i sin

argumentasjon, i dette tilfellet bønder og andre som var involvert i forvaltning av neem. Det ideelle ville vært å foreta intervjuer også av nøkkelpersoner i USA og Europa, men tids- og kostnadmessig var dette en umulighet. Kontakten med denne gruppen ble dermed begrenset til skriftlig og telefonisk kontakt.

4.3 Kilder for data

To ulike kilder har blitt benyttet for å besvare problemstillingen og hypotesene. De viktigste kildene til informasjon har vært skriftlig materiale om Neemkampanjen. Dette inkluderer både primærtekster fra involverte aktører og sekundærtekster som omtaler kampanjen og omtale av neem i andre sammenhenger. For de to sistnevnte er dette journalistiske arbeider og forskningsrapporter. Den andre kilden har vært samtaler og intervjuer med aktører som på en eller annen måte har engasjert seg eller blitt involvert i Neemkampanjen.

4.3.1 Skriftlig materiale

Skriftlig materiale blir i analysen benyttet som kilde både til konkrete fakta og hendelser i Neemkampanjen, og som informasjon om aktørenes holdninger og standpunkter i kampanjen. Mange av disse kildene har sterke normative innslag, der holdninger og i enkelte tilfeller beskyldninger blir uttrykt. De normative innslagene, og tildels motstridende opplysninger og manglende datering av hendelser har medført at nedtegnelsen av konkrete fakta og en nøyaktig kronologisk fremstilling av Neemkampanjen har vært problematisk. Bruk av primærkilder i denne delen av oppgaven, kryssjekking av disse og konkrete muntlige og skriftlige henvendelser bidrar til at jeg mener den fremstillingen som blir gjengitt i oppgaven er riktig. I tillegg har dette materialet blitt benyttet i analyser av kildenes opprinnelse.

Når det gjelder bruk av sekundærkilder er dette hovedsakelig artikler i aviser og NGO blader i forbindelse med hendelser i Neemkampanjen. Innsamlingen av dette har i tillegg til henvendelser til aktører vært gjennomgang av innsamlet materiale av mediaomtale av miljøspørsmål i India. En del av materialet er en gjennomgang av India Green File som baseres på et utvalg av 300-400 artikler fra 25-30 aviser og 10-15 nyhetsmagasiner per måned. Denne innsamlingen er i regi av Centre for Science and Environment i New Delhi. Disse artiklenes innhold er basert på intervjuer med nøkkelpersoner og bruk av primærkilder som bakgrunnsinformasjon i fremstillingen. De siterte aktørenes begrensede kontroll med

fremstillingen og medias utstrakte bruk av korte notiser og artikler kan bidra til at disse gir en forkortet versjon eller vektlegger aspekter som kan gi en skjev fremstilling i forhold til det opprinnelige materialet. Til tross for disse problematiske aspektene blir dette materialet gjenstand for analyser på bakgrunn av innhold. Dette for å analysere hvilke aspekter i denne kampanjen som ble vektlagt. I tillegg blir dette materialet benyttet for å gi en antydning om omfanget av omtale denne kampanjen oppnådde. Mangelfull oversikt over det totale omfanget, og manglende kontroll over innsamlingen av dette materialet medfører at dette ikke utgjør en stor del av analysen og heller ikke kan karakteriseres som kvantitativ datainnsamling og databehandling.

4.3.2 Innsamling av muntlig data

Intervjuene ble planlagt og forberedt på bakgrunn av skriftlig materiale. Formålet var å foreta intervjuer med aktører i Neemkampanjen og grupper omtalt og berørt av denne. Kontakt per brev, fax, e-mail og telefon la grunnlaget for mesteparten av den kontakten som ble etablert. Usikkerhet med hensyn på min reiserute, min begrensede tid og mangelfulle kjennskap til det indiske samfunn og landets kultur måtte tas i betraktning. Før jeg reiste hadde jeg mange kontakter som var positive og imøtekommende med hensyn på intervjuer og samtaler om Neemkampanjen. Adgang til samtaler med næringsinteressene, i dette tilfellet J.P. Margo ble etablert gjennom den amerikanske samarbeidspartneren med et angitt tidsrom for dette møtet. Gjennomføringen av dette feltarbeidet ble i praksis en puslespilloppgave. Respondentenes tilholdssteder, deres ofte stramme tidsskjemaer i tillegg til begrensninger med hensyn på flybillets gyldighet og krav til reiserute, førte meg over store deler av det indiske kontinent i en sirkel. Ulempen var at jeg ikke hadde muligheter til å oppsøke respondentene igjen hvis på forhånd ukjent eller tilleggsinformasjon kom frem. Fordelene var at jeg innenfor mine økonomiske rammer kunne oppsøke flere respondenter.

Hensikten med disse intervjuene var å få tilgang til respondentenes meninger og holdninger til ulike aspekter ved Neemkampanjen. På bakgrunn av teoretiske betraktninger og kjennskap til Neemkampanjen ble det i utgangspunktet utarbeidet en intervjuguide som skulle benyttes i intervjuer med NGO'er og andre som hadde engasjert seg og for næringsinteresser (se vedlegg 4). De generelle intervjuguidene ble benyttet som en sjekkliste for de temaene som intervjuet skulle gjennomgå. Formålet var i tillegg til å huske alle temaer og spørsmål, å sikre ensartet

informasjon fra flere respondenter, da sammenlikning av svarene var viktige for analysen. På bakgrunn av på forhånd innsamlet informasjon, ble det også i forkant av hvert intervju utarbeidet individuelle spørsmål tilpasset hver enkelt respondent. Utdyping og presisering av respondentens egne virksomheter, samt detaljspørsmål i forbindelse med uttaleleser og meningsytringer i forbindelse med Neemkampanjen var formålet med disse.

Under hele feltarbeidet hadde jeg uformelle samtaler/intervjuer med individer som i større eller mindre grad hadde kjennskap til Neemkampanjen. Dette var personer som jeg møtte i ulike sammenhenger, ofte helt tilfeldig. Disse samtalene skulle kompensere for min manglende kunnskap om India, der jeg samtidig forsøkte å få et inntrykk av neemtreets betydning for det indiske folk. I mange sammenhenger dreide dette seg om kulturelle, tradisjonelle og religiøse aspekter. Ved besøk i landsbyer i Gujarat dreide samtalene seg hovedsakelig om spørsmål i forhold til pris og etterspørsel etter råvaren neem og om bøndernes forhold til neem i jordbruket. Spørsmålene som ble stilt var utdrag fra intervjuguidene, og blir hovedsakelig benyttet i forhold til argumenter og påstander i Neemkampanjen.

Å få adgang til respondentene ble ikke opplevd som problematisk. I den grad de ikke var bortreist, var de veldig gjestfrie og generøse med sin tid. Utgangspunktet for at jeg ønsket å intervju disse respondentene var deres på forhånd dokumenterte kjennskap til Neemkampanjen. Det som ble problematisk var at alle i første rekke ønsket å snakke om egne spesifikke arbeidsområder. Dette medførte at intervjuene kunne være vanskelige å styre.

4.4 Dataenes reliabilitet og validitet

Høy reliabilitet innebærer at en annen forsker ved å undersøke det samme fenomenet vil komme frem til samme resultat (Yin, 1989:45). Case studier har blitt anklaget for å ha en løs struktur, der tvetydige kilder og forutinntatte holdninger preger resultatene. I dette prosjektet er det flere aspekter som må fremheves i forhold til reliabilitet. Bruk av åpne spørsmål i intervjuene kan medføre at spørsmål og spørsmålsstillingene ikke blir identiske i alle intervjuer. Hovedproblemet i denne oppgaven er allikevel forbundet med tolkningene av svarene på bakgrunn av kulturelle forskjeller og språk.

Den kulturelle forskjellen forsøkt jeg i første rekke å forberede meg på før jeg reiste. Spesifikke kulturelle forskjeller når det gjaldt adferd og i forhold til kjønnsroller. Når det gjaldt kjønnsroller viste dette seg ikke å være spesielt problematisk, da det i India ikke er uvanlig med høyt utdannede kvinner både innen offentlig administrasjon og innenfor akademiske miljøer. I tillegg hadde de fleste erfaringer fra møter med den vestlige kvinnerollen fra studieopphold og reisevirksomhet.

Intervjuene ble foretatt på engelsk. Dette var ikke morsmål for noen av partene. Selv i egen kultur kan det oppleves at ord og begreper kan tolkes ulikt og ha ulikt innhold hos ulike individer. Under intervjuene prøvde jeg å være bevisst dette. Spørsmål og svar ble derfor utdypet og forklart. Respondentenes inngående kjennskap til tema, problemstilling og terminologi i tillegg til respondentenes erfaringer fra kontakt med vestlige utdanningsinstitusjoner og NGO'er mener jeg har vært med på at språkproblemer har liten relevans i forhold til spørsmålene reliabilitet. Ved siden av å notere under intervjuene, ble disse også tatt opp på bånd, noe som gjorde at jeg kunne arbeide med denne problematikken i arbeidet med utskrivning av intervjuene.

Ved besøk i landsbyer i Gujarat ble intervjuene foretatt ved hjelp av tolk som hadde god kjennskap til engelsk og gujarati. Disse samtalene ble basert på konkrete enkle spørsmål. Ved å forklare spørsmålene inngående ble disse oversatt og svarene deretter oversatt til engelsk. Flere innfallsvinkler til samme spørsmål og hjelp av en person som var lokalkjent i landsbyene og kjent med deres jordbrukspraksis var med i prosessen med å vurdere spørsmålene og svarene. Her intervjuet vi mange representanter fra samme kategori. Respondentene kom fra ulike deler av den kjeden som var involvert i handelen med neem og jeg snakket med mange bønder om deres bruk av neem i landbruket. I alle situasjoner forsøkte jeg å stille kontrollspørsmål, noe jeg tror har bidratt til å gi en god oversikt over situasjonen.

Validiteten betegner datas relevans for problemstillingen i undersøkelsen (Hellevik 1991:159). Dette innebærer at validiteten er avhengig av sammenhengen mellom teorien og de empiriske data. I dette arbeidet har jeg ved å benytte flere uavhengige kilder og ved å utarbeide et sett med hypoteser med teoretisk begrunnet valg av variable forsøkt å redusere problemer i forbindelse med validitet.

5 Stridens kjerne – neemtreet og neempatentene

Før jeg fortsetter analysen av selve kampanjen, vil jeg først redegjøre for neemtreet som en del av jorden biologiske mangfold, forvaltning av neemtreet i India og internasjonalt og en vurdering av kompensasjonsspørsmålet som er ett av temaene i KBM. Tilslutt vil jeg foreta en vurdering av de aktuelle neempatentene som kampanjen refererte til. Innholdet er relatert til påstandene i kampanjen, og vurdert ut fra disse.

5.1 Neemtreet

Neemtreets eller *Azadirachta Indica*s opprinnelsessted er det uenighet om. Noen hevder at neem opprinnelig kommer fra India og Burma, mens andre hevder at det har sin opprinnelse over hele det indiske subkontinent. Til tross for noe uenighet om treets opprinnelse, blir det hevdet at bruk av neemtreet er mest utbredt i India. I de senere årene har neem blitt importert til mange steder i verden, og i dag er neem å finne i 30 land, inkludert hele det indiske subkontinent, i Afrika, flere steder i Karibien, i Saudi Arabia, i Australia og i USA. Bare i India estimeres det være 15 millioner neemtrær (National Research Council, 1992).

Neemtreet, er en botanisk slektning av mahognytreet og er et løvtre som bortsett fra ved ekstrem tørke er grønt hele året. Fullt utvokst kan det bli 25-30 meter høyt med en krone som kan bli opptil 10 meter i diameter. 3 til 5 år gammelt begynner treet å bære frukter, og ved en alder av 10 år når det full produktivitet. Den årlige produksjon varierer mellom 30-100 kilo frukt, avhengig av nedbør, jordsmonn og varietet av neem. Frukten faller av trærne, og kan lett høstes fra bakken. I de fleste steder i India utgjør dette en sesong på omtrent en måned rett før monsunen setter inn (Gupta, intervju, juni 1996). Treet er enkelt å reprodusere ved hjelp av frø, stiklinger og rotdeler, men levetiden for frøene er begrenset til 6-8 uker. Ved tilfredsstillende oppbevaring i rengjort og tilstrekkelig tørket tilstand kan de ha en levetid på opptil 6 måneder.

Treet sies å kunne vokse nesten hvor som helst. Det vokser bedre enn de fleste andre trær i tørr og næringsfattig jord, og bladene, som er alkaliske, sies å nøytralisere sur jord. I India er treet å se nesten hvor som helst. Det vokser langs veier i byer og på landsbygda, i nærheten av markeds plasser, inne i landsbyer og på grøntområder i byene.

Treets egenskaper som beskytter mot insekter og pester skriver seg fra det som er kalt limonider, der azadirachtin og salannin er de som er nevnt i forhold til dette prosjektet. Det oppdages stadig nye, og hittil har det blitt funnet 9. Azadirachtin var et av de første aktive ingrediensene som ble isolert fra neem og den høyeste konsentrasjonen finnes i frøene, selv om stoffet også kan spores i bladene. Azadirachtins fremste egenskap er at det holder insekter borte og at det hindrer insekters vekst og reproduksjon (National Research Council 1992:31). Det er påvist ulikt innhold av både azadirachtin og de andre stoffene. Forholdet mellom disse stoffene varierer på bakgrunn av trærnes alder, voksested, gener og måter ressursen høstes og etterbehandles på. Når det gjelder Azadirachtin har dette den egenskapen at det degraderes i kontakt med sollys. Dette har blitt karakterisert som både en styrke og en svakhet. Styrken er at stoffet etterhvert forsvinner fra jorden og det dermed ikke ligger igjen noen reststoffer som kan være giftige. Svakheten er at ved lagring minsker innholdet av azadirachtin, og dermed effekten (Intervju, Jaipuria, Bangalore, mai 1996).

5.2 Neemtreet – en truet art i India?

W.R. Grace's virksomhet og KBM er i kampanjen knyttet til ressursen neem. Det blir hevdet at den produksjonsenheten som W.R. Grace har etablert i India foredler 20 tonn neemfrø per dag, og at dette vil ha konsekvenser for andre gruppers tilgang til ressursen. Andre grupper er i denne konteksten nasjonale næringsinteresser og bønder. Etterspørsel og forbruk som er større enn tilfanget av ressursen kan i visse tilfeller medføre rovdrift på ressursen. Når dette perspektivet blir benyttet på biodiversitet vil det dermed utgjøre en trussel mot artens eksistens.

Kampanjen er knyttet til neemtreet som art, og i et forvaltningsspørsmål er det neemfrøet som er ressursen det konkret dreier seg om. Neemtrærne bærer frukt, og dermed frø hvert år. Dette innebærer at sanking av neemfrø ikke degraderer ressursen. Ved økt etterspørsel etter frø, og økt høsting av frøene kan dette muligens true spredning av neemtrærne. Slik det er per i dag estimeres det at mellom 20% (Fax Murkumbi, 20. mars, 1997) og 40% (Intervju Badrihai S. Patel, bonde i Gujarat), av den årlige produksjon av neemfrø høstes, der de resterende 40-60% bidrar til reproduksjon av arten hvis forholdene ligger til rette. P.J. Margo hevder at deres virksomhet forbruker omtrent 2% av det årlige kvantum som foredles i India hvert år, dette utgjør omtrent 100 tonn (Intervju, Mr. Jaipuria, mai 1996). For J.P. Margo er samarbeidet med

W.R. Grace en utvidelse av allerede eksisterende produksjon. Siden 1975 har dette firmaet produsert Neemolje for indisk såpeindustri og neembasert gjødsel for indiske forbrukere. Disse produksjonsprosessene er ikke azadirachtinbaserte, men azadirachtin blir derimot ødelagt. Selskapets eier hevder at med denne etableringen utnytter han mer av ressursen enn det han tidligere gjorde og hans samarbeid med W.R. Grace vil ikke ha noen konsekvenser for arten og mangfoldet innenfor arten.⁶ Representanten for Margo utelukker derimot ikke at det innenfor en 5 års periode muligens vil bli økt etterspørsel etter neemfrø som overgår det som er tilgjengelig av ressursen i dag. Plantasjer kan være et alternativ, men det vil bli et politisk spørsmål om det lar seg gjennomføre. I tillegg kan reproduksjonen også foregå på andre måter. Det samme er den store utbredelsen av neem i andre land og verdensdeler.

Et motinnlegg i debatten kan tyde på at det fra kampanjens side også har blitt påstått at et økt forbruk av neemfrø, som blant annet W.R. Grace's etablering har bidratt til fører til at variasjonene innenfor arten neem kan være truet (Gupta, 1995a). Den økende etterspørsel både i India og internasjonalt, og det faktum at den indiske regjering etterhvert har sett potensialet i neem og fremmet forslag om å etablere egne neemtrestater kan i teorien true mangfoldet innenfor arten. Argumentasjonen baseres på diskusjoner om monokulturer. Forskere som har arbeidet med neem karakteriserer den omfattende diversiteten til neem som et problem i pesticidproduksjonen, og hevder at «certain elite types will undoubtedly be selected and propagated» (National Research Council, 1992:16). I India er det ikke foretatt noen kartlegging av varieteter, (Parmar & Ketkar, 1993) og forskning på dette området blir karakterisert som et nødvendig forskningsområde. Blant annet med hensyn på fremtidig forbedring for produksjonsformål. Men det er lite trolig at selv storstilt forskning og etablering av plantasjer i India vil få en slik konsekvens. At treet vokser godt i marginale områder med liten vanntilførsel, innebærer at disse plantasjen kan etableres på allerede degradert jord som ligger brakk (Intervju, Gupta, juni 1996). Planting av nye trær vil dermed ikke erstatte de som allerede finnes. Det faktum at disse trærne stort sett nå er viltvoksende, omfanget og den store spredningen i tillegg til flere andre bruksområder der azadirachtininnholdet ikke er avgjørende for produktets kvalitet vil tale mot dette argumentet.

---

⁶ Intervju med J.P. Jaipuria, Mai, 1996)

..the neem tree appears to benefit everyone. It is promising for reforestation in the tropics, is quite drought tolerant, and - as with any tree - could help reduce soil erosion. In addition to firewood, it provides many products for povertystricken people in the Third World: Soap. lamp, oil and lumber. Furthermore, the neem grows tall and broad, and like an oak, offers shade from the hot tropical sun (Turner-Lowe, 1992:5. (News Report)).

Når det gjelder P.J. Margo og W.R. Grace hevder de blant annet at deres flerbruk av neemfrøet i ulike produksjonsprosesser et argument mot at deres produksjon medfører en trussel mot mangfoldet innenfor arten (Intervju, Hr. Jaipuria, Bangalore, mai 1996).

5.3 Kunnskap om og forvaltning av neemtreet og fordeling av fortjeneste

Flere hevder at neem har vært i utstrakt bruk i tradisjonell landbruk i India gjennom flere generasjoner, og det er dermed trolig at denne bruken har gitt inspirasjon til forskning og produksjon av neembaserte pesticider.

I denne kampanjen er W.R. Grace's produksjon av neembaserte produkter relatert til kunnskap som er utviklet av indiske bønder. I følge kampanjens argumenter oppdaget Robert Larsson, som utviklet produktet i USA, neems potensiale under et besøk i India i 1971. På grunnlag av observasjoner startet han import av neemfrø til USA, og på bakgrunn av tester på neembaserte pesticider, ble hans produkt. Margosan-O, godkjent for salg i USA i 1985 (Shiva, Holla-Bhar, 1993:224). Det var rettighetene til dette produktet W.R. Grace kjøpte i 1985.

Indiske bønder blir i de fleste vitenskapelig arbeider kreditert som opphavet til den kunnskapen som nå videreutvikles i laboratorier rundt i verden. Det hevdes blant annet at denne kunnskapen er dokumentert i 7 000 år gamle indiske tekster (Natural Research Council, 1992:1x, Randhawa & Parma, 1993:1, m.fl.), og at «Neem is an example of science learning from culture...» (Ahmed, Salem, 1995: (Cereoscope). Hvorvidt Larsson var den første som gjorde vitenskapelige tester i forbindelse med neem, er det mer usikkerhet om. Det hevdes at en tysk forsker i 1959 observerte i Sudan at neemblader ikke ble spist under uttallige angrep av gresshopper. Systematisk forskning på blader og frø ble påbegynt i Kenya av denne forskeren i regi av Giessen universitetet i Vest Tyskland i 1970, der blant annet azadirachtin ble påvist (Schmutterer, 1981:21-23). I USA ble det i 1975 startet et forskningsprogram ved Department of Agriculture, Beltsville, Maryland, som senere ble utvidet til å gjelde flere stater

i USA. I tillegg ble det startet samarbeidsprosjekter med Kamerun, Gambia og India. Dette programmet påviste også blant annet azadirachtin og salannin (Schmutterer, 1981).

Når det gjelder kommersielle neembaserte produkter er W.R. Grace's neembaserte pesticid, Margosan-O, som kampanjen har trukket frem, bare et av flere på markedet i USA. I USA var 5 neembaserte produkter for landbruket godkjent i 1994, foruten Margosan-O. Av disse produseres og markedsføres to av W.R. Grace, og tre av agriDyne Inc., Utah, USA (Natural Research Council, 1993:14).⁷

En oversikt over kommersielt produserte neembaserte pesticider i India fra 1993 viser 37 ulike typer fra ulike nasjonale produsenter (Parmar & Ketkar, 1993:272-274). Hr. Murkumbi (fax 20. mars, 1997) hevder at det i dag er 6-7 større produsenter og 50-60 små lokale produsenter i India.

Fordelingen av fortjeneste i forbindelse produkter basert på biologisk mangfold er et av temaene i KBM og dette har også blitt knyttet til neemprodukter. I denne kampanjen er W.R. Grace's produksjon av neembaserte produkter relatert til kunnskap som er utviklet av indiske bønder. I kompensasjonsspørsmålet medfører dette at denne råvaren og kunnskapen tilknyttet denne må kunne stadfestes opprinnelig fra India, og det må utfra kampanjens valg av, og fokusering på W.R. Grace antas at det først og fremst er dette selskapet kampanjens initiativtakere krever at skal betale kompensasjon i forhold til sine neembaserte produkter.

Det faktum at kunnskap tilknyttet neem stort sett blir kredittert indiske bønder, og at nedtegnelser i indiske skrifter understøtter dette, gir grunn til å anta at dette er indisk kunnskap, og at en eventuelle kompensasjon bør tilfalle India. Basert på den antakelsen at opphavet til kunnskapen om neem stammer fra tradisjonell landbrukspraksis, men som problematisk å stadfeste, bør kompensasjon forvaltes av et fond etablert for det formål å bevare biodiversitet (Posey, 1996). Hvem som skal forvalte et eventuelt fond og konkret hvordan det skal forvaltes er det uenighet om. Denne problematikken vil derimot ikke bli diskutert nærmere her. Et spørsmål om kompensasjon når det gjelder neem kan også være problematisk i forhold til konvensjonens manglende tilbakevirkende kraft. De mange

---

⁷ Denne oversikten kom inn som et tillegg i andreutgaven av denne boken, og er skrevet om i avsnittet «among many new developments...».

produsenter, både nasjonalt i India og internasjonalt understreker også det problematiske ved å lage retningslinjer i forhold til hvem som skal kompensere.

5.4 Neem og Immaterielle Rettigheter

5.4.1 Hva er patentert?

De to patentene det her dreier seg om er henholdsvis patent nummer 5,124,349 registrert ved det amerikanske patentkontoret og patent nummer 0 436 257 B1 registrert ved det europeiske patentkontoret.

Patent nummer 5,124,349, gjeldende fra 23. juni 1992, innehaver W.R. Grace, beskrives på følgende måte (Vedlegg 5):

Storage stable pesticide compositions comprising neem seed extracts which contain azadirachtin as the active ingredient wherein the compositions are characterized by their non-degrading solvent systems. In a first embodiment, the pesticide compositions contain solvent systems characterized as having greater than 50% by volume aprotic solvents and less than 15% by volume water. In a second embodiment, the pesticide compositions contain solvent systems characterized as having greater than 50% by volume alcohol and less than 5% by volume water. The pesticide compositions contain surfactant concentrations of at least about 1.0% up to 10%. (Tatt fra sammendraget fra patentdokumentet)

Tilslutt i dokumentet er det 19 punkter som utgjør hva dette patentet dekker. Punkt 1-8 dekker ulike blandingsinnhold, der den «aprotiske» løsningen kan inneholde 10 ulike kjemiske løsninger og alle mulige blandinger av disse. I tillegg angis spesifikasjoner på pH-verdi og spesifikasjoner for alkoholløsningen der denne kan inneholde 8 ulike alkoholer, og kombinasjoner av disse. Tilslutt angis flere mulige kombinasjoner av mengdeforholdet mellom azadirachtin, vann, alkohol og aprotiske løsninger. Denne delen av patentet karakteriseres dermed som et produktpatent.

Punktene 9-19 beskriver prosessene for fremstilling av neemolje, azadirachtin, ulike azadirachtinløsninger og stabiliteten av azadirachtinnholdet ved hjelp av de forannevnte blandinger og kjemiske løsninger. Dette karakteriseres dermed som et prosesspatent.

Studier av dette patentet og området det dekker, tyder på at det er et patent som dekker mye. Dette understøttes av eksperter på området, og som blant annet uttaler: «en målsetning for patensøknader er å formulere dem bredest mulig med størst mulig rekkevidde. På bakgrunn av kjemiske stoffer og prosesser som inngår i patenter synes det som om dette patentet kan karakteriseres slik» (Telefonsamtale Patentkontoret i Oslo, mars 1997).

Det andre patentet, patent nummer 0 436 257 B1, registrert hos det europeiske patentkontoret, 20. desember 1990, eier W.R. Grace, beskrives slik:

This invention relates to a method of controlling fungi on plants with the aid of a foliar fungicide comprising a hydrophobic-solvent extracted neem oil. These neem oil pesticides exhibit inter alia the ability to prevent fungal growth and kill fungal pests at various life stages. (Vedlegg 6).

Sammendraget antyder at patentet inkluderer:

It is an object of this invention to provide a novel pesticide that controls the growth of various fungi. Another object of this invention is to provide a natural pesticide formulation derived from neem seed extracts for the protection of plants from various fungal pests. To reach the objects of the invention there is suggested the method according to claims 1 to 6. In accordance with the present invention, there have been provided certain novel pesticide formulations derived from seed extracts, said formulations comprising non-polar hydrophobic-solvent extracted neem oil fractions, that are substantially free of azadirachtin and salannin (EP 0 435 257 B1:4).

Spesifikasjonene for dette patentets gyldighetsområde innebærer løsningenes innhold, hvilke type soppangrep og hvordan middelet benyttes og på hvilke typer planter. Mye tyder på at også dette patentet har en bred dekning. Spesielt med dette patentet er at det ikke inneholder azadirachtin, stoffet som er mye omtalt i kampanjen.

Det er på det rene at ingen av disse patentene innebærer noe forsøk på å patentere hverken neemtre, neemfrø, neemolje eller azadirachtin. Det patentene innebærer er at mange ulike prosesser og ulike løsninger, som i dette tilfelle er produkter, er patentert og utelukker dermed at andre produsenter vil ha muligheter for å produsere eksakt like løsninger og å benytte de samme prosessene.

5.4.2 Juridiske betraktninger omkring patentenes gyldighet

Hvorvidt søknaden om et patent er berettighet avhenger av i hvilken grad de tre kravene til patenterbarhet er oppfylt. At kunnskapen ikke er kjent er et absolutt krav som gjelder internasjonalt og utansett hvor og på hvilke språk det foreligger. I tillegg gjelder prinsippet om oppfinneshøyde som innebærer et fremskritt og eller en forbedring i forhold til hva som er kjent og samtidig overskride den innsats som kan forventes av en vanlig fagmann på området (Smith-Meyer, 1996).

Patenter er kun beskyttet i de land eller grupper av land der beskyttelse er bevilget. Når det gjelder de aktuelle neempatentene gjelder dette et patent i USA og et innenfor EU. Det er ikke søkt om patentbeskyttelse i India. På bakgrunn av dette er det i India fritt opp til hver enkelt å produsere et helt identisk produkt eller benytte en helt identisk prosess. Det indiske produsenter er forhindret fra å gjøre er å produsere, markedsføre og selge de respektive produktene i USA og Europa. Den dag den nye indiske patentloven eventuelt blir vedtatt i tråd med TRIPs, er det ikke mulig for andre å søke beskyttelse i India, da de vil komme inn under globale retningslinjer om at kunnskapen ikke allerede må være kjent.

5.5 Oppsummering

I dette kapitlet har jeg foretatt en gjennomgang og presentert en del informasjon om neemtreet og forvaltningen av dette i dag. I tillegg er det foretatt noen betraktninger omkring treets opprinnelse og hvordan dette stiller seg til eventuelle spørsmål om kompensasjon. Til slutt har jeg foretatt en vurdering av de konkrete patentene.

Vi har sett at det er en uenighet om treets opprinnelse, men det er mest utbredt i India. I dag er neem å finne i omtrent 30 land. Neemtreet hevdes å kunne vokse nesten hvor som helst, og trives bedre enn de fleste trær i tørr og næringsfattig jord. I India er treet å finne nesten overalt. Treets egenskaper som beskyttelse mot insekter er innholdet av limonider, der azadirachtin er ett av disse. På bakgrunn av treets utbredelse og som råvare til mange ulike produkter hevdes det at det er lite sannsynlig at selv storstilt forskning på å frembringe spesielle varieteter innenfor og anlegging av neemplantasjer vil true mangfoldet innenfor arten neem.

Indiske bønder blir idet fleste vitenskapelige arbeider kreditert som opphavet til kunnskapen om neem som pesticider, men det er usikkerhet omkring hvem det var som først startet med systematisk forskning, og hvor denne forskningen startet. Neempatenter er i dag registrert i flere land og produksjon av neemrelaterte produkter foregår i flere land. Dette vil dermed være en utfordring i forhold til kompensasjonsspørsmålet.

Når det gjelder de konkrete patentene det er innlevert formell klage på, er dette patenter som synes å være både produkt- og prosesspatenter. Det er ikke søkt patentbeskyttelse for noe av dette i India og det er dermed fritt opp til hver enkelt og fremstille og bruke identiske produkter.

6 Neemkampanjen og den politiske mulighetstrukturen

6.1 Innledning

Utgangspunktet for dette kapitlet er to internasjonale regimer som jeg har definert som den politiske konteksten kampanjen ble lansert innenfor. Uruguayforhandlingene i GATT, der spørsmålet om patenter regulert av TRIPs var et sentralt tema. TRIPs ville også etterhvert kreve endringer i de nasjonale patentlovverk. Konvensjonen om Biologisk Mangfold trådte i kraft i desember 1993 på bakgrunn av konferansen i Rio i 1992. Denne politiske konteksten har dermed blitt definert som den politiske mulighetstrukturen kampanjen opererte innenfor.

Hovedspørsmålet jeg ønsker å drøfte i dette kapitlet er hvilke politiske muligheter disse to regimene innebar, og hvorvidt initiativtakerne klarte å utnytte disse mulighetene.

Jeg vil først i dette kapitlet gi en introduksjon til TRIPs og KBM og betraktninger omkring forholdet mellom disse. Dette fordi de danner bakgrunnen for dette kapitlet, men disse regimene er også sentrale for det som følger i senere kapitler.

6.2 TRIPs og patenter

Da GATT's arvtaker WTO trådte i kraft 1. januar 1995 på bakgrunn av Uruguayrunden som startet i 1986, innebar dette at i tillegg til den modifiserte GATT avtalen ble områder som landbruk, tjenester og immaterielle rettigheter som patenter for første gang gjenstand for forhandlinger og innlemmet i regelverket. Dette regelverket ble nedfelt under TRIPs. TRIPs har som målsetning å regulere og internasjonalisere handel i forhold til immaterielle rettigheter. Immaterielle rettigheter innebærer forbedret beskyttelse internasjonalt for rettigheter som varemerker, geografiske varebetegnelser, industrielle mønstre, patenter med mere.

Det var spesielt vanskelige forhandlinger om patenter (UD, 1995:13). Et patent er en tidsbegrenset enerett til kommersiell utnyttelse av en prosess eller et produkt og innebærer at ingen andre kan gjøre bruk av den uten avtale med oppfinneren. Et patent definerer oppfinnelsen og gir klare grenser for eneretten, så vel saklig som tidsmessig, og utgjør et klart

forbud mot kopiering og etterligning. Et patent dekker bare det land, eller den gruppe land det er bevilget for. TRIPs innebærer at det skal kunne gis patent for alle oppfinnelser, enten det dreier seg om produkter eller fremgangsmåter, på alle teknologiske områder, forutsatt at de er nye, (at den ikke allerede eksisterer) at den har oppfinnelseshøyde (at noe ikke er innlysende, den må innebære et fremskritt og/eller forbedring i forhold til hva som er kjent) og at de kan anvendes industrielt (er nyttige, oppfinnelsen må kunne reproduseres) (St. prp. nr. 65, 1993-94: Artikkel 27.1). At kunnskapen ikke er kjent er et absolutt krav som gjelder internasjonalt, og uansett hvor og på hvilke språk det foreligger.

TRIPs gir en glidende overgangsperiode for noen land. Utviklingslandene får fem år, og de minst utviklede land får 11 år for gjennomføringen av de rettslige og strukturelle endringene. Denne overgangsperioden gjelder ikke for blant annet registrering av patentrettigheter, der Artikkel 70.8 lyder: «Når et medlem den dag WTO-avtalen trer i kraft, ikke gir patentbeskyttelse for legemidler eller landbrukskjemikalier i samsvar med medlemmets forpliktelser etter artikkel 27, skal det fra denne dag være mulig å innlevere søknader om patent på slike oppfinnelser. Dette innebærer i praksis at ved søknad om slike patentrettigheter i land som er i overgangsperiode plikter disse landene å opprette en «mail box» for registrering av slike søknader om patentrettigheter i henhold til den internasjonale avtalen.

Medlemmene kan utelukke fra patenterbarhet oppfinnelser som ved kommersiell utnyttelse på deres territorium må forhindres for å verne om offentlig orden og moral. Blant annet for å verne menneskers, dyrs eller planters liv eller helse, eller for å unngå alvorlige skader på miljøet. Dette forutsetter at en slik utelukkelse ikke skjer kun fordi utnytting er forbudt etter deres lovgivning. Medlemmene kan også utelukke fra patentering diagnostiske, terapeutiske og kirurgiske metoder for behandling av mennesker eller dyr, og planter og dyr bortsett fra mikroorganismer, samt biologiske fremgangsmåter for produksjon av planter og dyr, bortsett fra ikke-biologiske og mikrobiologiske fremgangsmåter. Medlemmene blir pålagt å beskytte plantesorter ved hjelp av patenter eller ved et effektivt system *sui generis*, eller ved en kombinasjon. Det eneste *Sui generis* som i dag eksisterer er planteberederens rettigheter administrert av UPOV⁸, som angir rettigheter i forbindelse med bruk, videreforedling og salg av såfrø, men som gir en noe svakere beskyttelse enn patenter. Landene kan foreløpig unnta

---

⁸ UPOV (Union for the Protection of New Varieties of Plants) en internasjonal konvensjon for beskyttelse av plantevarieteter.

patenter på dyr i den nasjonale lovgivning. Den siste bestemmelsen skal imidlertid gjennomgås på nytt etter fire år (Artikkel 27.2 og 27.3).

6.3 Konvensjonen om Biologisk Mangfold

KBM trådte i kraft desember 1993 på bakgrunn av Rio konferansen i 1992 og er ratifisert av 165 stater. USA har ikke ratifisert avtalen. KBM er et internasjonalt avtaleverk som blant annet har blitt omtalt som «. centerpiece of the international community's efforts to protect and sustainably use some of the earth's greatest richness - the diversity of life including genes, species and ecosystems» (Juma,1997). Den er en legalt bindende internasjonal avtale.

Beslutningsorganet til Konvensjonen er «Conference of Parties» (COP), og består av delegater fra alle medlemslandene. Siden konvensjonen trådte i kraft, har det blitt avholdt møter for å diskutere og videreføre arbeidet med implementeringen som er et nasjonalt anliggende. Konvensjonen er utformet med generelle målsetninger og overlater til nasjonalstatene å avgjøre hvordan disse best skal nå målene (Juma,1997).

Svarstad (1994:46-48) konkluderer med at forhandlingene og den endelige Konvensjonen er et resultat av Nord og Sørs ulike interesser og ulik adgang til kontroll i forbindelse med biodiversitet. Grad av interesse og grad av kontroll kan innlede forhandlinger der aktørene vurderer noe som viktigere enn noe annet og et bytteforhold finner sted. Nord har interesse av å bevare det biologiske mangfold i Sør, og å ha tilgang til dette på bakgrunn av fremtidig bruk i industri og jordbruk. Sør på sin side kan ha mindre interesse i å bevare dette mangfoldet da dette kan komme i konflikt med deres økonomiske utvikling. Når det gjelder eiendomsrettigheter til egen biodiversitet, kan restriksjoner og betingelser for adgang gi Sør muligheter for kapitaloverføringer fra Nord. I tillegg har de interesse i teknologioverføringer, i første rekke bioteknologi, da denne teknologien fortrinnsvis finnes i Nord, og er spesielt aktuelt i forbindelse med biodiversitet. Å anerkjenne nasjonalstatenes eierrettigheter er ansett for å være et virkemiddel for å bevare mangfoldet.

I tillegg til å anerkjenne nasjonalstaters suverene eierrettigheter over naturressurser er formålet med KBM å bevare mangfoldet av arter på jorda og mangfoldet innenfor arter. Arter forsvinner i stadig økende tempo og mangfoldet innenfor arter har vært og er truet av et stadig

større innslag av monokulturer i verdens landbruk der utvikling og bruk av stadig mer høytytende arter har gått på bekostning av lokale og nasjonale varieteter. Konsekvenser er ikke bare tap av biologisk mangfold, men også økt sårbarhet når det gjelder sykdom og pestangrep.

Et tredje formål er en rettferdig fordeling av profit i forbindelse med utnyttning av biologiske ressurser. Artikkel 8.j i konvensjonen anerkjenner lokale og tradisjonelle samfunns rettigheter og kunnskaper i forbindelse med forvaltning og bevaring av biologisk mangfold;

Subject to its national legislation, respect, preserve and maintain knowledge, innovations and practices of indigenous and local communities embodying traditional lifestyles relevant for the conservation and sustainable use of biological diversity and promote their wider application with the approval and involvement of the holders of such knowledge, innovations and practices and encourage the equitable sharing of the benefits arising from the utilization (artikkel 8j i KBM).

Der selskaper benytter biodiversitet i produksjon skal disse betale opphavslandene for dette. Hittil har selskapene hentet ut biologisk materiale uten vederlag. Dette gjelder ikke bare materialer produsert med basis i biologisk mangfold, men også produkter som er utviklet på bakgrunn av tradisjonell kunnskap i Sør. Hvordan disse rettighetene skal sikres, hvem som skal forvalte disse midlene, hva disse ressursene skal brukes til og hvordan fordelingen skal skje innad nasjonalt er en diskusjon som både nasjonale myndigheter, forskere og NGO'er arbeider med.

Til tross for dette hevder noen at konvensjonen ikke tilstrekkelig ivaretar noen gruppers rettigheter (Sánchez, 1994:12) og Svarstad påpeker at:

A government's interest in the outcome of the Convention are not necessarily consistent with those of the local communities that use, develop and conserve the genetic resources in question. Thus, the new national sovereignty over genetic resources demanded by the governments of the South may come into conflict with the interests of peasants and indigenous groups (Svarstad, 1994:47).

En annen kritikk av Konvensjonen er at den ikke tar stilling til rettigheter i forhold til biologiske ressurser som allerede er utført fra Sør i forbindelse med produktutvikling, forskning og oppbevaring i genbanker i Nord. Dette ser blant andre Sánchez (Sánchez,

1994:12) på som problematisk i forhold til patentering, der konsekvensene blant annet kan være at opprinnelseslandet må kjøpe tilbake genetisk materiale som en gang var deres som patenterte organismer.

Forholdet mellom disse to regimene har blitt karakterisert som problematiske. Dette understrekes blant annet etter COP 3, der det konkluderes med at avklaring mellom KBM og TRIPs vil være sentrale temaer ved fremtidige konferanser (Kothari, 1997 MAIL). Spesielt påpekes det at forholdet mellom Artikkel 15 i Konvensjonen som skal regulere tilgang til genetiske ressurser og TRIPs er problematisk. I tillegg blir det ansett som viktig å se på forholdet mellom KBM og TRIPs i henhold til hvilke konsekvenser *sui generis* og patentbeskyttelse har for biodiversitet. Dette på bakgrunn av at det fra enkelte hevdes at de eksisterende IPR regimene, også de som er underlagt TRIPs, «would result in violating the aims of conservation and sustainable use, and would continue the piracy of traditional community knowledge and the monopolisation of community knowledge» (Kothari,1995:7).

6.4 Neemkampanjen og de politiske mulighetene i India

Den politiske muligheten som fremstod for denne kampanjen var for det første Uruguayforhandlingene i GATT, der resultatet av disse forhandlingene ville kreve endringer i nasjonale patentlovgivninger. Patenter var et sentralt og vanskelig tema, der diskusjonene blant annet dreide seg om hva det skulle være muligheter til å søke patentrettigheter på. Neempatentene ble i kampanjen omtalt som patenter på neemtreet, patenter på et spesielt stoff som finnes i neemfrøet og de ble omtalt i forhold til produktpatenter og prosesspatenter. Dette var sentrale temaer i forhandlingene i GATT. I tillegg ligger det i patenters art at det legger restriksjoner på produksjon og salg av disse produktene for andre enn de som er innehavere av patentet. Dette har blant annet konsekvenser for land i Sør der produkter under beskyttelse av et patent ofte er dyrere enn produkter basert på kopier. I forhold til de aktuelle neempatentene ble restriksjoner på produksjon og salg av neembaserte disse problemstillingene koplet til negative konsekvenser for bønder i India og for nasjonale produsenter, der konsekvensene ble hevdet å være at produsentene ble fratatt muligheten til produsere og selge disse produktene og bøndene fikk dermed ikke adgang til dem.

For det andre var KBM aktuell på det tidspunktet da implementering av denne som et nasjonalt anliggende var i startfasen. KBM hadde som formål å bevare jordens biologiske mangfold og variasjoner innenfor artene. I tillegg stadfestet KBM blant annet nasjonalstaters suverene råderett over biologisk mangfold og rett til kompensasjon på produkter utviklet på grunnlag av kunnskap knyttet til dette. Neem var i følge kampanjens initiativtakere et tre som opprinnelig kommer fra India og det faktum at det allerede fantes patenter på neem som kunne hevdes å stamme fra tradisjonell kunnskap medførte at disse ble knyttet til kompensasjonsspørsmålet. På bakgrunn av diskusjoner omkring variasjoner innenfor arten neem blant annet i forhold til innholdet av azadirachtin i neemfrøet koplet de også dette til verneaspektet av KBM.

6.4.1 Hva var de politiske mulighetene i India?

Begge de to internasjonale regimene omfattet endringer nasjonalt i India, henholdsvis endringer i det nasjonale patentlovverket og en implementering av KBM nasjonalt.

Sosiale bevegelser har lange tradisjoner i India (Ray & Katzenstein, 2005: 2), og det blir hevdet at asiatiske land har det største antall NGO'er i verden. India har for eksempel over 12.000 NGO'er som arbeider med utviklingsspørsmål og antakeligvis hundrevis av tusen lokale grupper (Princen & Finger, 1994:2). De organisatoriske forutsetningene var dermed tilstede i India og det er rimelig å anta at denne politiske konteksten ville utgjøre en politisk mulighet for mobilisering. Målsetningene for disse ville hovedsakelig være å påvirke utfallet av de påkrevde endringer i nasjonalt i India og også skaffe støtte for sine egne organisasjoner og organisasjonenes målsetninger i dette arbeidet.

Internasjonale fora har som tidligere skrevet blitt hevdet å åpne for nye muligheter for sosiale bevegelser, og en konsekvens av globaliseringen kan være at lokale bevegelser blir etablert mot fremmede ideer og globale utfordringer. Når det gjelder begge disse regimene er det rimelig å anta at interessegrupper ville dannes i forhold til å ivareta egne og interesser på vegne av andre i forbindelse med endringer i forhold til de to internasjonale regimene. Mobilisering av grupper kanskje spesielt bøndene er aktuelt når det gjelder Neemkampanjen og det er også sannsynlig at andre NGO'er ble etablert eller fokuserte mer på disse

problemstillingene. Enten for å arbeide med disse på et generelt grunnlag eller for å ivareta andre gruppers interesser i disse spørsmålene.

6.4.2 Hvordan ble de politiske mulighetene utnyttet i India?

Det er rimelig å anta at underskriftskampanjen i India bidro til å skape oppmerksomhet om og en opinion omkring Neemkampanjens målsetninger i disse spørsmålene. De 1 million underskriftene som ble samlet inn ble konkret benyttet til å drive lobbyvirksomhet og som pressmiddel i forhold til å påvirke den nasjonale politikken i de internasjonale forhandlingene og i forhold til det nasjonale arbeidet med implementeringen av KBM (Intervju, Holla Bhar, New Delhi, mai 1996).

Neemkampanjen utgjorde bare en gruppering som arbeidet med disse spørsmålene i India og ble i utgangspunktet startet av 6 NGO'er i India. Kontakten mellom Vandana Shiva og Nanjunda Swamy ble etablert allerede i 1982 med en kampanje mot eukalyptusplantasjer, der det ble fokusert på faren ved monokulturer. Samarbeidet ble gjenopptatt i 1987 på bakgrunn av Uruguayforhandlingene i GATT, og Neemkampanjen ble lansert tidlig i 1993, da de fikk kjennskap til Robert Larssons patenter (Intervju Nanjunda. Swamy, mai 1996). De fire andre organisasjonene som var med fra starten var All India Drug Action Network og People's Health Network som begge arbeider med tradisjonell medisin, Azadi Bachao Andolans om karakteriseres som en bevegelse som arbeider for å beskytte uvahengigheten og Bharatiya Kisan Union, som i avisartikler blir karakterisert som en bondebevegelse med lokallag i flere delstater i India. På et senere tidspunkt ble *Neem - A Users Manual* (Vijayalakshmi, Radha, Shiva, 1995) utgitt i samarbeid med Centre for Indian Knowledge Systems. Denne NGO'en har i denne publikasjonen bidratt med konkrete og detaljerte produkter basert på neem og bruksområder for neem i India og kan derved hevdes å være en av aktørene i den nasjonale Neemkampanjen.

Den politiske muligheten som KBM og TRIPs utgjorde innebærer her at flere NGO'er slo seg sammen i arbeidet om å utarbeide og lansere en kampanje. Denne kampanjen skulle fremme og skape oppslutning om de synspunktene og målsetningene som NGO'ene stod for i forhold til neemtreet og relaterte dette til problemstillinger omkring KBM og TRIPs. I dette tilfelle synes det som om deler av denne gruppen bestod av NGO'er som på hver sin måte bidro med

sin kunnskap i forbindelse med materiale som ble utarbeidet og kan synes å være et eksempel på et samarbeid mellom NGO'er som vanligvis ikke samarbeidet i stor grad.

Bharatiya Kisan Union var en av initiativtakerne til bondedemonstrasjonene i samarbeid med leder av den senere, "Gen Kampanjen", Suman Sahai og Nanjunda Swamy. I perioden 2. oktober 1992 til slutten av 1993 var flere bondedemonstrasjoner relatert til GATT og TRIPs. I kampen for rettigheter til såfrø, med slagord som «freedom for the people» og «protection of Indias freedom» (Meera Dewan: Patent Pending) blir det demonstrert mot avtaleverket som administreres av WTO og transnasjonale selskaper i India.

I boken *Neem – a User's Manual* (Vijayalakshmi, Radha, Shiva, 1995:72) blir bondedemonstrasjoner koplet direkte til neemkampanjen:

There is a growing awareness throughout India that the commoditisation of neem will result in its expropriation by multinational companies. On the 15th of August, Indian Independence day, farmers in the state of Karnataka rallied outside the offices of the District Collector in each district, to challenge the claims of those multinational companies such as W.R. Grace demanding "intellectual property rights". The farmers carried neem branches as a symbol of collective indigenous knowledge.

Selv om bondedemonstrasjonene startet i forkant av Neemkampanjen viser dette at bøndene ble mobilisert i forhold til denne politiske konteksten. Her, i første rekke på bakgrunn av Uruguayforhandlingene i GATT. Neemkampanjen initierte ikke denne mobiliseringen, men bondedemonstrasjonene ble et virkemiddel for å fremme Neemkampanjen i India, da bøndene i dette tilfellet bar neemkvister under demonstrasjonen. Mobiliseringen av bøndene kan her synes å være et eksempel på resultatet av en mobilisering av grupper som motstand mot fremmede ideer, der bøndene protesterte mot konsekvenser av TRIPs og patenter for bønder i India. Den følgende uttalelsen kan være med på å underbygge dette:

The movement explained to us, just like a teacher explains to a student the consequences of modern agriculture. That's how we have gained our confidence. Our confidence and strength is from our Farmer's Movement (En bondekvinnes uttalelse i Meera Dewan: Patent Pending).

Initiativtakerne til Neemkampanjen og bondebevegelsene nevnt ovenfor var bare noen av flere NGO'er som jobbet parallelt med temaer knyttet til WTO, TRIPs og KBM i India. Andre

aktører arbeidet også i denne perioden blant annet med problemstillinger knyttet til rettigheter til såfrø, der motstand mot patentbeskyttelse og utarbeidelse av et alternativ til UPOV var sentrale områder for å ivareta land i Sør, og bønders rettigheter til plantevarieteter og eget såfrø. I tillegg var de opptatt av å utarbeide praktiske rammeverk for kompensasjonsproblematikken, arbeid og lobbyvirksomhet i forbindelse med TRIPs og implementering av KBM i India med hensyn på bevaring av biologisk mangfold og tradisjonelle gruppers rettigheter.

Samarbeidet mellom Suman Sahai og en gruppe bondeorganisasjoner med blant andre leder Nanjunda Swamy som i 1992 og 1993 arrangerte flere og omfattende demonstrasjoner blant bøndene ble avsluttet (Intervju Nanjinda Swamy, mai 1996) og Suman Sahai startet en annen bevegelse i India.

”Gen Kampanjen” er en grasrotbevegelse som ble startet i 1993 av blant andre Suman Sahai og er tilstedeværende i 17 stater i India. Denne kampanjen arbeider for å ”beskytte den tredje verdens gener og rettighetene til den tredje verdens bønder”. NGO’en karakteriserer seg selv som:

a group of people concerned about food and livelihood security. Gene Campaign is recognized as a leading research and advocacy organisation working in the field of bioresources, farmers' and community rights, intellectual property rights and indigenous knowledge, biopiracy, issues related with GE food and crops (www.genecampaign.org).

Suman Sahai fortalte i intervjuet i mai 1996 at denne bevegelsen i første rekke arbeider for bøndenes rettigheter og virkemiddelet er opplæring lokalt i landsbyene. Økt kunnskap i landsbyene gir økt politisk makt og deres virksomhet i landsbyene i forbindelse med Uruguayforhandlingene i GATT ble brukt i politisk lobbyvirksomhet. Hun hevdet at det er et politisk pressmiddel å fortelle at du har holdt 400 politiske møter rundt omkring i landet. Denne NGO’en prioriterer ikke deltakelse på store konferanser og møter da de mener at jobben må gjøres lokalt. Det er folket som bestemmer og det er disse som kan legge press på lokale politikere og dermed skape endringer. Når det gjelder KBM er Gen kampanjen opptatt av bioteknologi og biodiversitet. I spørsmålet om bevaring av gener bør dette gjøres lokalt i landsbyene og de tenker på mulighetene for et fond som skal styres nasjonalt eller regionalt og

ikke av regjeringen. Problemet med regjeringen i følge henne, er at den jobber for økt velstand for den indiske middelklassen, der vestlige verdier er fremstående. Tradisjonell kunnskap som tradisjonell medisin er ikke et prioritert område. Hun hevder også at indiske politikere utsettes for et voldsomt press fra Vesten, fortrinnsvis fra USA. India er på en ”watch list”. Hun mener at det må fokuseres mer på for eksempel tradisjonell medisin og tradisjonelle jordbruksmetoder da hun ser på dette som avgjørende for å dekke egne behov i et så folkerikt land som India. Vestlige medisiner og vestlige produkter til landbruket er dyrt og landsbygda i India må bevisstgjøres i forhold til det de selv har, og oppmuntres til lage sitt eget system.

En annen NGO som jobbet med disse problemstillingene var SRISTI (Society for Research and Initiatives for Sustainable Technologies and Institutions). SRISTI er en NGO i Ahmedabad i Gujarat. Anil Gupta er leder for SRISTI, redaktør for bladet Honey Bee og professor ved Indian Institute for Management, der NGO’en har sine lokaler. SRISTI’s målsetninger inbefatter blant annet å:

- strengthening the capacity of grassroots innovators and inventors engaged in conserving biodiversity through,
- protecting their intellectual property rights, and generating models for recognising, respecting and rewarding creativity,
- developing entrepreneurial ability in order to generate returns from this knowledge, and enriching people’s and providers’ (scientists, leaders, and administrators) cultural and institutional basis for dealing with nature (Gupta, 1995c).

Anil Gupta mener at et globalt fond er det mest hensiktsmessige i forhold til å bevare biodiversitet og at dette fondet bør opprettes av fortjeneste på produkter utviklet på biologisk mangfold. Når det gjelder patenter mener han at det er et behov for at den indiske patentloven blir endret og mener at mangel på muligheter til å søke produktpatenter er en svakhet per i dag. Hans syn er at patenter er et intensiv for innovasjoner og SRISTI prøver å oppmuntre individer til å søke patentrettigheter på sine oppfinnelser. Hovedproblemet er den byråkratiske prosessen og kostnadene forbundet med å søke patentrettigheter (Intervju, juni 1996). Kirit Patel jobber også hos SRISTI og han hevder at analfabetisme på landsbygda er et problem i forhold til å søke patentrettigheter. Folk vet ikke at det finnes og den byråkratiske prosessen er komplisert (intervju, juni 1996).

Arun Agarwal er leder av Centre for Science and Environment, en Delhi basert NGO som arbeider med miljøspørsmål og blant annet rettigheter og retningslinjer for forvaltning av biologisk mangfold. Arun Agarwal var ikke i New Delhi da jeg var der, men jeg snakket med en annen representant fra denne organisasjonen, Ms. Sumita Dasgupta. Målet med deres arbeid er i følge henne at noe skal føres tilbake til lokalsamfunnene, og de jobber med å utarbeide retningslinjer for dette. Hvem skal forvalte denne kompensasjonen, og hvordan dette skal fordeles er sentrale spørsmål. Organisasjonen er ikke mot patenter, men de etterlyser en indisk satsning på dette området, både privat og offentlig (intervju, mai 1996).

Kalpavriksh er en annen Delhi basert NGO som er ledet av Ashish Kothari. Kothari er til daglig knyttet til Indian Institute of Public Administration, der han arbeider med å kartlegge Indias biodiversitet. Hans mål for India er å maksimere diversitet, selvforsyning av input for bøndene (eks. såkorn), selvforsyning i India og økologisk bærekraftighet. I følge han oppmuntrer den politiske linjen i India privat sektor når det gjelder jordbruk. Privat sektor hevder han er ensbetydende med transnasjonal sektor der bøndene har liten mulighet til å påvirke. Historien viser at for India er ikke TNS'ers etablering ensbetydende med økt syselsetting. Patenter påstår han resulterer i monopoler og den indiske politikken som han hevder promoterer store landbruksenheter ved å kjøpe opp landområder fører til at mange bønder mister livsgrunnlaget og flytter til byene. For storbønder og store industriforetak med profitt som mål kan GATT avtalen være gunstig, men for småbønder og landløse er det ingenting å hente. Han mener også at KBM er det beste dokumentet så langt i forhold til en bærekraftig forvaltning av naturressurser, og at det ihvertfall er et lite våpen mot GATT. Når det gjelder utvikling, er dette i India ensbetydende med markedsøkonomi. I India er mange fortsatt ikke medlem av et marked. Han stilte spørsmålet om dette er den eneste form for utvikling? (Intervju Kothari, mai 1996).

Selv om disse NGO'ene ikke relateres direkte til sosiale bevegelser jobbet de alle med problemstillinger knyttet til TRIPs og KBM på lokalt og nasjonalt nivå. Målsetningen i KBM var noe alle var opptatt av, og de hadde alle gjort seg opp tanker om mulige løsninger i forhold til den nasjonale implementeringen i India. TRIPs og patenter, i noen tilfelle med hovedfokus på rettigheter til såfrø, var også et område som de arbeidet med.

Med bakgrunn i dette er det rimelig å påstå at flere lokale bevegelser og NGO'er engasjerte seg i de problemstillingene og utfordringene som KBM og TRIPs åpnet for i India, og at disse kan knyttes direkte til de to internasjonale regimene. Potensialet som lå i et samarbeid med disse gruppene ble ikke utnyttet av initiativtakerne til Neemkampanjen. Mulige årsaker til dette vil jeg komme tilbake til senere i oppgaven.

6.5 Neemkampanjen og de politiske mulighetene internasjonalt

Den politiske konteksten som Neemkampanjen ble lansert innenfor var det som karakteriseres som "overnasjonale lag", som tjener til å regulere problemer som deles av medlemmene. Dette innebærer at problemstillingene som ble presentert i en nasjonal kontekst i India var relevante i en nasjonal kontekst i andre land og i den mer generelle internasjonale kontekst. Mange NGO'er jobbet internasjonalt med disse spørsmålene og innad i medlemslandene var det også mange som involverte seg i disse spørsmålene som var relatert til KBM og TRIPs i deres respektive hjemland.

6.5.1 Hva utgjorde de politiske mulighetene internasjonalt?

Å lansere Neemkampanjen internasjonalt gav muligheten til å skape en enda større oppslutning omkring problemstillingene som ble tatt opp, og å skaffe mer støtte til målsetningene som ble lansert. Et internasjonalt fokus på et konkret case i India kunne for det første bidra til å øke fokus omkring den samme problematikken i andre land. For det andre kunne en internasjonal kampanje også benyttes til å legge et enda større press på nasjonale myndigheter i India. To andre konsekvenser en internasjonal politisk mulighet hevdes å kunne ha internasjonalt er muligheter for et økt samarbeid mellom sosiale bevegelser og NGO'er på tvers av landegrenser, der et begrep som transnasjonale sosiale aktører har blitt introdusert. En annen mulighet er å skape sympatibevegelser for utsatte grupper i det landet der bevegelsen lanseres. Med bakgrunn i kampanjens mange målsetninger og en stor interesse for disse spørsmålene internasjonalt lå det mange muligheter for et internasjonalt engasjement i denne kampanjen. Fokus på konsekvenser for bøndene i India la også grunnlag for at støtte kunne oppnås på bakgrunn av sympati for denne gruppen.

6.5.2 Hvordan ble de politiske mulighetene utnyttet internasjonalt?

Det synes som om hovedaktøren når det gjaldt å spre informasjon om kampanjen og dennes nasjonale målsetninger og problemstillinger til den internasjonale arena var Vandana Shiva da det er hun som står som initiativtaker sammen med The Foundation of Economic Trends. 29. august 1995 ble en internasjonal underskriftskampanje lansert av Jeremy Rifkin, presidenten av The Foundation of Economic Trends i USA, og Vandana Shiva, leder av RFSTNRP i India (Vedlegg 7). Den påfølgende pressemelding erklærte som tidligere nevnt at mer enn 250 organisasjoner fra 42 land hadde gått sammen om å kreve at et patent holdt av W.R. Grace på et pesticid ekstrakt fra neem blir erkjent ugyldig. En formell klage sendes til det amerikanske patentkontoret. En annen pressemelding fra De Grønne i Europaparlamentet kunngjør i samme periode at de i samarbeid med International Federation of Organic Agriculture Movements og RFSSTNP har innlevert en protest til det Europeiske patentkontoret mot et patent på et soppmiddel som W.R. Grace har fått godkjent i Europa. På slutten av pressemeldingen står 10 andre NGO'er oppført som støttespillere (Se vedlegg 8). En stor gruppe organisasjoner synes dermed å stille seg bak kravet om at patentene må trekkes tilbake.

På bakgrunn av hvem initiativtakerne representerer og hvem som i pressemeldingene er oppgitt til å være hovedkåter i denne kampanjen er dette NGO'er med tilholdssted flere steder i verden. De har i dette tilfellet gått sammen om en kampanje med mål om å få to konkrete neempatenter ugyldiggjort.

Foundation on Economic Trends med president Jeremy Rifkin, som står som en av initiativtakerne, er en USA basert organisasjon som karkateriseres seg selv som en forskningsinstitusjon som blant annet bistår som konsulenter for både statlige organer og bedrifter i både nasjonale og internasjonale spørsmål, og omtaler seg selv som:

The Foundation has been active in both national and international public policy issues, and engages in litigation, public education, coalition building and grassroots organizing activities to advance its goals (www.FOET.org).

Høsten 1995 publiserte organisasjonen en artikkel i sin informasjonsavis «The Grass Roots & Public Policy» under overskriften «Patent on Ancient Neem Tree, «Genetic Colonialism», Challenged» (Fall, 1995⁹). Artikkelen refererer til underskriftskampanjen og hevder at

---

⁹ Denne utgivelsen er «A report on the activities of the Foundation on Economic Trends».

organisasjonens advokater skal bevise at W.R. Grace urettmessig har fått bevilget patentet som gir dem eksklusive rettigheter til fortjeneste på produktet på den globale markedsplassen. W.R. Grace's virksomhet blir karakterisert som «genetisk kolonialisme» og det hevdes at

...this international challenge to W.R. Grace's patent marks the opening round of a global confrontation between traditional cultures and transnational corporations for control over the rich genetic resources in the South». «The real battle is whether the genetic resources of the planet, and the indigenous knowledge of how to use them, will be maintained as a shared commons or whether this common inheritance will be commercially enclosed and become the intellectual property of a few big corporations (The Grass Roots & Public Policy, Fall 1995:5).

Grain (Genetic Resources Action Network) er en organisasjon som arbeider «to promote a better world system for the management of genetic resources based on people's control over their own seeds, farming systems, food security and health». Organisasjonen har sekretariat i Barcelona, og i tillegg til aktiviteter som informasjonsutveksling mellom nettverk og grupper i hele verden driver den med forskning, lobbyvirksomhet, kampanjevirkosomhet og utvikling av alternative strategier for frøproduksjon. Grain's nyhetsbrev Seedling trykket i Mars 1994 en artikkel skrevet av Vandana Shiva. I denne artikkelen hevder Vandana Shiva nødvendigheten av å sikre bøndene rettigheter til biologisk mangfold og kunnskap tilknyttet dette. (Seedling 1994:13).

Third World Resurgence er et månedlig magasin utgitt av organisasjonen Third World Network med internasjonalt sekretariat i Penang, Malaysia. The Third World Network "is an independent non-profit international network of organizations and individuals involved in issues relating to development, the Third World and North- South issues". (twinside.org)

Hensikten med magasinet

...is to give a Third World perspective to the whole range of issues confronting the Third World namely, the environment, health and basic needs, international affairs, politics, economics, culture, and so on (www.twinside.org.sg/souths/twn/twr.htm).

Martin Kohr, direktør i Third World Network, innleder artikkelen «A worldwide fight against biopiracy and patents on life» med

There is a growing worldwide opposition to the granting of patents on biological materials such as genes, plants animals and humans. Farmers and indigenous peoples are outraged that plants that they developed are being «hijacked» by companies. Groups as diverse as religious leaders, parliamentarians and environment NGO's are intensifying their campaign against corporate patenting of living things (Khor, 1995:9).

Denne artikkelen refererer blant annet til den internasjonale protesten mot W.R. Grace's neempatenter og hovedaktørene i denne. Neem er i denne artikkelen et eksempel på mange patenter som det formelt har blitt protestert mot. Nanjunda Swamy blir skrevet om i forbindelse med bondedemonstrasjoner i Karnataka i 1993, men demonstrasjonen blir her knyttet til Uruguay forhandlingene om avtalen om immaterielle rettigheter, og ikke til neem. I samme utgave av Third World Resurgence trykkes en artikkel om neem under overskriften «A classic case of biopiracy by transnational corporations is that of the neem tree i India» (Third World Resurgence, nr. 63, 1995:18-25). Vandana Shiva er leder for dette nettverket i India.

RAFI¹⁰, Rural Advancement Foundation International, er en kanadisk NGO som hevder ikke å ha gjort noe eget arbeid på om neem (fax fra RAFI 19/02, 1996), men neem er benyttet for å eksemplifisere patentsøknader som har implikasjoner for beskyttelse av tradisjonell kunnskap og for tradisjonelle grupper (RAFI, 1994:6):

W.R. Grace, (.....), controls two patents related to the neem tree - the traditional medicinal and pesticidal tree used widely by many indigenous communities in Asia and Africa. No decisions have been made to inhibit continued local use; but some would argue that the qualities of the neem tree are not a new discovery and that - if they were, the intellectual property should go to indigenous communities and not to a private enterprise. In September 1993, nongovernmental and people's organizations in both India and the United Kingdom organized large protest rallies to oppose neem patents. It is believed that worldwide there exist at least 35 neem patent claims. Ironically, in one Indian language «neem» means «free» (RAFI, 1994:9).

Den eneste kilden som er oppgitt her er Foundation on Economic Trends, i forbindelse med antall patenter som er bevilget. Pat Mooney er leder for RAFI og NGO'en jobber over et bredt spekter internasjonalt, der biologisk mangfold, immaterielle rettigheter og patenter, bønders rettigheter og bioteknologi er noen (www.etcgroup.org).

---

¹⁰ RAFI (Rural Advancement Foundation International) endret navn til ETC group (pronounced "etcetera" group) in 2001.

The International Federation of Agriculture Movements, (IFOAM), er en grasrot bevegelse med 750 medlemsorganisasjoner i 108 land. Organisasjonens mål er: “the worldwide adoption of ecologically, socially and economically sound systems that are based on the principles of Organic Agriculture” En annen hovedmålsetning er bevaring av biodiversitet.

(www.IFOAM.org). IFOAM kunngjør i Seedling (GRAIN) i oktober 1995 at de har tilsluttet seg Dr. Shivas organisasjon og De Grønne i det Europeiske Parlamentet pluss en stor gruppe andre organisasjoner i en protest mot et patent på et neembasert soppmiddel i landbruket som W.R. Grace innehar i Europa. Bakgrunnen er at det ikke representerer noen nyhet og at den har negative sosiale konsekvenser for indiske bønder (Seedling, oktober, 1995:33).

Tretten norske NGO'er har underskrevet underskriftskampanjen som ble initiert av Foundation on Economic Trends. En av disse hevder at de underskrev kampanjen på bakgrunn av sympati for bønder i den 3. verden. Underskriftskampanjen ble ledet av den norske WTO kampanjen (Se vedlegg 9).

Neemkampanjens forankring i en internasjonal politisk kontekst la grunnlag for et samarbeid på tvers av landegrenser. Internasjonalt var dette et tema som mange jobbet med, og mulighetene for å få til et samarbeid var derfor til stede. De overførte de koplingene som ble satt opp mellom patenter, tradisjonell kunnskap og bøndene konkret i India til et større internasjonalt perspektiv der den internasjonale kampanjen også fokuserte på mer globale aspekter ved disse problemstillingene. Det ble fokusert på at dette spesifikke patentet bare er et av flere hundretusen eksempler på biologiske ressurser som er gitt patentbeskyttelse i USA. Konsekvensene blir hevdet å være at lokale samfunn rundt om i verden vil bli ekskludert fra å benytte biologiske ressurser som de har utviklet og tatt vare på over hundrevis av år.

Det kan synes som om hovedaktørene i denne kampanjen, og som er beskrevet ovenfor, var NGO'er med et globalt fokus der NGO'enes målsetninger og arbeidsområder bredte seg over et vidt område av temaer. Det faktum at Vandana Shiva er leder for Third World Network i India kopler også henne til en NGO som jobber internasjonalt. Denne gruppen kan dermed muligens betegnes som ”transnasjonale aktører” som har hele verden som arena for sine virksomheter. Fokuset på bønder i India og også internasjonalt medfører at det er rimelig å anta at konsekvenser for deres situasjon kunne oppnå støtte på bakgrunn av en solidaritetfølelse for en gruppe i et annet land.

Hvorvidt det internasjonale potensialet ble utnyttet til det fulle er det vanskelig å si noe om. Men, på bakgrunn av at kampanjen ble lansert internasjonalt, der 250 NGO'er fra 42 land returnerte sin støtteerklæring tilsier at kjennskapen til denne kampanjen hadde hatt stor internasjonal spredning.

6.6 Oppsummering og konklusjoner

Det jeg ønsket å drøfte i dette kapitlet var hvilke politiske muligheter de to internasjonale regimene, KBM og TRIPs la til rette for, og hvorvidt initiativtakerne klarte å utnytte disse mulighetene.

Jeg har i først i dette kapitlet gitt en introduksjon til TRIPs og KBM. TRIPs innebærer blant annet at patenter og immaterielle rettigheter for første gang ble gjenstand for forhandlinger og etterhvert innlemmet i regelverket under WTO. Forhandlingene om patenter var vanskelige, og den endelige avtalen som ble undertegnet innebærer at den nasjonale patentlovgivningen i flere land, deriblant i India må endres. KBM er et internasjonalt avtaleverk der formålet er å beskytte jordas arter samt en bærekraftig forvaltning av disse. I tillegg til å anerkjenne nasjonalstaters suverene eierrettigheter til biologisk mangfold tar den også for seg problematikken i forhold til kompensasjon for bruk av biologisk mangfold og det samme når det gjelder kunnskap til biologisk mangfold. Implementeringen av KBM er hver enkelt nasjonalstats ansvar.

Den politiske muligheten som KBM og TRIPs utgjorde innebærer her at flere NGO'er slo seg sammen i arbeidet om å utarbeide og lansere en kampanje. Denne kampanjen skulle fremme og skape oppslutning om de synspunktene og målsetningene som NGO'ene stod for i forhold til de to internasjonale regimene.

Neemkampanjen var i første omgang en nasjonal kampanje lansert av en gruppe NGO'er. I tillegg til bondeorganisasjoner der neemtreet ble inkludert i bondedemonstrasjoner var det også NGO'er med kompetanse knyttet spesielt til neemtreet som stod bak. Målsetningen var å skape bevissthet omkring problemstillingene og dermed en opinion i India. 1 million

underskrifter ble samlet inn og disse ble fortrinnsvis benyttet til politisk lobbyvirksomhet i forhold til vedtaket om en ny indisk patentlov som var i overenskomst med det nye TRIPs avtaleverket. Koplingen til KBM i kampanjens målsetninger har det ikke blitt fokusert noe særlig på og det er ikke noe i materialet eller intervjuene som indikerer at kampanjen hadde et stort fokus på å formelt påvirke arbeidet med implementeringen av KBM i India. Men, det er rimelig å anta at kampanjen også skapte opinion i forhold til denne.

I India har jeg vist at flere andre NGO'er også engasjerte seg i disse problemstillingene og arbeidet i forhold til KBM og TRIPs. Mangel på koplinger mellom disse NGO'ene tyder på et potensial som lå i et eventuelt samarbeid mellom disse gruppene ikke ble utnyttet.

Med forlengelsen av denne kampanjen internasjonalt, var de konkrete nasjonale problemstillingene inkludert, men det var også trukket opp på et internasjonalt nivå og kampanjen ble lansert som starten på noe større. Dette inkluderte andre patenter på biologisk materiale og også andre land i Sør. Konkret resulterte denne kampanjen i at aktører i EU og USA "prøvde" to patenters gyldighet rettslig i de land eller områder der de var innvilget i form av de formelle protestene mot henholdsvis det europeiske og det amerikanske patenkontoret. Disse skulle tjene som en test i forhold til patenter på biologisk materiale. I tillegg ble neemproduktene et tema i forhold til det generelle spørsmålet omkring kompensasjon for produkter basert på tradisjonell kunnskap om biologisk materiale som er et av områdene i KBM. I forlengelsen av denne kampanjen til en internasjonal arena synes det som om hovedaktørene i første rekke var NGO'er som arbeider internasjonalt med disse problemstillingene. De som tilsluttet seg kampanjen representerte NGO'er fra 42 land og det er rimelig å påstå at kampanjen oppnådde en stor spredning internasjonalt. Hvorvidt disse støttespillerne ble mobilisert på bakgrunn av sympati for bøndene som var en gruppe det ble fokusert mye på, er det på bakgrunn av materialet ikke grunnlag til å si noe om. I kapittel 7 skal vi også se at den internasjonale kampanjen også oppnådde noe oppmerksomhet i media i India.

7 Mobiliseringsstrukturen

Som skrevet i kapittel 3, er et av grunnlagene for en sosial mobilisering at den gruppen som definerer muligheten er tilstrekkelig organisert og innehar de nødvendige ressursene til å fremskaffe handling. Ressurser i denne sammenheng er for det første kunnskap om og initiativ til å starte bevegelsen, adgang til nettverk og samarbeidspartnere for å spre informasjon og skape et bredere grunnlag for støttet og de konkrete mobiliseringstiltakene som ble benyttet for å oppnå støtte om bevegelsens målsetninger.

I dette kapitlet ønsker jeg å vurdere hvilke ressurser kampanjen hadde til rådighet og hvordan disse ressursene ble utnyttet i forhold til å skape oppslutning om og støtte til Neemkampanjen. Jeg vil forsøke å idenitifisere de ulike mobiliseringstiltakene i kampanjene og foreta en vurdering av disse. Dette dreier seg om konkrete tiltak i kampanjene i tillegg til å se nærmere på i hvilken grad det er rimelig å hevde at bruk av nettverk og allianser i arbeidet med å starte og gjennomføre kampanjene var sentralt. Hvorvidt disse spilte en rolle i forbindelse med å sette kampanjene i gang, og i hvilken grad disse nettverkene har bidratt til å spre informasjon om kampanjene og dermed oppnådd økt oppslutning omkring kampanjenes målsetninger. I innsamlet materiale om kampanjene er det en del omtale i media og tidsskrifter. Dette synes derfor å være en del av mobiliseringstiltakene i form av pressemeldingen, samt at de i tillegg bidro til å spre informasjon om kampanjene og om temaet.

7.1 Konkrete mobiliseringstiltak

Mobiliseringstiltakene er de aktivitetene som gjennomføres i forhold til det å lansere og starte en kampanje. De konkrete mobiliseringstiltakene som vurderes i dette avsnittet er underskriftskampanjene og publikasjonene, bøkene, heftene og annet materiale som er produsert, publisert og distribuert.

7.1.1 Underskriftkampanjene

Direkte henvendelser per post, telefon eller faks blir betegnet som et effektivt tiltak der deltakelse innebærer lave kostnader og er dessuten lite forpliktende. 6 organisasjoner står som initiativtakere til den nasjonale underskriftskampanjen og 2 organisasjoner står bak den internasjonale. 1 million underskrifter ble samlet inn i India og 255 organisasjoner fra 42

nasjoner støttet den internasjonale underskriftskampanjen. I dette tilfelle oppfordret ikke henvendelsen om noe annet enn en underskrift for å uttrykke at de støttet kampanjene og å returnere dette skrivet. Hvor henvendelsene ble sendt har jeg ikke oversikt over. I en av publikasjonene som ble utgitt er omtrent 1100 underskrifter som ble samlet inn i India lagt med som vedlegg (Shiva, 1993:28-99). De vedlagte underskriftene synes i stor grad å bestå av samlelister fra ulike organisasjoner og institusjoner. Dette er fra organisasjonene og institusjonene sin side en effektiv og lite komplisert måte å vise sin støtte på, og en enkel og effektiv måte for initiativtakerne å samle mange underskrifter og dermed ha mulighet til vise til et godt resultat. Jeg har med unntak av utvalget av underskrifter i India og for kampanjen i Norge ikke lyktes i å fremskaffe en oversikt over hvem det var som støttet.

Hvorvidt resultatet av underskriftkampanjene var tilfredsstillende for initiativtakerne er det vanskelig å si noe om, men antallet underskrifter er blitt referert til i materiale utgitt i forbindelse med kampanjen i India, og hensikten var å benytte dem som et pressmiddel i forhold til arbeidet som måtte settes i gang når det gjaldt den nye indiske patentloven. Når det gjelder den internasjonale kampanjen skulle disse benyttes som pressmiddel i forhold til de formelle protestene mot patentene, og det ble det sendt ut en pressemelding som kunngjorde resultatet.

7.1.2 Bøker, hefter og publikasjoner

I denne oppgaven refererer jeg til og benytter meg av materiale som har blitt publisert i forbindelse med kampanjen. Materialet er i første rekke bøker og hefter som er utgitt i forbindelse med kampanjen og som refererer til denne, neemtreet eller til patentene. Disse er: Intellectual Piracy and the Neem Patents (Shiva & Holla-Bahr, 1993), Amazing (WR) Grace (RFSTNRP, 1994), Neem: A User's Manual (Vijayalakshmi, Radha & Shiva, 1995) og Captive Minds, Captive Lives (Shiva, 1995). I tillegg er det en plakat som viser et tre med lapper med patentnummer på. Jeg har hatt tilgang til og sett to videoer der neemtreet er nevnt: Patent Pending (Nadanya/Third World Network m.fl) and Seeds of War (Dewan, Meera/Shiva Vandana). Disse er ikke produsert spesifikt for neemkampanjen, men mer generelt om tradisjonelt landbruk og konsekvenser av TNS'ers virksomhet i forhold til bøndernes rettigheter til såfrø. Neemtreet blir nevnt i disse videoene i forhold til patentene.

Mye ressurser har vært brukt for å produsere dette materialet. Vandana Shiva er en av initiativtakerne i kampanjen og det er også hun som står oppført som forfatter av mesteparten av materialet som er utgitt i forhold til kampanjen. Distribusjonen og spredningen av dette materialet er det vanskelig å si noe konkret om. Organisasjonen som hun er leder av er oppgitt som utgiver. Vandana Shiva driver utstrakt reisevirksomhet og besøker forskningsinstitusjoner og holder foredrag over hele verden. Hun var blant annet en periode tilknyttet som gjesteforsker i 20% stilling (www.sum.uio.no – årsmelding 1993) ved Senter for Utvikling og Miljø ved Universitetet i Oslo der jeg fikk tilgang til noe av dette materialet. Et søk på Google (13 april 2007) gir 722 000 treff på Vandana Shiva, og noen av disse treffene refererer til TV og radio intervjuer, saker hun har engasjert seg i og deltakelse på utallige konferanser i hele verden. En informant i India refererer også til Neemkampanjen som en kampanje der ”store navn” – ”som Vandana Shiva var med” (intervju Kothari, mai 1996). Da et utvalg av underskriftene er vedlagt i en av de første utgivelsene i forbindelse med kampanjen i India (Shiva & Holla-Bahr, 1993), tyder dette på at disse kom som en oppfølging av underskriftskampanjen i India. Publikasjonene var blant annet for salg hos RFSTNRP’s kontorer i New Delhi. Hennes nasjonale og internasjonale engasjement og reisevirksomhet tilsier at dette materialet har hatt et stort spredningspotensiale.

7.2 Nettverk og samarbeid

Det er enighet om at sosiale nettverk og uformelle relasjoner er viktig for å sette i gang en sosial bevegelse. Dette innebærer i hvilken grad organisasjonen har kontakt med andre organisasjoner, i hvilken grad den makter å utvide sin egen organisasjons tilhengere og i hvilke grad organisasjoner lykkes i å forme koalisjoner med andre organisasjoner, der adgang til disse organisasjonenes ressurser som blant annet nettverk og eventuelle andre fasiliteter er viktig.

7.2.1 Neemkampanjen i India

De NGO’ene som i utgangspunktet startet denne kampanjen i India er i utgangspunktet en koalisjon som gikk sammen om å stille seg bak kampanjen. Vandana Shiva og Nanjunda Swamy hadde da allerede samarbeidet over en lengre tid og materialet viser også til et pågående samarbeid mellom KRRS og Bharatiya Kisan Union. Holla-Bahr ved RFSTNRP bekreftet også under samtaler i New Delhi at deres organisasjonen i første rekke samarbeidet

med bondeorganisasjoner i India (intervju, mai 1996). Grunnlaget for at de andre NGO'ene sluttet seg til denne kampanjen har jeg ingen opplysninger om, men for to av NGO'ene, der disse arbeider med temaer omkring tradisjonell kunnskap i India, kan Neemkampanjen for deres organisasjon ha vært sett på som en ressurs i forhold til å promotere egen organisasjons virksomhet. Centre for Indian Knowledge Systems var på et senere tidspunkt med på å utgi heftet *Neem: A User's Manual*. I heftet er også andre kreditert i forhold til å bidra med kunnskap på spesifikke områder om neem innenfor landbruk tradisjonell medisin (Vijayalakshmi, Radha & Shiva, 1995: Acknowledgements).

At NGO'ene tildels arbeidet med ulike problemstillinger og var lokalisert over store deler av India, kan ha medvirket til en spredning geografisk og et større nedslagsfelt. Disse organisasjonene stilte dermed sine nettverk til disposisjon, der disse kan ha blitt benyttet til distribusjon og spredning. I tillegg satt disse NGO'ene på spesifikk kompetanse på andre områder om neemreet, og det kan derfor være et eksempel på at kunnskap utveksles i spesifikke saker. Jeg har ikke funnet materiale som tyder på at de andre NGO'ene som stod som initiativtakere i den nasjonale kampanjen har utgitt eget materiale i forbindelse med denne kampanjen, men at det materialet som hovedsakelig er benyttet er utgitt i form av de bøkene og heftene som ble av RFSTNRP. Samarbeidet med bondeorganisasjonene ble som antydnet i kapittel 6, en mulighet som ble utnyttet til også å knytte neemreet og neempatentene til disse, da det blir hevdet at bøndene bar neemkvister under demonstrasjonen. Dette innebar også å benytte det potensialet som lå i å skaffe oppmerksomhet om kampanjen i forhold til demonstrasjoner og andre aktiviteter i bondeorganisasjonene.

Den første artikkelen om neempatentene og neemreet som jeg har hatt tilgang til der informasjon om neemreet og neempatenten blir distribuert til et mer internasjonalt publikum er en artikkel i *The Ecologist* i 1993 (*The Ecologist*, Vol 23, No. 6 November/December 1993). Vandana Shiva er "associate editor" hos *The Ecologist* og denne artikkelen publiseres under overskriften *Intellectual Piracy and the Neem Tree* og er skrevet av Vandana Shiva og Radha Holla-Bahr. Så vidt jeg kan se er denne hovedsakelig basert på boken *Intellectual Piracy and the Neem Patents* (Shiva & Holla Bahr, 1993), og omtaler tradisjonell bruk av neem, fordeling av fortjeneste, neems kulturelle og religiøs betydning samt informasjon om patentene, W.R. Grace, bondedemonstrasjoner, konsekvenser i India og P.J. Margo.

Når det gjelder andre NGO'er som arbeidet med problemstillinger relatert til TRIPs og KBM i India viste samtaler at disse hadde kjennskap til Neemkampanjen, men med unntak av en NGO, valgte de å ikke gi sin støtte til kampanjen. Flere grupperinger jobbet parallelt med Neemkampanjen om disse spørsmålene og foruten Gen Kampanjen og andre NGO'er nevnt i kapittel 6 var det også en annen gruppe som jobbet med spørsmål i forbindelse med GATT, TRIPs og Indian Patent Act (Intervju Kothari, mai 1996).

Dette tyder på at når det gjelder den nasjonale kampanjen var det et nettverk av NGO'er som samarbeidet om denne kampanjen, der de bidro med sine nettverk i forhold til å skape oppslutning om Neemkampanjen i form av underskrifter og å skape oppmerksomhet omkring kampanjen. Bortsett fra de to bondeorganisasjonene, der den ene var ledet av Nanjunda Swamy, var disse hovedsakelig samarbeidspartnere som bidro med sin kompetanse som ikke var direkte knyttet til problemstillingene omkring de internasjonale regimene som kampanjen arbeidet i forhold til. Bondedemonstrasjonene var en annen aktivitet som ble benyttet til å skape oppslutning omkring Neemkampanjen der blant annet bøndene bar med seg neemkvister under demonstrasjonen. En artikkel om kampanjen ble også publisert i *The Ecologist* i 1993, og dermed ble det også i denne tiden da Neemkampanjen pågikk i India også forsøkt å skape oppmerksomhet omkring denne internasjonalt.

De NGO'ene og bevegelsene som arbeidet med samme type problemstillinger valgte av ulike årsaker ikke å bidra med informasjon og annet materiale i denne kampanjen, og var dermed en potensiell ressurs med et stort aktivitetsnivå og et stort potensielt spredningspotensiale som kampanjens initiativtakere ikke klarte å nyttiggjøre seg. Hvorvidt kampanjens initiativtakere maktet å utvide sin egen organsiasjons tilhengere er det ikke grunnlag i materialet til å si noe om.

7.2.2 Den internasjonale kampanjen

Når det gjelder den internasjonale kampanjen var det i utgangspunktet 2 NGO'er nevnt som initiativtakere i skrivet som ble sendt ut i forbindelse med underskriftskampanjen og også her ser man dermed at initiativet til kampanjen bygger på en koalisjon. I pressemeldingen som ble sendt ut etterpå ble 5 navn med respektive NGO'er nevnt som nøkkelpersoner i denne kampanjen; Jeremy Rifkin, Dr. Vandana Shiva, Dr. M.D. Nanjunda Swamy, Linda Bullard

and Martin Khor. I pressemeldingen som ble sendt ut i etterkant av den Europeiske protesten var det tre NGO'er som stod oppført som initiativtakere, mens 10 NGO'er ble oppført som støttespillere.

Det er på det rene at Jeremy Rifkin og hans organisasjon jobbet med, og var de som formelt innleverte klagen til det amerikanske patentkontoret. Denne NGO'en var også den som innledet distribusjonen av skrivet til den internasjonale underskriftskampanjen. Linda Bullard utarbeidet protesten til det europeiske patentkontoret med hensyn på patentet i Europa. Når det gjelder samarbeid om et hefte som blir nærmere presentert i kapittel 7, Amazing (WR) Grace (RFSTNRP, 1994), blir Foundation on Economic Trends takket for informasjon om W.R. Grace og RAFI og GRAIN blir kreditert informasjon om andre patenter som W.R. Grace har. Som omtalt i kapittel 6, synes det som om NGO'ene som i første rekke samarbeidet om denne kampanjen å være NGO'er som arbeidet internasjonalt med disse problemstillingene. I arbeidet med å lansere kampanjen internasjonalt ser vi dermed at en stor gruppe NGO'er ble mobilisert til dette arbeidet. De påtok seg praktiske arbeidsoppgaver i forhold til arbeidet med underskriftskampanjen og det var også de som bidro med ressurser i forhold til å utarbeide den formelle klagen til det to patentkontorene.

Mye bakgrunnsmateriale for Neemkampanjen var allerede produsert da den internasjonale kampanjen ble lansert. I den internasjonale kampanjen ble dette benyttet som en ressurs da vi skal se at hele eller deler av dette materialet i tillegg til informasjon om kampanjen er å lese i nyhetsbrev, medlemsblader og periodiske utgivelser hos de NGO'ene som stilte seg bak kampanjen.

Foundation on Economic Trends publiserte høsten 1995 en artikkel i sin informasjonsavis «The Grass Roots & Public Policy» under overskriften «Patent on Ancient Neem Tree, «Genetic Colonialism», Challenged» (Fall, 1995¹¹). Artikkelen refererer til underskriftskampanjen og hevder at organisasjonens advokater skal bevise at W.R. Grace urettmessig har fått bevilget patentet som gir dem eksklusive rettigheter til fortjeneste på produktet på den globale markedsplassen. W.R. Grace's virksomhet blir karakterisert som «genetisk kolonialisme» og det hevdes at

....this international challenge to W.R. Grace's patent marks the opening round of a global confrontation between traditional cultures and transnational corporations for control over the rich genetic resources in the South». «The real battle is whether the genetic resources of the planet, and the indigenous knowledge of how to use them, will be maintained as a shared commons or whether this common inheritance will be commercially enclosed and become the intellectual property of a few big corporations. (The Grass Roots & Public Policy, Fall 1995:5).

W.R. Grace blir sitert i forhold til at patentet representerer en «nyhet» på bakgrunn av økt stabilitet og Dr. Shiva blir sitert om lokale forhold og konsekvenser av patenter og W.R. Grace's virksomhet i India. En stor del av hennes uttalelser legger vekt på at neembaserte produkter ikke er patenterbare i India og at patentering av levende materiale, jordbruksprodukter og medisiner er utenkelig for de fleste indere. Alle disse argumentene er identiske med påstander i tidligere utgivelser i forbindelse med kampanjen.

Hvorvidt Grain støttet kampanjen har det ikke lyktes å skaffe informasjon om, men Grain's nyhetsbrev Seedling trykket i Mars 1994 en artikkel skrevet av Vandana Shiva. I denne artikkelen hevder Vandana Shiva nødvendigheten av å sikre bøndene rettigheter til biologisk mangfold og kunnskap tilknyttet dette. Artikkelen forteller om bondedemonstrasjoner i India og nevner neempatentene som et eksempel på intellektuelt tyveri, der en nærmere utdyping ikke er foretatt. Artikkelen illustreres imidlertid med et bilde av neem og teksten «The multipurpose neem tree: a collective heritage of Indian people's genuine innovation, now patented in the USA (Seedling, mars 1994:13).

Third World Resurgence er det månedlige magasinet utgitt av Third World Network. Martin Kohr, direktør i Third World Network, innleder artikkelen «A worldwide fight against biopiracy and patents on life» med

There is a growing worldwide opposition to the granting of patents on biological materials such as genes, plants animals and humans. Farmers and indigenous peoples are outraged that plants that they developed are being «hijacked» by companies. Groups as diverse as religious leaders, parliamentarians and environment NGO's are intensifying their campaign against corporate patenting of living things (Khor i Third World Resurgence, no 63, 1995:9).

---

¹¹ Denne utgivelsen er «A report on the activities of the Foundation on Economic Trends».

Denne artikkelen refererer blant annet til den internasjonale protesten mot W.R. Grace's neempatenter og hovedaktørene i denne. Neem er i denne artikkelen et eksempel på mange patenter som det formelt har blitt protestert mot. Dr. Swamy blir skrevet om i forbindelse med bondedemonstrasjoner i Karnataka i 1993, men demonstrasjonen blir her knyttet til Uruguay forhandlingene om avtalen om immaterielle rettigheter, og ikke til neem. I samme utgave av Third World Resurgence trykkes en artikkel om neem som er identisk med den som ble trykket i The Ecologist (Shiva, 1993) med innledningen «A classic case of biopiracy by transnational corporations is that of the neem tree in India» (Third World Resurgence, nr. 63, 1995:18-25). Her refereres det i tillegg til resultatet fra den internasjonale underskriftkampanjen og som et tillegg til artikkelen er det foretatt en gjennomgang av det konkrete patentet med argumenter for hvorfor W.R. Grace's patent må ugyldiggjøres og informasjon om den europeiske protesten.

RAFI hevder som tidligere skrevet ikke å ha gjort noe eget arbeid om neem, men neem ble allerede før den internasjonale kampanjen startet benyttet for å eksemplifisere patentsøknader som har implikasjoner for beskyttelse av tradisjonell kunnskap og for tradisjonelle samfunn (RAFI, 1994:6):

W.R. Grace, (.....), controls two patents related to the neem tree - the traditional medicinal and pesticidal tree used widely by many indigenous communities in Asia and Africa. No decisions have been made to inhibit continued local use; but some would argue that the qualities of the neem tree are not a new discovery and that - if they were, the intellectual property should go to indigenous communities and not to a private enterprise. In September 1993, nongovernmental and people's organizations in both India and the United Kingdom organized large protest rallies to oppose neem patents. It is believed that worldwide there exist at least 35 neem patent claims. Ironically, in one Indian language «neem» means «free» (RAFI, 1994:9).

Den eneste kilden som er oppgitt her er Foundation on Economic Trends, i forbindelse med antall patenter som er bevilget.

The International Federation of Agriculture Movements, (IFOAM), kunngjør i Seedling (GRAIN) i oktober 1995 at de har tilsluttet seg Dr. Shivas organisasjon og De Grønne i det Europeiske Parlamentet pluss en stor gruppe andre organisasjoner i en protest mot et patent på et neembasert soppmiddel som W.R. Grace innehar i Europa. Bakgrunnen er at det ikke

representerer noen nyhet og at den har negative sosiale konsekvenser for indiske bønder (Seedling, oktober, 1995:33).

Den internasjonale kampanjen er en oppfølger av den nasjonale kampanjen i India og er et eksempel på at initiativtakerne i India har lyktes i å mobilisere NGO'er og å forme koalisjoner med andre organisasjoner, denne gangen internasjonalt. Samarbeidet som først materialiserte seg i heftet *Amazing (W.R.) Grace* (RFSTNRP, 1994) utvikler seg etterhvert til å bli et samarbeid der aktører i den nye koalisjonen bidrar med ressurser i form av en konkret innsats både når det gjelder underskriftkampanjen, arbeidet med de formelle protestene mot patentene og ved å sende ut pressemeldinger. I tillegg har de også brukt eksempelet neem i artikler, konkret gått ut og informert medlemmer og andre om at de har sluttet seg til kampanjen og de har stilt sine medlemsblader og andre informasjonskilder til rådighet i forhold til å spre informasjon om kampanjen og neemtreet. Flere av disse artiklene bygger på det materialet som ble presentert i forbindelse med Neemkampanjen i India og argumentene er de samme. Noen av NGO'ene har benyttet eksempelet neem i egne arbeider, mens andre i tillegg til det også har trykket artikler skrevet av Vandana Shiva. Dette innebærer at de artiklene som tidligere har blitt produsert er benyttet som kilder og bakgrunnsmateriale for de som senere ble publisert. I motsetning til den nasjonale kampanjen synes det som om det i den internasjonale kampanjen var NGO'er som jobbet med de samme problemstillingene som innledet et samarbeid og som sammen startet og gjennomførte kampanjen.

7.3 Media

Media blir som tidligere skrevet av noen ikke ansett for å være effektivt når det gjelder å engasjere og overbevise offentligheten, men det kan være en sammenheng mellom mediadekning på en viss sak og det å bygge opp støtte til en organisasjon eller en problemstilling over en lengre periode. Det hevdes også at mediadekning i seg selv kan medføre høyere status når det gjelder troverdighet og i seg selv være legitimerende. På den andre side hevdes det også at for å oppnå oppmerksomhet i media må journalister se organisasjonen som legitime og troverdige kilder. Et annet aspekt ved mediadekning er hvordan saken blir dekket og fremstilt i media.

7.3.1 Omtale i tidsskrifter og aviser i India

Når det gjelder mediaoppmerksomhet synes det ikke som om den nasjonale Neemkampanjen har oppnådd mediadekning da den ble lansert. Ingen pressemelding ble sendt ut, og under oppstarten av kampanjen og i kampanjens første to år er det ingen omtale av Neemkampanjen i indisk i det materialet som er gjennomgått. Allerede i 1992 finnes det artikler der NGOer er sitert i forhold til forhandlingene om TRIPs. Lederen i «Gen Kampanjen», Dr. Suman Sahai blir her intervjuet og sitert. To artikler fokuserer på Sørs rettigheter, spesielt bøndenes rettigheter til eget genetisk materiale. Hun går imot patenter på gener som vil gi Nord rett til å patentere gener på biologisk materiale og plantevariteter innsamlet fra Sør som allerede finnes i Nord. Disse patentene vil med stor sannsynlighet tilfalle TNS. I tillegg kreves det at Sør må sikre sine bønders rettigheter til eget foredlet biologisk materiale. Dette innebærer retningslinjer for kompensasjon der biologisk materiale fra Sør benyttes i Nord og bønder i Sørs rett til å benytte egne variteter av korn og til å benytte såkorn fra forrige års avling (Intervju, Dr. Suman Sahai, Indian Express (Kochi), 1. Dec., 1992 og The Hindu (Madras), 30. Dec., 1992). I 1992 er hun også sitert sammen med Dr. Swamy der de hevder at forslaget til TRIPs er et brudd med grunnleggende menneskerettigheter. TRIPs, spesielt patenter på gener vil forårsake monopoltendenser på frøproduksjon og bioteknologi, spesielt når det gjelder biopesticider og biologisk gjødsel. Dette er i følge dem et brudd på grunnleggende rettigheter til å utveksle informasjon og kunnskap. Hvis ikke nasjonale myndigheter i forhandlingene legger vekt på dette varsler Nanjunda Swamy at bøndene vil sette i gang «a second freedom struggle» (The Hindu (Madras), 16. Dec., 1992). I 1993 er det bondeorganisasjonene og deres mobilisering til bondedemonstrasjoner som oppnår spalteplass i indiske medier. Dr. Sahai, Dr. Swamy, Mahendra Singh Tikaut, leder for Bharatiya Kisan Union (BKU) og A.S. Lakhwal, leder for BKU Punjab blir presentert som de som står bak demonstrasjoner i New Delhi der 50 000 bønder demonstrerer for sine rettigheter til å benytte sine såfrø.

« It goes to the credit of Gene Campaign to have clarified a difficult issue to the generally illiterate farmer» «Its main purpose [the Gene Campaign] is to translate into the farmer's idiom the concept of privatisation of genetic resources especially in the context of the seed. The patents proposed, the anti-Dunkel group says, will allow multi-national companies to prevent our scientists from using our own genetic material. And this says Sahai, will make a mockery of the self-reliance achieved by our farmers and scientists» (The Sunday Observer, mars 14-20, 1993).

Bildene i denne artikkelen viser store folkemengder og ansikter av lederne. Fokus settes på rettigheter til såfrø og TNS'ers tilstedeværelse i India. Dr. Swamy blir sitert i forbindelse med at en gruppe i hans organisasjon angrep Cargill Seeds i Karnataka. Dr. Swamy støtter aksjonen og hevder at dette er et bevis på bøndernes bekymring, og hevder at TNS representerer et kommersielt system som er «designed to patent nature and sell it to the native» Sunday Magazine (Calcutta), 1. Aug., 1993).

«Gen Kampanjen» oppnår også i 1994 og 1995 mediaomtale i India for sitt arbeid i forbindelse med TRIPs. Skuffelse over at India har godtatt patenter på mikrorganismer, og kampen for å holde TNS vekk fra indisk frøindustri er kampsaker. (Financial Express, 17. Feb., 1994, The Hindu (Madras) 18. Feb., 1994, Star of Mysore, 7. Aug., 1995). En annen NGO, (Kalpavriksh) får mediadekning i forbindelse med at den blir med på en protest mot Agracetus Inc, et selskap eid av W.R. Grace, som har fått innvilget et patent på soyabønner som hevdes å dekke alle genmodifiserte soyabønneplanter og frø. Ashish Kothari, leder av organisasjonen, støtter på bakgrunn av dette er «the logical extension of the granting of patents on life forms altogether». «...these companies first apply for varieties and then extend their demand for patenting to entire species (Business Standard, (New Delhi) 22. Dec., 1994). En annen artikkel refererer under overskriften «The great gene robbery» til denne NGO'ens press på nasjonale myndigheter om å starte registrering og karakterisering av mikrorganismer i India. Dette på bakgrunn av informasjon om at minst 28 mikroorganismer innsamlet fra India er patentert i Vesten for sine antibiotiske egenskaper (Financial Express (New Delhi), 26. Feb., 1994).

Jeg har tidligere omtalt NGO'er som i det tidsrommet som Neemkampanjen ble startet arbeidet med problemstillinger knyttet til KBM og TRIPs. Med unntak av en, valgte disse å ikke støtte opp om kampanjen. I 1994 kommer den første artikkelen i et NGO magasin (Gupta, Anil (1994) som stiller spørsmålstegn ved kampanjens argumentasjon og en rekke av påstandene som fremkommer. Jeg skal gå nærmere inn på dette i kapittel 8, men konstaterer her at disse kritiske kommentarene ikke ble forsøkt publisert i aviser og det er heller ikke noe som tyder på at Neemkampanjens initiativtakere i India gikk ut og argumenterte mot de påstandene som kom frem.

Først i 1995 kan det leses om Neemkampanjen i indisk media. Dette er artikler som refererer fra den internasjonale protesten og er referert fra Washington. (The Pioneer Sep. 21, 1995 og Nagpur Times 14. Sep, 1995). Artiklene omtaler Jeremy Rifkin, leder i Foundation on Economic Trends' initiativ til en protest mot W.R. Grace's amerikanske neempatent. På bakgrunn av påstander om at dette patentet er basert på allerede kjent kunnskap, blir det hevdet at dette er et av mange eksempler der verdifull kunnskap om biologisk materiale har blitt utviklet gjennom generasjoner,

«The neem tree is but one of countless instances in which many people over several generations, added to a wealth of valuable information concerning the use of biological resources...». «... what the petition was all about was that the knowledge of the neem tree and its properties was developed over generations and centuries by the Indian people and should not be hijacked by these big corporations even if they think they are going to add something» «The issue will be at the core of a worldwide debate on who control rich genetic resources - traditional cultures or transnational corporations» (Nagpur Times, 14 Sep., 1995),

og vil også være en kritisk test av retningslinjene gitt av WTO som administrerer GATT. (The Pioneer (New Delhi) 21/9-1995. Patentet blir også knyttet til TRIPs der det blir hevdet at det nye regelverket kan forhindre bruk i India eller kreve at de betaler royalties. Vandana Shiva blir i den ene artikkelen sitert i forhold til tradisjonell bruk, men Neemkampanjen i India blir ikke omtalt.

Economic Times gjennomgår i en artikkel forutsetninger for patentering og hvilke dokumentasjon som må foreligge for at neempatentet, i dette tilfelle det europeiske, skal underkjennes. Patentets art må undersøkes og skriftlig dokumentasjon om kunnskapen i India må foreligge. Videre må det bringes på det rene i hvilken grad det europeiske patentkontoret hadde adgang til denne dokumentasjonen og om tilstrebelserne for å få tak i dette var tilfredsstillende (Economic Times (New Delhi) har 14 Sep., 1995). I denne artikkelen er ingen kilder oppgitt.

Det var mye oppmerksomhet i media omkring GATT og KBM i forhold til bøndernes situasjon i tiden før og under Neemkampanjen. Mangel på oppslag om Neemkampanjen kan tyde på at mediaoppmerksomhet ikke var en strategi det ble fokusert på i lanseringen og gjennomføringen av Neemkampanjen i India. Årsaken til dette er det vanskelig å si noe om,

men mangel på mediaoppmerksomhet kan tyde på at mediaoppmerksomhet ikke ble ansett som å være en potensiell ressurs i arbeidet med å spre informasjon og dermed skaffe oppmerksomhet om og eventuelle støttespillere til kampanjens målsetninger. På den annen side er en av initiativtakerne til Neemkampanjen (Nanjunda Swamy) representert i forbindelse med bondedemonstrasjoner der han oppnådde mye mediadekning i forhold til sitt arbeid som bondeleder.

Suman Sahai oppnådde mye fokus omkring sitt arbeid mot patenter og sui generis beskyttelse av plantevariteter i sitt arbeid i "Gen Kampanjen". Fokus på negative konsekvenser for bønder og negative konsekvenser for matvaresikkerhet og selvstendighet for India i forbindelse TNS'ers virksomheter innenfor dette området har vært sentralt her.

Mangel på koplinger til nasjonale aktører i forbindelse med dekningen av den internasjonale kampanjen tyder på at den indiske kampanjen ikke var vel kjent. Det er mye som tyder på at i indisk media ble protesten mot patentet sett på som et internasjonalt initiativ, der neem ble et eksempel i generelle problemstillinger. Fokus på neem som et tre opprinnelig fra India kan ha vært tilstrekkelig for å oppnå mediaomtale.

På bakgrunn av dette kan det hevdes at den nasjonale Neemkampanjen ikke oppnådde publisitet i media i India, mens den internasjonale kampanjen oppnådde noe omtale på bakgrunn av den internasjonale protesten.

7.3.2 Omtale i tidsskrifter og aviser internasjonalt

De fleste oppslagene i media og tidsskrifter kommer hovedsakelig på bakgrunn av den formelle protesten mot patentet i USA. Jeg har ikke funnet noe materiale som tyder på at den formelle protesten mot det europeiske patentet oppnådde den samme mediadekningen. Hvorvidt dette er mangler ved datainnsamlingen eller den faktiske situasjon er uvisst.

Når det gjelder omtale av neem og neempatentene forut for pressemeldingene i 1995 fant jeg en artikkel (New Scientist 9. oktober, 1993) som refererer fra en demonstrasjon i London mot et amerikansk selskap som de hevder driver intellektuelt tyveri. Demonstrantene hevder at de har støtte fra ledende vitenskapsmenn i India, og hevder at den nye GATT avtalen vil medføre

at indiske bønder må betale royalties for bruk av et pesticid kjent som azadirachtin. Artikkelen skriver om den tradisjonelle bruken av neem, om W.R. Grace's patent og om markedspotensialet i USA på bakgrunn av økende motstand mot kjemikalier. Dr. Shiva blir gjengitt i forbindelse med etableringen i Karnataka, der bøndernes demonstrasjoner blir nevnt. Det refereres også til bøndernes frykt for å bli avhengig av W.R. Grace's produkt på bakgrunn av et nettverk som er etablert for å sikre leveranser av råvaren, der resultatet vil medføre knapphet på råvaren for bønderne. W.R. Grace blir også referert i artikkelen og hevder på sin side at verken deres patent eller GATT vil medføre at indiske bønder må betale royalties, og at deres forbruk av neemfrø kun utgjør 2% av den mengden frø som blir innsamlet i India. Kildene i denne artikkelen er ikke oppgitt. En annen tidligere artikkel om neem og W.R. Grace fant jeg Dagbladet (21. mai, 1995) med overskriften "Storkonserner får patent på alt liv?". I denne artikkelen blir det hevdet at W.R. Grace har tatt treet til USA og isolert 17 stoffer som de nå har tatt patent på. Denne artikkelen refererer til medisiner basert på neem der konsekvensene av patentene er at medisinerne blir solgt tilbake til India til høye priser. Denne artikkelen er utgitt i forbindelse med at Europaparlamentet den første mars 1995, stemte ned et direktiv fra kommisjonen om biotekniske oppfinnelser. Kilden i denne artikkelen er Robin Jenkins som representerer en britisk organisasjon; The Genetic Forum

I løpet av september og oktober 1995 er det flere aviser og tidsskrifter som skriver om neem¹². En gjennomgang av artiklene tyder på at hovedkilden for opplysningene er Jeremy Rifkin. Hovedbudskapet er underskriftskampanjen og antall NGO'er som har underskrevet denne. Hvem disse organisasjonene er gis det ikke nærmere spesifiseringer av, men 3 av dem refererer til RFSTNRP (Biotechnology Newswatch, 18. Sep., 1995, New scientist, vol. 147, 16. Sep., 1995, The Boston Globe, 13. Sep., 1995), og Nature hevder at gruppen inkluderer flere indiske NGO'er som representerer småbønder (14. Sep., 1995). Andre organisasjoner som blir spesifikt nevnt er RAFI, som blir omtalt som en av de organisasjonene som støttet kampanjen. RAFI har i denne sammenheng bidratt med en liste på over 40 selskaper, flesteparten amerikanske, som har vesentlige «bioprospektering programmer i Sør (The New York Times, 15. Sep., 1995).

Bakgrunnsmateriale og presentasjonen av kampanjen varierer noe, men det juridiske argumentet for at patentet ikke innebærer noe nyhet og dermed bør ugyldiggjøres er sentralt i

alle artikler. Alle legger også vekt på at denne kampanjen er en del av et større hele, der hovedbudskapet innebærer at det kreves større grad av rettferdighet når det gjelder forvaltning av biologisk materiale. Kampanjen blir karakterisert som start på en mer omfattende kamp mot store selskaper som plyndrer skoger, åkre og havområder, og deretter krever eiendomsrettigheter til ressurser og kunnskaper de ikke har bidratt til å pleie og fremskaffe. «It [neem] has come to symbolize conflict between traditional and modern economic systems» (Nature, vol 377, 14. Sep., 1995:95).

I to av artiklene blir det trukket parallell til piratkopiering av programvare derav den ene siterer en uttalelse fra Vandana. Shiva:

American people have only heard of software piracy» ..... «what they don't know is that their companies are engaged in piracy of the worst kind in trying to profit from the traditional knowledge of India's farmers, who have been using neem as a pesticide for generations (Nature, vol 377, 14. Sep., 1995:95).

Alle artiklene refererer til tradisjonell bruk i medisin og landbruk i India, hvorav en refererer til Nanjunda Swamy og 5 henviser til uttalelser fra Vandana Shiva. Biotechnology Newswatch (18. Sep., 1995) refererer til Vandana Shiva og hevder at patentet

...has sparked outraged protests in India. Thousands have reportedly staged mass demonstrations against both U.S. companies developing neembased products and against aspects of proposals in the GATT agreements that would homogenize worldwide patent laws, making India conform to Western standards.

Grace is «sucking up the resource» - the neem seed- «because of its economic power» «In the long run, ..., as these companies buy up more and more biological resources, they will do what they have done in every country - stop others from doing things as they have traditionally done (Telefonintervju med Dr. Shiva i The Boston Globe, 13/9-1995).

Det blir også fokusert på negative konsekvenser for grupper i India, der det blir hevdet at patentet vil innskrenke bøndernes adgang til å benytte neempesticider. I tillegg blir påstanden om råvareknapphet der bøndene taper kampen om disse som følge av W.R. Grace's virksomhet presentert.

---

¹² Se vedlagt liste over artikler etc. som har vært benyttet i dette arbeidet

I en artikkel blir det også hevdet at bøndene mister adgang til jorda si som følge av W.R. Grace's etablering:

«The plant's production has contributed to India's export production and a doubling in neem seed prices. As a result, some smaller, poorer farmers who made the pesticide the old way, or need the pesticide, have been driven off the land, Dr. Shiva say...» (The Wall Street Journal, 13/9-1995).

6 artikler refererer til utsagn fra W.R. Grace der deres motargument i hovedsak går på at patentet, som forlenger stabiliteten av azadirachtin, er en nyhet i forhold til allerede kjent kunnskap. De hevder også at deres virksomhet ikke vil ha noen konsekvenser for tradisjonelle metoder og bruk av neem i indisk landbruk.

Å innhente informasjon og vurderinger av saken fra utenforstående er det fire av journalistene som har gjort. Denne ekspertisen har i tre av tilfellene foretatt en vurdering av argumentene på juridisk grunnlag. Felles for disse er at de med stor sannsynlighet avkrefter vidtrekkende konsekvenser av patentet i India. En antyder at Grace's virksomhet kan hjelpe lokale grupper å etablere en neemindustri (Science, 15. Sep., 1995), og et annet sted blir det uttalt:

Labeling Grace's actions a rip off, though, requires something of a stretch. The company didn't steal away with the seeds and market them; it built a plant in Tumkur, near Bangalore, to process them, providing job for 60 Indians and contributing to local economy» (Time, 25. Sep., 1995).

Den ene artikkelen i Nature peker på vanskeligheter med å få patentene ugyldiggjort, og setter også spørsmålstegn ved den eksisterende patentlovgivningen i India. "... if India wishes to demonstrate its vitality as a modern economy, it needs to embrace the essential role of the patent system, even in areas from which patents have traditionally been excluded" ("Patenting Nature Now", Vol 377, 14. Sep, 1995).

Kun en artikkel refererer til reaksjoner fra andre enn to av initiativtakerne i India. En indisk farmasøyt, som blir hevdet å benytte neemtreet i mange medisiner, blir fortalt om patentet, og at en internasjonal koalisjon har protestert på det de anser som å være tyveri av Indias kunnskap om neemtreet.

Han uttaler i denne artikkelen:

«It is ridiculous, just ridiculous» ... «people in India have been using the neemtree since the beginning of time, since we learned to make fire. For anybody to say he has a patent on the neem tree, well it only shows anybody who has the muscle power and the money power, he will snatch whatever he can» (The New York Times, 15.Sep., 1995).

Den internasjonale mediadekningen er fortrinnsvis artikler referert i USA baserte aviser og tidsskrifter. Til tross for at det kommer noen kritiske innvendinger mot argumentene har disse også understreket viktigheten ved de generelle problemstillingene denne kampanjen reiser på et internasjonalt nivå, og stiller spørsmål ved hva som bør gjøres med denne situasjonen. Neem er et eksempel blant mange, der de generelle problemstillingene blir presentert som viktige ut fra moralske vurderinger og i forhold til TRIPs. Foundation on Economic Trends blir fremstilt som hovedaktøren. Kun en artikkel opplyser om at dette er en fortsettelse av en allerede pågående kampanje i India (Nature, vol 337, 14. Sep., 1995). Denne artikkelen er også den eneste som refererer til protesten mot det europeiske patentet.

Jeremy Rifkin, en av hovedaktørene i den internasjonale kampanjen, blir karakterisert som ”a longtime foe of the patenting of genes and animals” (Science, 15. Sep., 1995) og ”selfproclaimed scientific watchdog” (Time 25. Sep., 1995). Linda Bullard har vært aktiv når det gjelder motstand mot patenter på levende materiale og Mooney har blitt karakterisert som en ”well known activist to the debate over plant patenting who helped to internationalize the seed issue both by his participation in a network of activist scholars working on Third Worlds issues and through his widely circulated paperback book, Seeds of Earth” (Hannigan, 1995:148).

Pressemeldingen som ble sendt ut i forbindelse med den formelle protesten mot patentet i USA oppnådde mediaoppmerksomhet i USA. Dette betyr at saken ble vurdert å ha offentlig interesse av aviser og tidsskrifter og kan også tilsi at journalister vurderte initiativtakerne som legitime og troverdige kilder. Flere aviser og tidsskrifter har informert om denne og også referert til bakgrunnsmateriale som i stor grad er hentet fra den opprinnelige Neemkampanjen i India. Med unntak av artikkelen i Dagbladet er materialet som er presentert i er innholdet i disse artiklene hentet fra det materialet som har blitt produsert i forbindelse med kampanjen og budskapet synes å ha vært i overensstemmelse med det opprinnelige budskapet. I tillegg har også motstanderne og utenforstående med ekspertise på ulike områder fått mulighet til å uttale seg både i forhold til å forsvare seg og i forhold til å vurdere påstandene. Hvorvidt denne

omtalen har bidratt til å øke engasjementet i forhold til neempatentene er vanskelig å uttale seg om, men problemstillingene ble satt på dagsorden i mange ulike medier. Hvorvidt mediadekningen var tilfredsstillende i forhold til det potensialet initiativtakerne antok at saken hadde er vanskelig å uttale seg om, men flere av avisene og tidsskriftene som har skrevet om neempatentene har mange lesere og dermed et stort nedslagsfelt.

7.4 Oppsummering og konklusjoner

I dette kapitlet har jeg sett nærmere på de ressursene kampanjens initiativtakere hadde til rådighet og hvordan de ble utnyttet. Neemkampanjen i India ble dannet på bakgrunn av en koalisjon på 6 NGO'er, der disse brakte med seg ulik kompetanse og dermed ulike ressurser i forhold til å lansere denne kampanjen og å oppnå støtte omkring kampanjen. Bortsett fra bondeorganisasjonene som inkluderte neem i sine demonstrasjoner er det lite som tyder på at de øvrige NGO'ene bidro med noe utover det vi har sett i det skriftlige materialet utgitt i forhold til kampanjen og det de har bidratt med i forhold til å gjennomføre underskriftskampanjen. Det er heller ikke noe som tyder på at disse NGO'ene jobbet spesifikt med problemstillinger knyttet til KBM og TRIPs utover det de bidro med i denne kampanjen. Bortsett fra artikkelen i *The Ecologist* som mest sannsynlig har vært mer rettet mot et internasjonalt publikum har jeg ikke funnet noe omtale av Neemkampanjen som er initiert og publisert av initiativtakerne i perioden 1993 til 1995.

De NGO'ene og bevegelsene som arbeidet med samme type problemstillinger valgte av ulike årsaker ikke å bidra med informasjon og annet materiale i denne kampanjen og var dermed en potensiell ressurs med et stort aktivitetsnivå og et stort potensielt spredningspotensiale som kampanjens initiativtakere ikke klarte å nyttiggjøre seg. I denne gruppen ser vi derimot en motstand som kampanjen, der de publiserer materiale som tildels går hardt ut mot kampanjen og innholdet i denne.

I arbeidet med å lansere kampanjen internasjonalt ser vi at en stor gruppe NGO'er ble mobilisert til dette arbeidet. Den internasjonale kampanjen var en oppfølger av den nasjonale kampanjen i India og er et eksempel på at initiativtakerne i India har lyktes i å mobilisere NGO'er og å forme koalisjoner med andre organisasjoner, denne gangen internasjonalt.

Aktører i den nye koalisjonen bidro med ressurser i form av en konkret innsats både når det gjaldt underskriftkampanjen, arbeidet med de formelle protestene mot patentene og ved å sende ut pressemeldinger. I tillegg har de også publisert materiale om neem i sine medlemsblader og andre publikasjoner.

Når det gjelder bruk av media synes dette å være en del av strategien i den internasjonale kampanjen. Kampanjen oppnådde mediaoppmerksomhet i USA på bakgrunn av pressemeldingene. Dette betyr at saken ble vurdert å ha offentlig interesse av aviser og tidsskrifter og kan også tilsi at journalister vurderte initiativtakerne som legitime og troverdige kilder. Flere aviser og tidsskrifter har informert om denne, og også referert til bakgrunnsmateriale som i stor grad er hentet fra den opprinnelige Neemkampanjen i India der dette materialet i stor grad synes å reflektere det opprinnelige budskapet. Jeg har ikke funnet den samme oppmerksomheten i europeiske medier på bakgrunn av den pressemeldingen som ble sendt ut i forbindelse med den formelle protesten mot det europeiske patentet.

8 Kampanjens ideologiske orientering

Den ideologiske orienteringen sier noe om innholdet, eller budskapet i en mobilisering. Det hevdes at sosiale bevegelser er aktører som aktivt er med på å forme hendelser og betingelser, og dermed er produsenter av meninger og ideer. Teorien om ideologiske rammer som er presentert i kapittel 3 er et bidrag som identifiserer faktorer som innvirker på mobiliseringspotensialet og aktiv deltakelse i en sosial bevegelse. Jeg vil i dette kapitlet benytte dette rammeverket for å analysere innholdet i Neemkampanjen. Dette innebærer å drøfte hvilke verdier og interesser som kampanjen presenterte, hvordan disse stemte overens med verdiene og interessene til potensielle støttespillere og deltakere og hva dette medførte i forhold til oppslutning og støtte. Tilslutt vil jeg se nærmere på noen av de elementene som har vært problematiske i forhold til det rammeverket som ble presentert i Neemkampanjen og hvilke konsekvenser dette har hatt for oppslutningen omkring kampanjen..

8.1 Neemkampanjen og det ideologiske rammeverket

Et bidrag til å skape et rammeverk for kollektive handlinger er som tidligere beskrevet delt inn i tre komponenter; identifisering av problemet, det jeg har betegnet som det utvidede rammeverk og en motiverende faktor.

8.1.1 Identifisering av problemet

Den første komponenten innebærer at et problem må identifiseres og defineres som uriktig og urettferdig for noe eller noen.

I den nasjonale Neemkampanjen er det patentene som er oppgitt som årsaken til at kampanjen ble satt i gang. Det faktum at noen har fått innvilget patenter på tradisjonell kunnskap utviklet gjennom generasjoner blir ansett som urettferdig og i henhold til kampanjens ene målsetning må dermed disse patentene ugyldiggjøres. Dette er også et krav som ligger til grunn for den internasjonale kampanjen.

De hevder at Vesten ser på tradisjonell kunnskap som mindreverdige og illustrerer dette blant annet ved å hevde at dette er ”An arrogant statement that the intellectual contribution of a Third World Country is of no value unless a person/organisation of the First World has had

hand in developing it” (Vedlegg 1). Det hevdes at Vestens forsøk på å legitimere patentering gjennom TRIPs, som blir utviklet på dennes premisser, har negative konsekvenser for India og andre land i Sør. De krever dermed at den indiske regjering og andre land i Sør skal kjempe mot TRIPs og det dette medfører av endringer i nasjonale patentlover. Utvidelse av muligheten for å søke produktpatenter og prosesspatenter og adgang til patenter på levende materiale er noen av de spørsmålene diskusjonen dreier seg om.

Konkret skisserer kampanjen negative konsekvenser for neemtreet som ressurs, bønder i India og nasjonal neemindustri. Bøndene og nasjonale produsenter har blitt fremhevet som tapende parter i forhold til at patentene og W.R. Grace’s virksomhet vil ha negative konsekvenser for disse gruppernes forvaltning av ressursen neem og produksjon og bruk av produkter utviklet fra neemtreet. Når det gjelder råveren neem har også denne vært sentral i kampanjen. Neemkampanjens kritikk mot W.R. Grace tar utgangspunkt i neemfrø som en del av det biologiske mangfold, der trussel mot arten og mangfoldet innenfor arten har vært nevnt. I tillegg hevdes det at prisen på råvaren vil stige slik at bønder og nasjonale produsenter ikke vil ha råd til å kjøpe denne råvaren.

Implementeringen av KBM i India har ikke blitt problematisert noe særlig i materiale produsert i forbindelse med kampanjen, men utarbeidelse av nasjonale retningslinjer er nevnt som en spesifikk målsetning: ”Protection of Third Worlds Biodiversity and Third World knowledge through the effective interpretation in implementation of the Biodiversity Convention” (Vedlegg 1:2). Implementering og håndhevelse av KBM innebærer en regulering av Vestens tilgang til det biologiske mangfold i India, og behandler også kompensasjonsspørsmålet i forhold til utnyttelse av biologisk materiale og kunnskap knyttet til dette. På bakgrunn av neems rolle i denne kampanjen og argumenter knyttet til neemtreet og forbindelse med forvaltningen av dette, er KBM, og implementeringen av denne et aspekt ved Neemkampanjen. India som nasjon skal implementere KBM for å bevare neemtreet som art og sikre at tradisjonell kunnskap knyttet til, i dette tilfelle neemtreet blir kompensert på en tilfredsstillende måte.

8.1.2 Det utvidede rammeverk

I det utvidede rammeverket må årsakssammenhengene utvides. Konkret innebærer dette å identifisere hvem det er denne urettferdige situasjonen går utover eller rammer og hvem det er som forårsaker den uønskede situasjonen. Et virkemiddel er å etablere og skape et fiendebilde. I arbeidet med å skape dette fiendebildet kan det også legges opp til å bygge på ”beliefs” som innebærer å knytte argumentasjonen opp til noe som kan være ”vedtatte” sannheter, eller antatte sammenhenger mellom to ting eller antatte sammenhenger mellom en ting og beskrivelsen av denne. Når det gjelder verdien en sosial bevegelse bygger på kan fokus på disse bidra til å forsterke eller opphøye dem som antas å være viktige for potensielle støttespillere og deltakere og dermed oppnå støtte på bakgrunn av disse.

8.1.2.1 De tapende partene

Som tidligere skrevet er det bønder og lokale og nasjonale produsenter som i kampanjen skisseres som de tapende partene. Konsekvensene av neempatentene og W.R. Grace’s virksomhet knyttes konkret til råvaren og produkter utviklet av denne:

This increase in the price of neem seeds has turned an often free resource into an exorbitantly priced one, with the local user now competing for the seed with an industry supplying consumers in the North. As the local farmer cannot afford the price that industry can, the diversion of the seed as raw material from the community to industry will ultimately establish a regime in which a handful of companies holding patents will control all access to neem as raw material and all production processes (Shiva, 1993:225, Shiva, 1995a:19, Shiva,1995:89).

Videre hevdes det:

The result of the neem patents is that the products and properties of the tree will over time get diverted from free use by local communities, to large-scale industrial manufacture for exports or for sale within the country at high prices (Shiva & Holla Bahr, 1993: 13).

Kampanjen skisserer gjennom sine argumenter et scenario der W.R. Grace og dette selskapets etablering i India forårsaker endringer når det gjelder adgang til å forvalte neemfrø. Fra å være en ressurs som alle har adgang til, vil det som følge av W.R. Grace’s etablering i India, og deres forbruk av 20 tonn frø per dag oppstå knapphet på råvaren: ”This will cause acute seed

shortage for continued use of the tree by farmers, peasants, and tribals, who have had free access to the neem for millennia” (Shiva og Holla-Bhar, 1993:25).

De som tidligere benyttet seg av ressursen vil nå ikke ha adgang på bakgrunn av økte priser. Det skilles også enkelte steder mellom velstående og fattige bønder, der de velstående vil ha råd til å anskaffe seg neemprodukter eller råvaren på et marked. De negative konsekvensene vil dermed være størst for de fattigste.

Når det gjelder tilgang til ressursen hevdes det at W.R. Grace ved å knytte til seg faste leverandører i større grad vil kunne kontrollere sin egen råvaretilgang: ”They [W.R. Grace] are also setting up a network of neem seed suppliers, to ensure a constant supply of seeds and a reliable price” (Shiva, 1995:85, Shiva, 1995a:19).

Økt etterspørsel etter neemfrø kan også resultere i utstrakt etablering av neemplantasjer i India. Et stort antall neemplantasjer kan erstatte jord som brukes til matvareproduksjon og dermed ha negative konsekvenser for Indias matvaresikkerhet (Intervju Nanjunda Swamy, mai 1996).

8.1.2.2 Hvem er fienden?

Fienden som det fokuseres på i Neemkampanjen er først og fremst W.R. Grace. I egenskap av å være et transnasjonalt selskap med hovedsete i USA og innehaver av patenter relatert til neem er dette selskapet en gjenganger gjennom hele kampanjen og i kampanjens materiale. Alle utgivelser og artikler som er skrevet refererer til dette selskapet. Et hefte, *Amazing (W.R.) Grace* ble utgitt av RFSTNRP i 1994. Dette heftet omhandler patentene og inneholder blant annet en oversikt over W.R. Grace’s 12 værste miljøsynder, kalt ”Grace’s Dirty Dozens”. Gjentatte tilfeller av forurensning av drikkevann, der de et sted ble saksøkt i forbindelse med økning i antall tilfeller av leukemi, asbestforgiftning og ulovlig dumping av giftig avfall er blant det som er nevnt i denne utgivelsen. W.R. Grace karakteriseres som et selskap med en historie som forurenser, som storoppkjøper av patenter på neembaserte produkter, som innehaver av et patent på soyabønner og et patent på all genetisk modifisert bomull, patenter på genetisk modifisert ris og et verdenspatent for embryokloning (Shiva, 1994). Dette heftet gir en presentasjon av selskapet og dets virksomhet, og innledes med å

trekke en parallell til sangen «Amazing Grace» som ble skrevet i den tiden slaver ble fraktet til USA fra Afrika. Sangen handler om det umoralske i å handle med liv:

Today, a powerful minority is trying to re-legitimise corporate monopoly ownership of and trade in life in new ways through patents on life-forms. W.R. Grace of Boca Raton, Florida, USA, exemplifies this trend towards enslavement of all life through its patents, not merely on life forms but also on process to modify these life forms (RFSTNRP, 1994:1).

Selskapets framferd i India har også blitt beskrevet som truende:

The company approached several Indian manufacturers with proposals to buy up their technology or to convince them to stop producing value added products and instead supply the company with raw material (Shiva, 1993:23, 1995:85).

Noen av disse motstod dette «presset»;

Mr. N.M. Sukhatme, Director of Herringer, Bright Chemicals Pvt. Ltd has perfected a storage stable neem extract which does not require heating or any chemical change. W.R. Grace is pressuring him to sell them his technology, even though Dr. Sukhatme remarks: «I am not interested to commercialize the product. ... W.R. Grace is also pressuring scientists for neem technology (Shiva, 1993:24).

P.J. Margo motstod ikke ”presset”, og med W.R. Grace’s etablering i India gjennom dette selskapet, er det også en fiende som er fysisk tilstede.

Ved å velge W.R. Grace og argumentere for negative konsekvenser av dette selskapets virksomhet i India ble en konkret fiende utpekt. Ved og også utgi et hefte som kun omhandlet dette selskapets virksomheter med fokus på negative aspekter også internasjonalt forsterket dermed bildet av W.R. Grace som en fiende.

8.1.2.3 ”Beliefs”

Som tidligere skrevet, er ”beliefs” et antatt forhold mellom to ting eller en ting og karakteristikken av denne. Transnasjonale selskapers virksomhet i Sør er blitt beskrevet ut fra to motstridende tilnærminger, der det ene forfekter et positivt syn, og den andre et negativt syn: ”... virtually every aspects of the TNC’s operations – economic, political, cultural – has been jugded diametrically opposed way by its proponents” (Dicken, 1992:387). Kampanjen

har i sitt materiale fokusert på det negative synet, og forfekter et syn som det også finnes tilstrekkelig litteratur for å underbygge. Anklagene og argumentene som er benyttet i omtale av W.R. Grace kan forankres i litteratur om negative konsekvenser av TNS'ers virksomhet.

There is a growing awareness throughout India that the commoditisation of neem will result in its expropriation by multinational companies (Shiva, 1995:89)

Hovedmotstanderen for neemkampanjen er en gruppe selskaper som opererer internasjonalt. Transnasjonale selskaper blir betegnet som:

.. an engine of growth capable of eliminating international economic inequality and as a major obstacle to development. It is seen both as a force capable of revolutionizing the productive forces in the economically backward areas of the world and as a major cause of underdevelopment through a massive drain of surplus to the advanced capitalist countries (Jenkins 1987:1).

Dicken kommer med en liknende karakteristikkk av debatten omkring TNS'ers virksomhet:

According to viewpoint, TNCs either expand national or local economies or exploit them; they are either a dynamic force in economic development or a distorting influence; they either spread new technology or pre-empt its wider use, and so on (Dicken, 1992:387).

«Global Reach» (Jenkins, 1987) er en teoretisk tilnærming som legger vekt på negative sider ved den markedsmakten det hevdes TNS'er opparbeider seg. Karakteristikk av virksomheten er blant annet at tilgang til kapital, kontroll over teknologi, ressurser og et apparat for markedsføring, produkt differensiering og adgang til råmaterialer, medfører en rekke negative konsekvenser for vertslandene. Selskapene har en tendens til å investere i oligopolistiske markeder og bidrar dermed til økt konsentrasjon. På bakgrunn av sin makt og størrelse kan disse selskapene innføre restriktive klausuler på underleverandører og teknologilisenser, og dermed hindre spredning av teknologi. Ved at TNS'er bruker sin markedsmakt til å skape etterspørsel til sine produkter, produseres produktene uavhengig av konsumentenes preferanser og i mange tilfeller uavhengig av lokale forhold. Til slutt hevder denne tilnærmingen at de «pakkeløsningene» som utenlandske investeringer opptrer som, og monopoltendensene som TNS'er opparbeider seg i siste instans vil erstatte investeringer av lokal kapital og entreprenørskap i vertslandene.

En annen teoretisk tilnærming bygger på ny-marxistisk tradisjon og betegnes som «ny-imperialistisk» (Jenkins, 1987:27) Denne retningen ser på TNS som en av hovedmotstanderne til utvikling i den Tredje Verden.¹³ Bakgrunnen for denne tilnærmingen er påstanden om at monopoliseringen av industrien fører med seg stor fortjeneste for kapitalistlandene, og at monopoltendensene forhindrer teknologisk utvikling og dermed fører til stagnasjon og tilbakegang for disse landene. Nyere bidrag til denne retningen viderefører argumenter om monopolisering. Denne tilnærmingen knytter tre mekanismer til forholdet mellom utenlandsk kapital og underutvikling: «Drain of surplus» fra de underutviklede landene, «a vast suction pump» for å tilegne seg ressursen fra periferien og som en av hovedårsakene til de betalingsproblemer mange land i den tredje verden har. Når det gjelder ringvirkninger til lokale investeringer og lokale entreprenører blir investeringene også i denne tilnærmingen sett på som negativ i den betydning at den fortrenger lokale krefter (Jenkins, 1987:27-30).

Morgan (1988)¹⁴ beskriver i sin bok om TNS'er under overskriftene "Multinasjonale selskaper som verdensmakt" (1988:316), og "De multinasjonale selskapene: En historie om utbytting" (1988:318), blant annet at:

Av alle organisasjonsformer er det denne som ligger nærmest en realisering av Max Webers frykt for at byråkratiske organisasjoner kan utvikle seg til totalitære regimer som tjener elites interesser, og der de som sitter med kontrollen er i stand til å utøve en makt som praktisk talt er uknuselig (Morgan, 1988:316).

På bakgrunn av dette blir TNS'er presentert som store maktblokker som benytter sin innflytelse til å forme den politiske dagsorden i de landene de er etablert i, og påvirke denne slik at utfallet tjener dem selv.

Vi kan nå se hvorfor tilhengere av en radikal referanseramme trekker frem de multinasjonale selskapene som nok et bevis på den allmenne motsetningen mellom

---

¹³ I denne teorien inngår også at TNS'ers virksomhet innebærer hindringer for en sosialistisk revolusjon (Jenkins, 1987:27). Tiltross for at Global Reach og den Ny-imperialistiske tilnærmingen her fremstår som sammenfallende når det gjelder konsekvenser av TNS'ers etablering i den tredje verden avviker de fra hverandre når det gjelder politiske virkemidler anbefalt for å regulere virksomheten. I tillegg legger også den Ny-imperialistiske tilnærmingen stor vekt på fremveksten av nye samfunnsklasser i Sør som har sammenfallende interesser med utenlandske investorer. Ingen av disse aspektene vil bli diskutert i dette kapittel, da de ikke anses som relevant i forhold til problemstillingene.

¹⁴ Denne boken er oversatt til norsk blir benyttet som innføringsbok i organisasjonsteori, blant annet ved sosiologisk institutt ved Universitetet i Oslo og ved høyskoler rundt omkring i landet.

mennesker og kapital. Resultatet er en verdensøkonomi som er dominert av organisasjoner hvor topplederen tar makten fra de valgte politikerne og det folk man angivelig skulle tjene (Morgan, 1988:318)

Når det gjelder produksjon for eksportformål hevder han at "Produksjon av avlinger for salg betyr at den beste jorda brukes til å produsere avlinger for eksport og ikke for lokalt forbruk" (Morgan, 1988:322). I tillegg gjentas her argumentasjonene omkring disse selskaperes tilbøyelighet til å skaffe seg eiendomsrett til, eller kontrollen over kritiske råvarer og andre forsyninger. Det hevdes at de driver utbytting av arbeidskraft med å tilby lav lønn for lange arbeidsdager, tilbakefører fortjeneste til moderselskapet, kontroll og restriksjoner på teknologi og ekspertise og overførsel av teknologi som ikke er tilpasset lokale forhold (Morgan, 1988:316 og flg.).

Til tross for at Morgan på slutten av kapitlet modererer sine påstander omkring negative aspekter ved TNS virksomheter, og nevner eksempler på gode intensjoner med problematisering av forholdene innad i Sør, er denne fremstillingen hovedsakelig basert på negative aspekter. Morgan bygger hovedsakelig sin fremstilling ved å referere til aktører som han betegner som de "radikale", "kritikere" og "motstandere".

Argumentene i Neemkampanjen kan gjenkjennes i det synet på transnasjonale selskaper som hevder at disse utelukkende har negative konsekvenser for de landene de etablerer seg i. Mange av påstandene kan knyttes direkte til det tankegodset som er presentert ovenfor både når det gjelder TNS'er som aktører i vertslandene og konsekvenser av deres virksomheter. Spørsmålene omkring etablering av neemplantasjer er et slikt tilfelle, da dette kan assosieres med at den beste jorden blir benyttet for å dyrke til eksportformål og det antydes at TNS'er ved å bruke sin antatte sterke rolle kan erverve seg store jordbruksarealer. På bakgrunn av økonomiske ressurser vil W.R. Grace opparbeide seg kontroll over råvarene. Ved å kommersialisere neem, vil knapphet på ressursen øke prisene slik at de fattigste ikke har råd til å kjøpe frø. I neste omgang vil dette medføre at neemprodukter kun vil bli tilgjengelig på et marked, der økonomiske ressurser vil være avgjørende for hvem som har tilgang til produktene. Samtidig blir det hevdet at W.R. Grace etterhvert vil utkonkurrere lokal og nasjonal industri, og på lengre sikt monopolisere markedet for neempesticider. Dette vil medføre en prisstigning som vil ekskludere de fleste av bøndene. Hvorvidt de hevder at pågående produksjonen eller eventuelle ny produksjon som etableres produserer utelukkende

for eksport eller også for det lokale markedet er kampanjen litt uklar på. Ihvertfall presiseres det at en eventuell produksjon for det nasjonale marked ikke vil være tilpasset lokale behov.

Sammenfall i argumentasjon og teori kan dermed gi grunn til å hevde at karakteristikken av W. R. Grace virksomhet, i kraft av å være et transnasjonalt selskap, svarer til oppfatninger av TNS'ers virksomhet der det negative synet representerer det som tidligere er blitt omtalt som "beliefs" – en sammenheng mellom en ting og en karakteristikk av den.

8.1.2.4 Hvilke verdier bygger kampanjen på?

Verdiene eller "values" bygger på identifisering, idealisering og opphøyelse av noe som antas å være viktig for potensielle deltakere og tilhengere. Hvis nødvendig kan bevegelsen fokusere på å opphøye, eller "gjenopplive" disse verdiene i forhold til saken, enten i positiv eller negativ forstand. Et problem ved verdier er hvordan de rangeres i forhold til andre verdier. Til tross for at en verdi kan anses som viktig, kan den komme i konflikt med andre verdier som også anses som viktig, og dermed rangeres lavere.

8.1.2.4.1 Neems tradisjonelle, kulturelle og religiøse betydning

Kampanjen har fokusert mye på neems tradisjonelle, kulturelle og religiøse betydning. Disse er gjentatt i de fleste publikasjonene utgitt i forbindelse med kampanjen. *Upavaninod* er Sanskrit tekster som omhandler skog-, hage- og landbruk. Neem blir her beskrevet som et middel mot syk jord, syke planter og syke husdyr. Neemkake, det som er igjen når oljen er presset ut, har vært benyttet som fôr til buskap, bladene har blitt benyttet som gjødsel, og neem har vist seg effektivt mot omkring 200 innsekter. Dette hevdes å ha vært kjent i India gjennom årtusener.

Neem blir karakterisert som en viktig del av indiske medisinske systemer som *Unani* og *Ayurvedic*. Navn på neem i ulike språk har blitt oversatt til blant annet «the beloved of Muslims», «the blessed tree» og i Sanskrit «to give good health» (Shiva, 1993:2). Neem har innenfor de ulike systemene blitt benyttet til å helbrede nesten alle typer sykdommer. Helsebringende skal det blant annet være å sove under et neemtre og å henge neemkvister på dørene. Helsetilstander der neem sies å ha effekt er blant annet for hudsykdommer, inkludert spedalskhet, sårbehandling da det har antiseptisk effekt, som blodrensende middel, diabetes,

øyesykdommer og malaria. I tillegg sies det å være effektivt som prevensjonsmiddel. Bruken av neem til ulike formål varierer geografisk i India.

"Neem - A User's Manual" (Shiva, Vijayalakshmi, Radha, 1995¹⁵) ble utgitt for å "...rejuvenating, local, low cost use of neem as a biocontrol agent" og å tjene som "a user's manual for farmers and for sustainable agriculture initiatives" (Forordet). Denne er dermed utgitt for å spre kunnskap om neem og dermed forsøke å øke interessen for neem og bruk av neem i landbruket. I India i dag finnes det flere neembaserte produkter for salg. Neemtannpasta, neemsåpe, neemolje og neempesticider er eksempler blant flere. I tillegg er den eneste indiskproduserte hundeshampoo neembasert.

Respekt og anerkjennelse for tradisjonelle kunnskapssystemer ble også benyttet som forklaring på hvorfor patenter knyttet til biologisk materiale er lite utbredt i India:

The reluctance of Indian scientists to patent their inventions, thus leaving their work vulnerable to piracy, may in part derive from a recognition that the bulk of the work had already been accomplished by generations of anonymous experimenters (Shiva, 1995:88).

Neem hevdes også å ha en sentral rolle i kulturelle og religiøse seremonier, og neem er nevnt i uttallige skrifter. Dette er historier knyttet til neems legende egenskaper; noen dråper himmelsk nektar falt på treet (Shiva og Holla-Bhar, 1993:2), og i tilknytning til hendelser i Hinduismen. Neem knyttes også til seremonier tilknyttet fødsel og død. Blant annet utføres det i enkelte områder i India et rituale der par som ønsker seg barn gifter neemtreet og banyantreet og deretter går syv runder rundt dem.

Det persiske navnet på neem, *Azad-Darakht*, betyr «free tree», og er blitt benyttet som betegnelse gjennom store deler av prosessen. Treet blir flere steder karakterisert for å være opprinnelig fra India og et sted refereres det også til som Indias eldste tre (Dewan, videoen «Patent Pending»). «Keep the «free tree» free», og tyveri av vår ressurs er slagord som har blitt benyttet.

---

¹⁵ Denne boken er resultat av et samarbeid mellom Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy, New Delhi og Centre for Indian Knowledge Systems, Madras.

Kampanjen har i publikasjoner og annet materiale fokusert mye på neems betydning, både i fortid og nåtid, både praktisk anvendelse og kulturelle og religiøs betydning. Radha-Holla (intevju, mai 1996) hevder at kulturen er relatert til bruk av neem. Når noe er nyttig eller viktig bygges det inn i religionen og ritualer oppstår. Dette regenereres, og man skjønner verdien av å bevare det. Kirit Patel arbeider frivillig hos SRISTI, og han sier at neem er en del av deres kultur, og at det er mange bøker som diskuterer bruk av neem (Intervju, juni 1996). Neem synes også å være kjent blant bøndene i landsbyene jeg besøkte.

Det synes som om neemreet er velkjent i India, som en basis for ulike produkter. I tillegg finnes det overalt i India, og er et velkjent tre. Å sette fokus på dette aspektet ved neemreet kan dermed ha bidratt til å skape en økt bevissthet og dermed revitaliserte de ulike betydningene av og bruksområder for treet.

8.1.2.4.2 "En annen utvikling"

Kapital, et kapitalistisk system og teknologi basert på et høyt kunnskapsnivå har høy verdi i Nord. Dette har av mange blitt ansett for å være årsaken til den utviklingen vi har sett i Nord, og dermed sett på dette som nøkkelen til utvikling og et mål for utviklingen i Sør. Andre setter derimot spørsmålstegn ved dette innholdet i begrepet utvikling. Det kan synes som om kampanjen fokuserer på ideen om en "annen utvikling". Vandana Shiva er kjent som økofeminist og som opposent mot kommersialisert konservering (Hannigan, 1995). I omtale og argumentasjon tilknyttet forvaltning av neemreet, skiller kampanjen mellom forvaltning innenfor et kapitalistisk system og et ikke kapitalistisk system.

Det kapitalistiske system representerer moderne landbruk på bakgrunn av økonomisk vinning og profitt, og er i følge initiativtakerne ikke bærekraftig.

Universalisation of the TRIPs regime under GATT means that national laws which protect domestic innovation and manufacture will have to be altered to conform with the more stringent patent laws of developed countries, where the maximisation of profits is the cornerstone of culture (Shiva 1995b:90).

Det ikke kapitalistiske syn er ekvivalent med tradisjonelt landbruk som

....tar utgangspunkt i en kreativ og organisk natur, i lokalkunnskap, i lokale resirkulerte elementer som opprettholder naturens integritet, i lokalt konsum for lokale behov og i omsetning av overskuddet i pakt med prinsipper om likhet og økologi. Vare- og pengeøkonomien ødelegger de naturlige kretsløpene og reduserer naturen til råmaterialer og varer (Shiva, 1989:73).

Det kapitalistiske systemet i Vest, og fremme av dette systemets interesser, fortrinnsvis etter press fra USA, er årsaken til at det nye GATT avtaleverket er innført. Det blir hevdet at GATT legitimerer transnasjonale selskapers tyveri av biologisk mangfold og kunnskap tilknyttet dette i Sør. I kraft av regelverket og sin økonomiske og politiske makt blir det hevdet at de etterhvert vil opparbeide seg monopol på ulike områder, og dermed presse tradisjonelle bønder inn i markedsøkonomien. I kampanjen er det også hevdet at neembaserte produkter som i dag er tilgjengelige i India er landsby- og småskalaproduksjon, der dette blir karakterisert som å være en bærekraftig forvaltning og derav bærekraftig utvikling. Slik har kampanjen presentert W.R. Grace som kapitalismens ansikt utad, og dermed en kritikk mot det kapitalistiske system. Noe som i stor grad er en viktig kampsak i både Nanjunda Swamy og Vandana Shivas virksomheter.

8.1.3 Den motiverende faktor

Den tredje komponenten innebærer å skape motivasjon til handling. Fremgangsmåten her kan være å kople dette til begreper som moral, plikt, lojalitet og det kan også refereres til tidligere arbeider og resultater.

Kampanjen preges i stor grad av å skaffe oppslutning på bakgrunn av påstander relatert til patenter og eventuelle konsekvenser av TRIPs for land i Sør, og for ulike grupper i India. Kampanjens fokus på TNS'er som store mektige utbytende organisasjoner der deres virksomhet har negative konsekvenser for fattige bønder i Sør kan få dette til å fremstå som et David og Goliath forhold, og dermed bidra til å skape sympati med bøndene. Kampanjen underbygges av noe som kan tyde på å være "etablerte sannheter" i forhold til TNS'ers virksomhet i Sør, og illustrerer dermed en situasjon som er urettferdig. Kampanjen reflekterte også problemstillingene som ble diskutert i forhandlingene som pågikk under Uruguayrunden om TRIPs og patenter og arbeidet med KBM som mange engasjerte seg i da kampanjen ble lansert.

Vandana Shiva er en kjent skikkelse nasjonalt, og hennes status kan ha vært en motiverende faktor i forhold til oppslutningen omkring underskriftskampanjen i India. Uttalelsen om at kampanjen inkluderte "...big names, som Vandana Shiva" (Intervju, Kothari, Mai 1996) tyder på at hun har en status i India som kan ha bidratt til det store antallet underskrifter i India. Bondeorganisasjonenes virksomhet har også vært mye omtalt i India, og deres aktiviteter i India har muligens også bidratt som en motiverende faktor når det gjelder å støtte kampanjen.

Også internasjonalt var det mange som engasjerte seg i spørsmålene omkring Uruguayrunden i GATT om TRIPs og patenter og arbeidet med KBM. Vandana Shiva er også en internasjonalt kjent skikkelse og hennes status har nok hatt betydning for den støtten den internasjonale kampanjen oppnådde. En uformell samtale jeg hadde med en representant for en NGO i Norge tyder på at Vandana Shiva er godt kjent i disse miljøene, og at hennes arbeider er velkjent. Omtalen i media etter at den formelle protesten ble innlevert tyder på at de andre aktørene som var engasjert i den internasjonale kampanjen er kjent i forhold til arbeid med disse problemstillingene. Dermed kan tidligere arbeider som disse har utført og resultater av dette vært et motiverende element for å støtte opp om kampanjen.

8.2 Hvem appellerte rammeverket til, og hvorfor?

På de foregående sidene har jeg forsøkt å vurdere Neemkampanjens innhold i forhold til tre komponenter som kan bidra til å skaffe oppslutning om og støtte til en sosial bevegelse. Videre i dette kapitlet skal jeg se nærmere på hvem dette rammeverket appellerte til og hvorfor.

1 million underskrifter i India tyder på at disse sympatiserte med målsetningene og påstandene som fremkom i det budskapet som ble presentert. Som tidligere skrevet er en underskriftskampanje en enkel og lite forpliktende måte å vise at man støtter en bevegelse, i dette tilfelle en kampanje på der teorien refererer til dette som "frame bridging".

Kalvaparish, med leder Ashish Kothari, er en NGO som arbeidet med liknende problemstillinger i India og som støttet kampanjen tiltross for at han fant den vitenskapelig forvirrende – "...he agreed with the basic ideas..." (Intervju, mai 1996). Hans mål for India er

som tidligere nevnt i kapittel 6, å maksimere diversitet, selvforsyning av input for bøndene (eks. såkorn), selvforsyning i India og økologisk bærekraftighet.

Hans uttalelser og hans mål for India som presentert i kapittel 6, sammenfaller i stor grad med med det tankegodset som preger kampanjen i forhold til TNS'er virksomhet og tanken om en "annen utvikling" for India. Tiltross for skepsis til det vitenskapelige grunnlaget i kampanjen, var budskapet i kampanjen i så stor grad i overensstemmelse med hans og hans organisasjons verdier og interesser at de valgte å bidra med sin støtte. Han har ikke gjort noe eget arbeid i forhold til Neemkampanjen, og kan derfor ikke sies å ha bidratt til arbeidet med å skaffe oppslutning om den. På hvilke bakgrunn de andre støttet denne underskriftskampanjen er uvisst, men det er på det rene at de sympatiserte med kampanjens målsetninger og erklærte sin større på bakgrunn av dette.

Når det gjelder resten av den gruppen NGO'er som jeg fant frem til i India med bakgrunn i at de arbeidet med problemstillinger relatert til kampanjene og hadde uttalt seg om Neemkampanjene støttet disse ikke kampanjen i India. Dette tyder på at det rammeverket som ble presentert ikke appellerte til denne gruppen NGO'er i India. Dette vil jeg diskutere nærmere i avsnitt 8.2.

Når det gjelder den internasjonale kampanjen var denne en forlengelse av den nasjonale, og de aktørene som valgte å gå sammen med Vandana Shiva og Nanjunda Swamy og så stod som initiativtakere til kampanjen må ha vurdert innholdet i kampanjen som forenlig med egen organisasjons verdier og interesser. Det faktum at mye av det opprinnelige materialet som var publisert i den nasjonale kampanjen ble distribuert gjennom de forskjellige NGO'ers tidsskrifter og magasiner i den internasjonale kampanjen, tyder på at de stilte seg bak påstandene og innholdet i dette. Foruten en NGO, RAFI: "... No decisions have been made to inhibit continued local use; but..." (RAFI, 1994:9), finner jeg ikke noe i materialet som indikerer at NGO'ene har gjort egne undersøkelser på eller egne vurderinger av lokale forhold i India når det gjelder patentene eller forvaltning av neemtreet og påstandene omkring dette.

Tretten norske NGO'er¹⁶ har underskrevet denne underskriftskampanjen, ledet av den norske WTO kampanjen. Organisasjonene som underskrev var miljøorganisasjoner, bondeorganisasjoner, en forskningsinstitusjon, et miljø og helsemagasin og en kommune. (Se vedlegg 9). I den tiden materialet ble innsamlet var jeg i kontakt med tre av disse¹⁷. Disse samtalene tyder på at grunnlaget for vedtaket om å støtte er uklart. En organisasjon hevder at de støttet kampanjen på bakgrunn av sympati med bønder i den tredje verden. Felles for dem er at alle tre henviste til organisasjonenes fokusering på beslutningsprosessen forut for vedtaket om å støtte. De hevder at de har prosedyrer når det gjelder slike henvendelser og at disse ble fulgt også i dette tilfelle.

8.2 Problemer og utfordringer i det ideologiske rammeverket

I denne delen ønsker jeg å diskutere nærmere årsakene til at noen NGO'er i India valgte å ikke støtte kampanjen. En av årsakene til dette er at rammeverket ikke formidlet en forståelse av situasjonen som denne gruppen hadde. Et annet viktig aspekt ved dette rammeverket er at påstandene kan verifiseres og kan vitenskapelig etterprøves.

8.2.1 Hvem appellerte rammeverket ikke til?

I den internasjonale kampanjen har jeg tidligere skrevet at det synes som om rammeverket appellerte til en stor målgruppe. Vandana Shivas arbeider har vært gjengitt i deler eller i sin helhet i ulike NGO'ers egne blader og en del har også vært referert til i media. Med unntak av en, har jeg ikke funnet innvendinger mot argumentene i det materialet jeg har samlet inn fra disse NGO'ene. Noen uavhengige journalister stilte kritiske spørsmål i forhold til påstandene om konsekvensene av patentene og en annen stilte spørsmålsteget når det gjelder motstanden mot endringer som er påkrevet i den indiske patentloven. Men, i det store og hele, tyder mye på at rammeverket som ble presentert internasjonalt i stor grad samsvarte med verdier og interesser som disse gruppene og NGO'ene hadde.

---

¹⁶ Dette skjedde i 1995, og det har vært vanskelig å få tak i de som arbeidet med denne konkrete saken. I tillegg kan en forklaring delvis være at spørsmålene ble stilt organisasjonene to år etter underskriftskampanjen, og at bakgrunns materialet dermed er vanskelig tilgjengelig.

¹⁷ Disse tre var Norges Bondekvinnelag, Natur og Ungdom og Naturvernforbundet

Som tidligere nevnt i dette kapitlet var det noen NGO'er som arbeider med liknende problemstillinger i India som valgte å ikke støtte den nasjonale kampanjen. Disse har tildels kommet med sterke kritikker av kampanjens innhold og påstander. Det vitenskapelige aspektet har også blitt vurdert og funnet for lett av disse.

Debatten som startet her var i første rekke en diskusjon mellom nasjonale NGO'er. Dette var NGO'er som arbeidet innenfor den samme internasjonale konteksten som Neemkampanjen. Gjennomgang av indiske aviser for perioden tyder på at debatten ikke har vært fremtredende i avisene, men derimot vært begrenset til NGO tidsskrifter og organisasjoners medlemsblader. I tillegg kom mye av kritikken frem under intervjuer med representanter fra disse NGO'ene i India.

Både fremgangsmåte og innhold i kampanjen blir kritisert; «Can't India do better than this» (Gupta, 1995a), Suman Sahai: «Prepare their case» this matter is too important to... «She can do things like this and it is accepted» (Intervju, mai 1996).

Det som karakteriserer kritikken er ikke fokus på problemstillingene som alle mener er viktig, men at argumentene ikke er korrekte i denne konkrete saken. Faktiske feil og anklager uten grobunn i virkeligheten er hovedkritikken.

Leder av "Gen Kampanjen", Suman Sahai er enig med kampanjen når det gjelder to av temaene som kampanjen satte på dagsorden; spørsmålet om kompensasjon og problemstillingene omkring tradisjonell kunnskap. Hun hevder at mye av kampanjen er basert på populistisk, ikke korrekt retorikk. Dette hevder hun er bra i forhold til sensasjonen, men det er ikke holdbart i det lange løp (intervju, mai 1996).

En annen som har gått ut mot denne kampanjen er Anil Gupta, som er leder for SRISTI. Under samtaler med Anil Gupta hevder han at han er mot denne kampanjen, og støttet den ikke (intervju, juni 1996).

De negative holdningen fikk han etter omtalen av en indisk produsert video der det ble fokusert på negative konsekvenser av TRIPs for tradisjonelt landbruk (Meervan) i tidsskriftet

Down to Earth. I samme tidsskrift skriver han under overskriften «Not so bitter. Fears of neem patenting by Western MNC's are blown out of proportion»:

I am anguished because propaganda has masked the entire issue of the rights of indigenous peoples and their contemporary creativity as well as traditional wisdom. I am embarrassed because it shows the ridiculous level to which debate on such a serious matter is being conducted in India. Is this the best we are capable of as a nation? (Gupta, 1994:3).

I SRISTIS publisering, Honey Bee, kritiserer han denne kampanjen med to artikler høsten 1995 (Gupta, 1995a, Gupta 1995b) i tillegg utdyper han dette under samtaler i juni 1996. Innholdet i disse artiklene tilbakeviser påstandene om at neemtre og azadirachtin er patentert, og at de aktuelle patentene innskrenker adgang til å benytte neem i landbruket. Han fokuserer på at økt etterspørsel og dyrking av neemtre for blant annet pesticidproduksjon kan medføre økt sysselsetting og økte inntekter for bønder og andre grupper i tørre områder av India. Han hevder at han ikke under noen omstendigheter kan tillate en kampanje som ikke vil gi de fattigste i India en mulighet til å skaffe seg en inntekt. I tillegg hevdet han at neem er en råvare som ikke er tilstrekkelig utnyttet i forhold til forekomsten.

I hvilken grad økning i pris har medført større inntekter for de som samler er usikkert. Samtaler¹⁸ i Gujarat kan tyde på at de økte inntektene for en stor del tilfaller mellommennene. Disse reiser rundt til landsbyer og kjøper frø for deretter å selge dem videre til oppkjøpere i tettsteder og distriktssentra. En kvinne fortalte at hun reiser rundt i 4 til 5 landsbyer for å kjøpe neemfrø, for deretter å selge dem videre på markedet. Hun har fem barn, og hevder at dette er en god tilleggsinntekt i de månedene det er sesong. En oppkjøper jeg snakket med kjøper omtrent 3000 kg neemfrø hver dag. Dette selger han direkte til selskaper som produserer neembaserte produkter. Han hevder at hvis han fikk kjøpt mer ville han kunne selge mer, men fortjenesten på neem er lavere enn på andre jordbruksprodukter som han også handler med. Han hevder at det er ikke mangel på frø, men mangel på samlere og mellommenn som kan skaffe ham frøene. På bakgrunn av opplysninger om Karnataka, er det mye som tyder på denne er den samme som i Gujarat. Etterspørsel etter neemfrø synes å være noe høyere i Karnataka og det samme gjelder prisenivået. Intervjuer i Gujarat tydet ikke på at

---

¹⁸ Disse intervjuene ble foretatt i distriktene Panch Mahal og Vadodra 140-160 km. sør-vest for byen Ahmedabad i staten Gujarat. Med få unntak vil disse respondentene anonymiseres av praktiske årsaker. Det er

neemtrefrø er en knapp ressurs. Organisering og koordinering av innsamling og transport synes å være et større problem enn tilfanget av ressursen, der potensialet for økte inntekter er til stede.

Anil Gupta hevder også at økt fokusering og økt tilgang på neempesticider kan føre til at flere benytter det i landbruket, og at dette kan ha positive miljømessige konsekvenser. Økt tilgang på biologiske sprøytemidler, enten ved nasjonal eller internasjonal satsning ville være positivt i forhold til å minske andelen av kjemikalier som i dag brukes i det indiske landbruk (intervju, juni 1996). To bønder i Gujarat ble intervjuet spesifikt for deres interesse for neem i landbruket. Badribhai S. Patel (intervju, juni 1996) har de siste ti år drevet biologisk landbruk med blant annet egenproduserte neemprodukter. Han hevder at majoriteten av bønder i Gujarat ikke har kjennskap til neem og driver i den forbindelse utstrakt informasjonsvirksomhet blant bøndene i Gujarat for å lære dem om mer miljøvennlige dyrkingsmetoder. I tillegg til reisevirksomhet i omliggende landsbyer har han distribuert en artikkel om bruk av neem i 5 millioner eksemplarer til bønder i Gujarat.

En velstående bonde har forsøkt å benytte neempesticider i sin virksomhet. På grunn av økende oppmerksomhet om kjemikaliers skadevirkninger har han eksperimentert med bruk av blant annet neem, og planlegger en omlegging i løpet av få år. Dette blir hevdet å være unntaket, snarere enn regelen.

Når det gjelder bønder generelt er det mye som tyder på at neempesticider ikke er et alternativ for dem. De har liten kunnskap om bruk av neem som pesticid og benytter kjemikalier tiltross for økende kunnskaper om negativ effekt for blant annet helse:

We can't experiment. If it has not got any effect, we will loose a lot of money - we can't afford it (Samtale med fire bønder i juni 1996)

SRISTI er i mot at tradisjonelle kunnskapssystemer og tilhørende naturressurser skal kommersialiseres uten noen som helst form for kompensasjon. Når det gjelder Neemkampanjen i forhold til spørsmålet om kompensasjon baseres hovedkritikken på at ingen har nevnt indiske selskaper og offentlige institusjoner som også innehar neempatenter. Disse i

---

mange respondenter, tildels er gruppeintervjuer foretatt og opplysningene presenteres som et sammendrag som det ikke er relevant å feste til en spesiell respondent.

tillegg til andre internasjonale selskaper bør også være i fokus når det gjelder kompensasjon.

Dette understrekes også av andre:

Not just Grace, but also Indian capitalists (.....) [should] pay royalties to the community from which it derives knowledge for commercial use. Unfortunately, the Indian state and its capitalists are as colonial towards community knowledge as foreign multinationals (Agarwal, 1996:35).

Gupta hevder at SRISTI de siste 7-8 år har kjempet for et system som gir bønder og samfunnet muligheter til å hevde immaterielle rettigheter, men som det uttrykkes: «.. we cannot plead for their rights if we fail to respect similar rights of other innovators» (Gupta, 1995a:1).

Han nevnte også det paradoksale i at det generelle problemet når det gjelder råvarer fra Sør til Nord er at prisene er for lave, men når det gjelder neem er et av argumentene mot W.R. Grace at de presser prisene oppover.

Centre for Science and Environment er en New Delhi basert NGO som arbeider med miljøspørsmål og blant annet rettigheter og retningslinjer for forvaltning av biologisk mangfold. I organisasjonens tidsskrift, Down to Earth, er det en artikkel om neem kalt «What's in a neem?» (Agarwal, 1996). Med utgangspunkt i neempatentene til W.R. Grace, der W. R. Grace innehar 11 av i alt 37¹⁹ neemrelaterte patenter og referanse til Foundation on Economic Trends' internasjonale underskriftskampanje påpeker Agarwal den økende interesse for neem i den vestlige verden og finner ikke den tilsvarende økte interessen i India:

US corporations have shown a consistent interest in neem, with a few patents appearing every year during the 1990s, building up to two highs in 1994 and 1995. India with a total just of three patents - obtained by the National Institute of Immunology (1993), Godrej Soaps Ltd. (1994) and Council of Scientific and Industrial Research (early 1995) - clearly emerges as a late entrant on neem research (Agarwal, 1996:28).

En forklaring fra hans side på dette er:

For us, indigenous is never modern. There has been scientific work supporting indigenous practices, but modern industry has always been impressed with the

---

¹⁹ Antall neempatenter globalt er vanskelig å tallfeste. En nylig innhentet oversikt viser at bare i USA eksisterer det mer enn 40 neembaserte patenter (<http://patents.uspo.gov/cgi-bin/search4>).

practices in «advanced» countries. This is the reason we have not tried to develop patents in the field of neem (Yashpal i Agarwal, 1996:32).

Sumita Dasgupta som var den jeg snakket med hos CSE gav en karakteristikk av indisk industri og forskere som late og uoppmerksomme i forhold til denne problematikken (Intervju Dasgupta, mai 1996).

While there are enough activists in India and elsewhere to shout down foreign corporations for their interest in neem, there is almost no effort to demand an explanation from the Indian scientific community in general and the state dominated scientific research establishment in particular on the reasons behind the negligence. One could, of course, take a cynical view of the whole thing and praise the «foreign agents» for their interest in our traditional knowledge (Agarwal, 1996:34).

Han hevder også at interesse og oppmerksomhet kan økes hvis den indiske regjering tar sin oppgave med å implementere KBM alvorlig.

I tillegg ble de argumentene som kampanjens initiativtakere benyttet mot patenter tilbakevist av flere NGO'er. En NGO hevdet at India har behov for å endre sitt lovverk i forhold til produktpatenter, mens en annen hevdet at de største problemene i TRIPs ikke var knyttet til prosess versus produktpatenter, men til hvordan bøndene skal beholde sine rettigheter i forhold til såfrø.

En annen hevder at det ikke er riktig at det ikke er noen tradisjon å hevde eierrettigheter i India, og hevder at i forhold til kopirettigheter og handelsmerker er India fullt på høyde med den internasjonale avtalen (Intervju Gupta, mai 1996). En neemprodusent i India hevder at den byråkratiske prosessen er for tidkrevende og komplisert, og hevder at i hans tilfelle tar det 5 år å registrere et handelsmerke (Fax, Murkumbi, 1996). Det ble også hevdet at hvis India ikke endrer sin patentlovgivning, kan selskapers alternative strategier baseres på hemmelighold, med negative konsekvenser i forhold til adgang til forskning og resultater (Intervju Gupta, mai 1996).

Påstandene om hva patentene faktisk omfatter er også blitt kritisert. Alle NGO'er tar avstand fra patenter på levende materiale, men hevder at dette argumentet er irrelevant når det gjelder neempatentene. Til tross for at det hersker usikkerhet omkring patentenes art blant de fleste

NGO'er, tar de avstand fra påstander om at W.R. Grace har patentert neemtreet, azadirachtin og enerettigheter til kjøp og salg av neembaserte produkter.

Med unntak av en respondent som hevdet kampanjen har oppnådd å skape "public awareness" og har nådd frem til de fleste fra "policy makers" til "farmers" (intervju Kothari, mai 1996) hørte jeg utsagn som «at disse spørsmålene er for viktige til å bli behandlet på dårlig vitenskapelig grunnlag», påstander om at W.R. Grace kunne anlegge sak mot kampanjen og motbevise mange av påstandene og flauhet på vegne av en hel nasjon over mangel på saklighet (intervju Sahai, mai 1996).

Kritikken av kampanjen tyder på at rammeverket som ble konstruert ikke appellerte til denne gruppen NGO'er og mangel på vitenskapelig dokumentasjon synes som å være den alvorligste påstanden i denne gruppen mot kampanjen. Det tok avstand fra de ulike påstandene omkring patentenes art og de påståtte konsekvensene av patentene i India. Der kampanjen hevdet at bøndene ville være den tapende parten ble det i denne gruppen hevdet at økt fokus og forbruk av neemfrø derimot kunne øke inntektene for bøndene, og i tillegg skaffe arbeid og inntekter til andre grupper i India. Dermed ble det i denne gruppen satt spørsmålsteget ved selve problemdefinisjonen som la grunnlag for kampanjen.

Viktigheten av å ivareta tradisjonell kunnskap var et tema som alle er opptatt av, og fokus på dette som en verdi var i overensstemmelse med det rammeverket som ble presentert. Når det gjelder TNS'ers virksomhet, ble dette spesifikt når det gjelder neempsticider hevdet at hvis TNS'er kunne bidra til å skape økt etterspørsel etter disse produktene ville det ha en positiv effekt på miljøet og i dette tilfelle oppveie eventuelt andre negative aspekter ved deres virksomhet. Her synes det som om verdien som ble tillagt den tradisjonelle bruken av neem i jordbruket ble vurdert i forhold til et mer miljøvennlig jordbruk der de mente at dette hadde et større potensialet enn det man så i dag. Hvis TNS'er bidro til et mer miljøvennlig landbruk, rangerte dette høyere enn hvem det var som eventuelt produserte det.

Manglende interesse for neem og liten interesse når det gjelder å søke om patentrettigheter i India i dag hevdet de skyldtes manglende infrastruktur for patentregistrering, liten tiltro og stolthet i forhold til egen kultur og tradisjonell kunnskap, og Indias tendens til å vende seg til

vestlige produkter og oppfinnelser. Ikke respekt for tradisjonell kunnskap og de som har utviklet denne kunnskapen over tusenvis av år som kampanjen hevdet.

Det faktum at de ikke underskrev oppropet tyder på at selv om de arbeidet med felles problemstillinger var uenigheten med hensyn på påstandene og argumentasjonen såpass stor at disse organisasjonene ikke støttet kampanjen. I enkelte grupper ble denne kampanjen snarere vurdert som en trussel mot de andre NGO'enes virksomheter og en trussel mot interessene til de gruppene som kampanjen påberopte seg å ivareta.

8.2.2 Næringsinteresser

En annen gruppe som dette rammeverket ikke appellerte til var de involverte næringsinteressene. Av de konkrete reaksjonene som kom fra disse ble et brev sendt til Nanjunda Swamy i juli 1993 (se vedlegg 10) og en pressemelding fra W.R. Grace ble sendt ut 14. september 1995 (se vedlegg 11), der deres versjon ble offentliggjort.

Som tidligere nevnt er W.R. Grace's etablering i India basert på en joint venture avtale med P.J. Margo, der W.R. Grace har 70% av eierinteressene og P.J. Margo har 30%. Hr. Jaipuria²⁰, eier av P.J. Margo hevder at denne produksjonen er en utvidelse av allerede eksisterende produksjon. Dette selskapet har drevet neembasert produksjon siden 1975, og er den største foredleren av neemfrø i India. Den opprinnelige produksjonen er neemolje til den indiske såpeindustrien og organisk gjødsel, og produksjonsenheten som er startet i samarbeid med W.R. Grace er en uavhengig enhet.

Produksjonen av azadirachtin hevder Jaipuria er et tilskudd til hans eksisterende produksjon. Etter å ha ekstrahert oljen fra frøene, blir restene av frøene benyttet for å produsere gjødsel. I disse to prosessene blir azadirachtin ødelagt. Den tredje etableringen medfører at azadirachtin blir bevart, der den patenterte prosessen for å ekstrahere azadirachtin er lisensiert fra W.R. Grace for eksport til USA. I stedet for to produkter har han nå tre. Jaipuria hevder han ikke hadde hatt denne muligheten hvis ikke W.R. Grace var involvert, og at hans avtale i praksis innebærer at denne produksjonsenheten er muliggjort ved hjelp av investeringer fra W.R. Grace.

Når det gjelder råvaren hevder han at P.J. Margo kjøper råvarene på det åpne marked på auksjonsbasis. Jaipuria hevder at inntektene har økt for frøsamlere, da prisen for neemfrø har økt fra Rs. 300 per tonn til Rs. 3000-4000 per tonn i løpet av de siste 20 år. I tillegg medfører økt etterspørsel av neemfrø at innsamlingen sysselsetter flere. Denne virksomheten utføres av kvinner, barn, landløse arbeidere og arbeidsløse, som i stor grad ikke har vært sysselsatt tidligere.

I pressemeldingen som ble sendt ut fra W.R. Grace ble det faktiske patentet beskrevet og påstandene om at azadirachtin var patentert ble dementert. I tillegg informerte de om at deres patent ikke hindret bruk eller produksjon av neempesticider og at deres virksomhet ikke ville ha noen konsekvenser for bøndene i India.

Som forventet reagerte de involverte næringsinteressene negativ på kampanjen, og dementerte påstandene som var fremkommet.

8.3 Oppsummering og konklusjoner

I dette kapitlet har jeg analysert Neemkampanjene i forhold til hvordan innholdet bidro til å skape støtte og oppslutning omkring målsetningene. Jeg har benyttet meg av et teoretisk bidrag som består av 3 komponenter for å vurdere hvordan Neemkampanjene ble lansert og gjennomført. I materialet fant jeg også NGO'er som kritiserte og gikk i mot kampanjen.

Den første av de tre komponentene innebærer å definere en situasjon som urettferdig eller eller uriktig, og identifisere hvem dette går utover. De tapende partene er i følge kampanjen bønder og lokale neemprodusenter. Konsekvensene for denne gruppen er i følge kampanjen at de konkrete neempatentene og etterhvert andre patenter vil bidra til at et lite antall selskaper vil skaffe seg monopoler på råmaterialet neem og på produksjon av neemprodukter. En annen konsekvens er høy pris på råvaren og dermed dyre neemprodukter som vil være utenfor rekkevidde for fattige bønder. I ytterste konsekvens kan neemplantasjer bli etablert på jord som nå benyttes til matvareproduksjon og dermed true matvaresikkerheten.

---

²⁰ Denne fremstillingen av P.J. Margos virksomhet og samarbeid med W.R. Grace er basert på intervju med Mr.

Den neste komponenten innebærer å utvide årsaksammenhengene og definere hvem eller hva som har skylden for dette som blir uriktig eller urettferdig. Et konkret fiendebilde har kampanjen skapt ved å systematisk fokusere på selskapet W.R. Grace. I tillegg til omtale av selskapet i det materialet som har vært utgitt i forhold til kampanjen har kampanjen i heftet *Amazing (W.R.) Grace* samlet alt tilgjengelig materiale med negativ omtale av selskapet og utgitt dette som et selvstendig dokument.

I argumentene til kampanjen gjenkjennes i stor grad aspekter av den teorien som hevder at TNS'ers virksomhet utelukkende har negative konsekvenser for Sør. Ved å knytte W.R. Grace's virksomhet i forbindelse med neemproduksjon og negative konsekvenser av TNS'ers virksomhet sammen, synes argumentasjonen å gjenspeile og formidle argumenter og påstander som stemmer overens med det tankegodset som preger den ene siden av diskusjonen omkring transnasjonale selskapers virksomhet. Det kan dermed hevdes at karakteristikken av W. R. Grace virksomhet, i kraft av å være et transnasjonalt selskap, svarer til oppfatninger av TNS'ers virksomhet der det negative synet representerer den ene definisjonen av det som tidligere er blitt omtalt som "beliefs"; en sammenheng mellom en ting og karakteristikken av den. Å fokusere på eller fremheve verdier som antas å være viktige for målgruppen for bevegelsen har blitt gjort ved å fokusere mye på neemtreets tradisjonelle, kulturelle og religiøse betydning. Ved å fokusere på disse aspektene kan de ha bidratt til å skape en økt bevissthet omkring neemtreet og dermed revitalisere de ulike betydningene av og bruksområder for treet. En annen verdi som kan ligge til grunn for kampanjen er ideen om en annen utvikling eller ideen om en alternativ utvikling. Dette er viktige aspekter ved to av initiativtakernes virksomheter, og mye av argumentasjonen som ligger til grunn for kampanjen bærer preg av en motstand mot det kapitalistiske samfunn.

Når det gjelder den tredje komponenten, motiverende faktorer når det gjelder å oppnå støtte til handlinger var nok negative konsekvenser for fattige bønder i Sør et motiverende element. Det andre elementet er hovedaktørenes renommé og rykte fortrinnsvis i NGO kretser som jobber med dette internasjonalt. I India er Vandana Shiva en kjent aktør nasjonalt i India og det faktum at hun stod bak kampanjen kan ha vært en motiverende faktor også der i forhold til antall underskrifter som ble samlet inn.

Jaipuria i Bangalore i mai 1996. I tillegg baseres det på et dementi Mr. Jaipuria sendte til Dr. Swamy i juli 1993.

Når det gjelder utfordringer som kan knyttes til det teoretiske rammeverket og som dermed kan virke problematisk i forhold til å skape støtte og oppslutning synes ikke å være et problem når det gjelder den internasjonale kampanjen. NGO'ene som ble presentert som initiativtakere til den internasjonale kampanjen har benyttet seg av det materialet som ble produsert i forbindelse med den nasjonale kampanjen, og benyttet dette for å skape oppslutning om og oppmerksomhet omkring problematikken omkring biologisk mangfold og rettigheter til dette. Diskusjonene om patentene startet i India og var relatert til en indisk virkelighet slik den ble beskrevet i den nasjonale neemkampanjen. Kritikken mot kampanjene har i første rekke kommet fra de nasjonale NGO'ene som arbeidet med disse problemstillingene i India. Et grunnleggende forskjellig syn på patenter og et annet syn på hva som ligger i begrepet utvikling er nok en av årsakene til at de ikke støttet kampanjen. Men, det synes som om en annen tilnærming til problemet og mer inngående kjennskap til nasjonale og lokale forhold er hovedårsaken til at de valgte å ikke støtte kampanjen, men derimot gikk ut og kritiserte den.

Spørsmålet omkring det vitenskapelige aspektet har heller ikke vært noe tema i den internasjonale kampanjen. Blant de indiske NGO'en har kritikken vært basert på at argumentene ikke kan understøttes vitenskapelig.

9 Oppsummering og konklusjoner

I denne oppgaven har jeg ved å benytte meg av sosial mobiliseringsteori drøftet ulike aspekter ved Neemkampanjen nasjonalt og internasjonalt med tanke på hvordan de ble satt i gang og hvordan de ble gjennomført. I tillegg har jeg i materialet funnet forskjeller på den nasjonale og internasjonale kampanjen når det gjelder både hvordan den ble mottatt og hvem som støttet den. Jeg ønsket derfor også å undersøke disse forskjellene nærmere.

Jeg startet analysen av denne kampanjen med å se på hvilke politiske muligheter som lå i de to internasjonale regimene KBM og TRIPs i forhold til de to kampanjene. Deretter ønsket jeg å vurdere i hvilken grad disse mulighetene ble utnyttet.

Neemkampanjen var i første omgang en nasjonal kampanje lansert av en gruppe NGO'er i India. De mulighetene som ble vurdert i forhold til den nasjonale kampanjen var hvilke arena den arbeidet mot; den nasjonale eller den internasjonale og i hvilken grad den la grunnlag for et samarbeid mellom NGO'er. Politiske muligheter ble også hevdet å bidra til at lokale bevegelser ble etablert på bakgrunn av globale utfordringer og fremmede ideer. Det siste aspektet som ble vurdert var i hvilken grad og hvorvidt de to internasjonale regimene bidro til at flere nasjonale NGO' ble etablert, og dermed legge grunnlaget for flere samarbeidspartnere.

Kampanjen ble lansert av en koalisjon som foruten Vandana Shivas organisasjon bestod av to bondeorganisasjoner som hennes organisasjon hadde samarbeidet med tidligere og NGO'er som det synes som om hadde spesifikk kompetanse om tradisjonell kunnskap. Den nasjonale kampanjen synes i første rekke å ha blitt lansert i forhold til å påvirke nasjonalt. I tillegg til bondeorganisasjonene der neemreet ble inkludert i bondedemonstrasjoner var det også NGO'er med kompetanse knyttet spesielt til neemreet som stod bak. Dette var i første rekke NGO'er som hadde tradisjonell kunnskap som spesialområde og dermed bidro med kunnskap om dette til materiale som ble utarbeidet i arbeidet med å lansere kampanjen. Materialet viser også at flere NGO'er ble etablert og engasjerte seg spesielt i forhold til disse problemstillingene i India, men at disse ikke inngikk noe samarbeid med Neemkampanjen i forhold til å lansere og støtte opp om kampanjen.

I forlengelsen av den nasjonale kampanjen til den internasjonale arena ser vi et resultat av en koalisjon som ble dannet mellom i første rekke Vandana Shiva og NGO'er fra flere land. Dette er et eksempel på at politiske muligheter med basis i overnasjonale lag åpner for samarbeid mellom NGO'er på tvers av landegrenser. I denne kampanjen var de konkrete nasjonale problemstillingene i India inkludert, men disse var også trukket opp på et internasjonalt nivå og kampanjen ble lansert som starten på noe større. I motsetning til det vi så i den nasjonale kampanjen, synes det som om det i den internasjonale kampanjen var NGO'er som jobbet med denne type problemstillinger til daglig som utgjorde det nettverket som gjennomførte denne kampanjen. Noen av NGO'enes art tydet på at denne koalisjonen bestod av et nettverk av transnasjonale aktører som hadde hele verden som arbeidsplass.

Mobiliseringstrukturene referer til de ressursene en organisasjon har til rådighet eller klarer å skaffe seg i forhold til det å starte en sosial bevegelse og å gjennomføre den. Ressurser har i denne sammenheng vært kunnskap om og initiativ til å starte bevegelsen, de konkrete mobiliseringstiltakene som har vært igangsatt og adgang til nettverk og samarbeidspartnere for å spre informasjon om bevegelsen og dermed skape et bredere grunnlag for støtte.

Neemkampanjen i India ble dannet på bakgrunn av en koalisjon på 6 NGO'er, der disse brakte med seg ulike kompetanse og dermed ulike ressurser i forhold til å lansere denne kampanjen og å oppnå støtte omkring kampanjen. Bortsett fra bondeorganisasjonene som inkluderte neem i bondedemonstrasjoner er det lite som tyder på at de øvrige NGO'ene bidro med noe utover det vi har sett i det skriftlige materialet utgitt i forbindelse med kampanjen og det de har bidratt med i forhold til å gjennomføre underskriftskampanjen. Det er heller ikke noe som tyder på at disse NGO'ene jobbet spesifikt med problemstillinger knyttet til KBM og TRIPs. De NGO'ene og bevegelsene som arbeidet med samme type problemstillinger i India har vi sett at valgte å ikke bidra med informasjon og annet materiale i denne kampanjen og var dermed en potensiell ressurs med et stort aktivitetsnivå og et stort potensielt spredningspotensiale som kampanjens initiativtakere ikke klarte å nyttiggjøre seg. I denne gruppen ser vi derimot en motstand mot kampanjen, der de publiserer materiale som tildels går hardt ut mot kampanjen og innholdet i denne.

I arbeidet med å lansere kampanjen internasjonalt ser vi at en større gruppe NGO'er mobiliserte seg i denne kampanjen. Den internasjonale kampanjen var en oppfølger av den

nasjonale kampanjen i India og er et eksempel på at initiativtakerne i India har lyktes i å mobilisere NGO'er og å forme koalisjoner med andre organisasjoner, denne gangen internasjonalt. Aktører i den nye koalisjonen bidro med ressurser i form av en konkret innsats både når det gjaldt underskriftkampanjen, arbeidet med de formelle protestene mot patentene og ved å sende ut pressemeldinger. I tillegg har de også publisert materiale om neem, basert på det opprinnelige materialet fra den indiske kampanjen i sine medlemsblader og andre publikasjoner. Det materialet som opprinnelig ble produsert og distribuert i den nasjonale kampanjen har dermed vært en viktig ressurs i den internasjonale kampanjen.

Når det gjelder bruk av media synes dette ikke å ha vært en mulighet som har vært vurdert som en ressurs i forhold til å oppnå støtte og oppslutning i den nasjonale kampanjen. Dette ser derimot ut til å være en del av strategien i den internasjonale kampanjen. Kampanjen oppnådde mediaoppmerksomhet i USA på bakgrunn av pressemeldingene. Dette betyr at saken ble vurdert å ha offentlig interesse av aviser og tidsskrifter, og kan også tilsi at journalister vurderte initiativtakerne som legitime og troverdige kilder. Flere aviser og tidsskrifter har informert om denne, og også referert til bakgrunnsmateriale som i stor grad er hentet fra den opprinnelige Neemkampanjen i India der dette materialet i stor grad synes å reflektere det opprinnelige budskapet.

I det siste analysekapitlet var det kampanjens innhold som var i fokus. Analysen bestod av en vurdering av hvordan innholdet i kampanjen bidro til å skape støtte og oppslutning omkring kampanjene. Analyseredskapet som ble benyttet bestod av tre komponenter der dette innebar en identifisering av problemet, det jeg har betegnet som det utvidede rammeverk og en motiverende faktor.

Analysen har vist at det teoretiske rammeverket appellerte til den gruppen som arbeidet med spørsmål knyttet til KBM og TRIPs internasjonalt. NGO'ene som ble presentert som initiativtakere til den internasjonale kampanjen har benyttet seg av det materialet som ble produsert i forbindelse med den nasjonale kampanjen, og benyttet dette for å skape oppslutning om og oppmerksomhet omkring problematikken omkring biologisk mangfold og rettigheter til dette. Dette materialet var relatert til nasjonale og lokale forhold i India. Kritikken mot kampanjene har i første rekke kommet fra de nasjonale NGO'ene som arbeidet med disse problemstillingene i India. Et grunnleggende forskjellig syn på patenter og et annet

syn på hva som ligger i begrepet utvikling er nok en av årsakene til at de ikke støttet kampanjen. Men, det synes som om en annen tilnærming til problemet og mer inngående kjennskap til nasjonale og lokale forhold er hovedårsaken til at de valgte å ikke støtte kampanjen, men derimot gikk ut og kritiserte den.

Spørsmålet omkring det vitenskapelige aspektet har heller ikke vært noe tema i den internasjonale kampanjen. Blant de indiske NGO'en har kritikken vært basert på at argumentene ikke kan understøttes vitenskapelig.

Jeg startet denne oppgaven med å presentere årsaken til at kampanjen ble startet:

The Neem Campaign has been initiated to mobilize worldwide support to protect indigenous knowledge and indigenous resources of the Third World natural resources from piracy by the West. The Free Tree is the symbol of this campaign (Shiva, Holla-Bahr, 1993:28).

På bakgrunn av den analysen jeg har foretatt synes det som om neemtreet på den internasjonale arena ble ansett for å være et godt symbol på denne kampen. Dette kommer til syne i forhold til den gruppe NGO'er som engasjerte seg sterkt i denne kampanjen og som bidro med sine ressurser i forhold til å lansere og gjennomføre den. Resultatet fra underskriftskampanjen viser også at det internasjonalt var oppslutning om denne kampanjen og kampanjens målsetninger. Nasjonalt i India oppnådde kampanjen et stort antall underskrifter, men det er også flere som har gått ut og kritisert denne kampanjen i India. De er enige i at problemstillingene kampanjen tok opp er viktige, at neemtreet er velkjent i India og at kunnskap knyttet til dette er noe som bør ivaretas og benyttes. Det de derimot har kritisert er påstander kampanjens initiativtakere har kommet med som kan knyttes direkte til nasjonale og lokale forhold. Derfor synes det som om neemtreet for denne gruppen ikke er det symbolet som det ble lansert som i Neemkampanjen.

10 Etterord

Som skrevet i første kapittel er denne oppgaven på grunn av begrenset tid til rådighet basert på materiale samlet inn i løpet av 1996 og 1997 og er dermed en analyse av Neemkampanjen fra den ble startet og frem til da. Konkrete resultater av kampanjen er dermed ikke inkludert i denne analysen.

Da jeg gjenopptok arbeidet med oppgavne om Neemkampanjen søkte jeg litt på internett for å forsøke å oppdatere meg på om, og i tilfelle hva som hadde skjedd videre. Om det var blitt publisert mer materiale og hvorvidt det var referert til konkrete resultater. Dette da jeg var litt usikker på om dette fortsatt var et relevant materiale å benytte nå så mange år senere, og i hvilken grad dette var en aktuell problemstilling. De fleste artiklene jeg fant var de som jeg allerede hadde kjennskap til og lite nytt var kommet til.

Det som derimot hadde skjedd var at patentet som det var innlevert protest mot til det europeiske patentkontoret var erkjent ugyldig på bakgrunn av at det ikke representerte noen nyhet. Patentet ble erklært ugyldig 8 mars 2005:

Munich, March 8, 2005. In a landmark decision today, the European Patent Office upheld a decision to revoke in its entirety a patent on a fungicidal product derived from seeds of the Neem, a tree indigenous to the Indian subcontinent. The historic action resulted from a legal challenge mounted ten years ago by three Opponents: the renowned Indian environmentalist Vandana Shiva, Magda Aelvoet, then MEP and President of the Greens in the European Parliament, and the International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM). Their joint Legal Opposition claimed that the fungicidal properties of the Neem tree had been public knowledge in India for many centuries and that this patent exemplified how international law was being misused to transfer biological wealth from the South into the hands of a few corporations, scientists, and countries of the North. Today the EPO's Technical Board of Appeals dismissed an Appeal by the would-be proprietors—the United States of America and the company Thermo Trilogy—and maintained the decision of its Opposition Division five years ago to revoke the Neem patent in its entirety, thus bringing to a close this ten-year battle in the world's first legal challenge to a biopiracy patent ([/www.ifoam.org/press/press/neem_patent_victory.html](http://www.ifoam.org/press/press/neem_patent_victory.html)).

I etc group (tidligere RAFI) Communiqué (March/April 2006, issue #92), blir dette vedtaket omtalt som "Most satisfying Victory, Finally".

Jeg har ikke hatt tilgang til informasjon fra næringslivssiden når det gjelder denne beslutningen, men det er på det rene at det endelige vedtaket var et resultat av en ankesak som startet i 2000 (www.twinside.org).

Indian Patent Act ble endret, og effektivt fra 1. januar 2005 ble det mulig å søke produktpatentbeskyttelse på medisiner, mat og kjemikalier i henhold til TRIPs. (www.indianembassy.org/economy/1htm).

Referanser

- Agarwal, Arun (1996): What's in a neem? *Down To Earth*, 15. mars. Centre for Science and Environment, New Delhi.
- Ahmed, Salem, 1995: (Cereoscope Sep/Oct., 1995): The multiple uses of the pesticide tree
- Della Porta, Donatella, Kriesi, Hanspeter, Rauch, Dieter (eds) (1999) *Social Movements in a Globalizing World*. Houndmills, UK
- Det Kgl. Utenriksdepartementet (1995): *WTO, Verdens Handelsorganisasjon*
- Dicken, Peter (1992): *Global Shift. The Internationalization of Economic Activity*. Paul Chapman Publishing, London.
- env.biotech@conf.igc.apc.org (23/9-1997): *India Bio-Piracy Camapign succesfully challenges U.S. turmeric patent*. Intellectual Property and Biodiversity News Vol. 6, No. 13.
- Furseth, Inger (1994): Teorier om sosiale bevegelser. En komparativ analyse. *Sosiologi i dag* 4. Novus Forlag.
- Grønmo, Sigmund (1982): Forholdet mellom kvalitative og kvantitative metoder i samfunnsforskningen. I Holter, Harriet og Kalleberg, Ragnvald (red.) *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Universitetsforlaget A/S. Oslo.
- Gupta, Anil (1994): Not so bitter. *Down To Earth*, 15. juni. Centre for Science and Environment, New Delhi.
- Gupta, Anil (1995a): Patent on Neem! Will it deprive Indian farmers of right to use it? *Honey Bee*, Vol. 6 No. 3. Juli-September 1995. SRISTI Innovations, Ahmedabad, India.
- Gupta, Anil (1995b): Patent on Neem! Part II. *Honey Bee*, Vol. 6 No. 4. Oktober-desember. SRISTI Innovations, Ahmedabad, India.
- Gupta, Anil (1995c): *BI-Annual Report og the Activities of SRISTI*. Draft Report, July,21, 1995. Ahmedabad, India.
- Gupta, Anil: *Creativity, Innovation, Entrepreneurship and Networking at Grassroots Level*. SRISTI, Ahmedabad, India
- Hellevik, Ottar (1991): *Forskningmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Indian Patents Act* (1970): Act No. 39 of 1970. Central Law Publications. Allahabad, India, 1995.

- Jenkins, Rhys (1987): *Transnational Corporations and Uneven Development*. Routledge, London and New York.
- Jacobsen, (1981)
- Juma, Calestous (1997): *The Gene Hunters. Biotechnology and the scramble for Seeds*. African Centre for Technology Studies Research Series No. 1. Princeton University Press
- Kalland, Arne (1996): *Marine Mammals in the Culture of Norwegian Coastal Communities*. Senter for Utvikling og Miljø. Reprint No. 9.
- Klandermans, Bert og Dirk Oegma (1987): «Potentials, networks, motivations, and barriers: steps toward participation in social movements». *American Sociological Review* 52:519-531
- Khor, Martin (1995): A Worldwide fight against biopiracy. *Third World Resurgence* no. 63. Malaysia.
- Kothari, Ashish (1995): *Equitable access to biodiversity and benefits: Options for action, and the Indian follow up*. Indian Institute of Public Administration, New Delhi, India.
- Kothari, Ashish (1995a): *Conserving Life. Implications of the Biodiversity Convention in India*. Kalpavriksh, New Delhi, India.
- Kothari, Ashish (1997) Access to genetic resources and benefit sharing: Options for Action in India. i ed. John Mugabe m.fl. *Access to genetic resources. Strategies for benefit sharing*. African Centre for Technology Studies, Kenya.
- Martinussen, John Degenbol (1994): *Samfunn, Stat og Marked*. En kritisk gjennomgang av teorier om utvikling i den 3. Verden. Pax Forlag A/S, Oslo.
- McAdam, Doug, McCarthy, John D., Mayer, Zald: (1996) Introduction: Opportunities, mobilizing structures and framing processes – toward a synthetic, comparative perspective on social movements. I ed. McAdam, Doug, McCarthy, John D., Mayer, Zald: *Comparative perspectives on social movements*. Cambridge University Press
- Miller, Marian A.L. (1995): *The Third World in Global Environmental Politics*. Open University Press, London.
- Mollekleiv, Sven (1996): Frivillige Organisasjoners Troverdighet. Kronikk, *Aftenposten*, 11/7. 1996.
- Morgan, Gareth (1988): *Organisasjonsbilder. Innføring i organisasjonsteori*. Universitetsforlaget, Oslo.
- McClurg Mueller, Carol (1992): *Building Social Movement Theory*. In Morris, Aldon D &

- McClurg Mueller, Carol (eds) *Frontiers in Social Movement Theory*. Yale University, US
- Natural Research Council (1992): *Neem a Tree for Solving Global Problems*. National Academy Press, Washington, D.C.
- Oberschall, Anthony (1973): *Social Conflict and Social Movements*. Englewood: Prentice Hall.
- Olsson, Mancur (1965): *The Logic of Collective Action*
- Parmar og Ketkar (1993): *Neem, Research and Developments*. Society of Pesticide Science, India
- Passy, Florence (1999): *Supranational Political Opportunities as a Channel of Globalization of Political Conflicts. The Case of the Rights of Indigenous Peoples*. In Della Porta, Donatella, Kriesi, Hanspeter, Rauch, Dieter (eds): *Social Movements in a Globalizing World*. Houndmills, UK
- Posey, Darrell (1996): *Beyond Intellectual Property. Toward Traditional Resource Rights and Indigenous Peoples and Local Communities*. International Development Research Centre, Canada
- Princen, Thomas og Matthias Finger (1994): *Environmental NGOs in World Politics. Linking the local and the global*. Routledge, London and New York.
- RAFI (1994): *Conserving Indigenous Knowledge: Integrating Two Systems of Innovation*. An Independent Study by the Rural Advancement Foundation International. Commissioned by the United Nations Development Programme.
- Ragin, Charles (1994): *Constructing Social Research*. Pine Forge Press, UK
- Raka, Ray & Katzenstein, Mary Finsod (2005): *Social Movements in India*. Rowman & Littlefield Publishers, USA.
- Randhawa & Parma (1993): *Neem - Research and Development*. Society of Pesticide Science, India.
- RSFSTNRP (1994): *Amazing (W.R.) Grace. Bija Profile Series I*. New Delhi.
- Sanches, (1994)s12 KAP. NAVNI Sanches og Juma (eds): *Biodiplomacy. Genetic Resources and International Relations*. African Centre for Technology Studies, Kenya.
- Seippel, Ørnulf (2003): *Sosiale bevegelser: Innføring, oversikt, utfordringer*. Sosiologisk Tidsskrift. Volum 10
- Shmutterer, H., Ascher, K.R.S. & Rembold: *Natural Pesticides from the Neem Tree*.

- German Agency for Technical Cooperation, Germany.
- Seedling* (1994): Vandana Shiva: The Need for Sui Generis Rights. Newsletter for Genetic Resources Action International, Barcelona, Spainia.
- Shiva, Vandana og Radha Holla-Bhar (eds) (1993): *Intellectual Piracy and the Neem Patents*. The Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy, Dehradun, India
- Shiva, Vandana og Radha Holla-Bhar (1993a): Intellectual Piracy and the Neem Tree. *The Ecologist*. Vol. 23. No. 6. November/December 1993.
- Shiva, Vandana (1995a): *The neem tree - a case history of biopiracy*. Third World Resurgence No 63.
- Shiva, Vandana (1995b): *Captive Minds, Captive Lives*. Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy. Dehra Dun, India.
- Skattum, Christian (1997): *Norske Transnasjonale Selskaper og Miljøvern?* Dissertations & Thesis no. 2/97, Senter for Utvikling og Miljø, Universitetet i Oslo
- Smith-Mayer, Sonja (1996): *Immaterielle rettigheter: Patenter, mønstre og varemerker*. Norsk Eksportråd
- Snow, David, Benford, Robert D: (1988): Ideology, frame resonance, and participant Mobilization. I Klandermans, Bert, Kriesi, Hanspeter, Tarrow, Sidney (eds): *International Social Movement Research* Vol. 1. Jai Press.
- Snow, David A., Burke Rochford Jr., E, Worden, Steven K., Benford, Robert D. (1986) *Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation*. *American Sociological Review*, Vol. 51 (August: 464-481)
- Snow, David A., Zurcher, Jr., Louis A., Ekland-Olson, Sheldon (1980) *Social Networks and Social Movements: A Microstructural Approach to Differential Recruitment*. *American Sociological Review*, Vol. 45 (October): 787-801
- Svarstad, Hanne (1994) National sovereignty and genetic resources. I Sanches og Juma (eds): *Biodiplomacy. Genetic Resources and Iternational Relations*. African Centre for Technology Studies, Kenya.
- Terry og Woessner (1997) [www](http://www.woessner.org)
- Third World Resurgence nr. 63, 1995:18-25
- Turner-Lowe (1992): Can the Neem Solve World Problems? News Report. National Academy Of Science. National Research Council, February-March, vol 42 (2)
- US Patent and Trademark Office (1997): (<http://patents.uspo.gov/cgi-bin/search4>).

Vijayalakshmi, Radha K.S., Shiva, Vandana (1995): *Neem: A user's manual*. Centre for Indian Knowledge Systems, Madras and RSFSTNRP, New Delhi.

www.twinside.org.sg/south/twn/twr.htm: (1997) Hjemmeside for Third World Network.

Yin, Robert K (1989): *Case Study Research. Design and Methods*. Sage Publications, London

Alle kilder som er brukt i denne oppgaven er oppgitt

Antall ord i oppgaven: 36 117

Oversikt over intervjuer og skriftelige henvendelser

Intervjuer og besøk i India:

New Delhi

Ms. Radha Holla, Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy. Assistent til Vandana Shiva

Dr. Suman Sahai Leder Gene Campaign, New Delhi

Mr. Ashish Kothari Leder av Kalpavriksh, New Delhi

Ms. Sumita Dasgupta Representant hos Centre for Science and Environment, New Delhi. Leder Arun Agarwal var utenlands da jeg besøkte New Delhi.

Dr. Ajmer Singh Prof. Punjab University – Fortalte litt om neemtreets kulturelle og religiøse betydning i India

Besøk hos Centre for Science and Environment (CSE) – Gir ut magasinet Down to Earth og Har også et mediasenter der man kan søke igjennom aviser og tidsskrifter etter omtale og Relevante artikler om spesifikke emner og temaer.

Bangalore

Mr. Prandeep Jaipuria Kontaktperson hos P.J. Margo PVT. Ltd, Bangalore. Fikk oppgitt hans navn fra Dr. Jow-Lih Su, Grace Biopesticides, Columbia, MD, USA

Mr. Najunda Swamy Leder bondeorganisasjonen, Karnataka Rajya Raitha Sangha

Ahmedabad (Gujarat)

Anil Gupta

Professor ved Indian Institute of Management og leder
for SRISTI og redaktør av magasinet Honey Bee

Kirit Patel

Frivillig SRSTI

Landsbyer i Gujarat

Området vi besøkte er tørre områder i distriktene Pach Mahal og Vadodora. 140-160 km sørvest for Ahmedabad i staten Gujarat.

Mohammad bhai Ghazi

- Bonde

Maganbhait Ambalor

- Bonde i landsbyen Sardapur

Kalabhai ChhababhaivHueijan

- Neemfrø samler i landsbyen Harijan

Ranu Ramesh Chandra Ramanlal

- Bonde

Arun Bhai Upadhyay

- Watchman Sanjivani Herbal

Norge

Vandana Shiva

- Leder Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy. Samtale med henne under et besøk ved Senter for Utvikling og Miljø, UIO, desember 1995.

Norges Bondekvinnelag:

Ellen Klynderud

Natur og Ungdom:

Alfred Fidjestøl

Naturvernforbundet:

Reidar Evensen

Skriftlige henvendelser sendt til:

W.R. Grace & Co, Florida, USA

RAFI – Rural Advancement Foundation International, Canada

Linda Bullard – The Green Group in the European Parliament, Belgium

GRAIN – Genetic Resources Action International, Spain – Utgiver av Seedling.

Oversikt over artikler i aviser, tidsskrifter og andre kilder som har vært benyttet i oppgaven

NGO tidsskrifter/magasiner

Seedling, Mar. 1994:	The need for <i>sui generis</i> rights
Seedling, Oct. 1995:	IFOAM joints Neem patent platform
Third World Resurgence No. 63, 1995:	More than 200 organisations from 35 nations challenge US patent on neem
Third World Resurgence No. 63, 1995:	A worldwide fight against biopiracy and patents on life
Third World Resurgence No. 63, 1995:	The neem tree – a case history of biopiracy
Down to Earth, Jun. 15, 1994:	Not so bitter. Fears of neem patenting by Western MNC's are blown out of proportion.
Honey Bee, Vol 6, No 3, Jul-Sep, 1995:	Patents on Neem: Is generating demand of neem seed good or bad?
Honey Bee, Vol 6, No 3, Jul-Sep, 1995:	Patent on Neem! Will it deprive Indian farmers of Rights to use it? Part I
Honey Bee, Vol 6, No 4, Oct-Dec, 1995:	Patent on Neem! Will it deprive Indian farmers of Rights to use it? Part II
The Grass Roots & Public Policy. A report on the activities of the Foundation on Economic Trends, Fall 1995:	Patent on Ancient Neem Tree "Genetic colonialism" challenged
etc group Communiqué	

(March/April 2006, issue #92):

Captain Hook Awards for Biopiracy 2006

Tidsskrifter – internasjonale

Biotechnology Newswatch, Sep. 18, 1995:

FET challenges US patent on India's natural pesticide

Cereoscope, Sep/Oct 1995:

The multiple uses of the pesticide tree

(Utgitt av FAO – Food and Agriculture Organization of the UN)

Nature, Vol. 377, 14. Sep., 1995:

Patenting nature now

Nature, Vol. 377, 14. Sep., 1995:

Aid Groups back challenge to neem patents

New Scientist, Vol 147 no 1995, 19. Sep, 1995:

Pesticide tree end up in court

New Scientist, 9. Oct., 1993:

Pesticide patent angers Indian framers

Science, Vol 269, 15. Sep. 1995:

Patents on Native Technology Challenged

The Ecologist, Vol. 23, No. 6, Nov/Dec., 1993:

Intellectual Piracy and the Neem Tree

Time Magazine, Sep. 25, 1995:

Seed of Conflict

Aviser - nasjonale

Nagpur Times, Sep, 14, 1995:

Environmentalists bid to cancel US patent

The Pioneer, New Delhi, Sep 19, 1995:

US firm denies wanting to neem patent

The Pioneer, New Delhi, Sep, 21, 1995:

US firm in the dock for holding neem patent

Sunday Magazine, Calcutta, Aug. 1, 1993:

The seeds of fury.

Indian Express, Kochi, Dec. 1, 1992:	Colonising Third World through Gene Monopoly.
Business Standard, New Delhi, Dec. 22, 1994:	Indian Greens join opposition to US firm's soyabean patent.
The Hindu, Madras, Dec. 16, 1992:	Dunkel draft a violation of rights: farmer leaders.
Financial Express, New Delhi, Feb. 17, 1994:	Gene Campaign to intensify stir.
Star of Mysore, Aug. 7, 1995:	Plea to delete seed patent clause from GATT treaty.
Business Standard, Aug. 7, 1995:	Govt urged to reject GATT on accord on patenting seeds.
Financial Express, New Delhi, Feb. 26, 1994:	The great gene robbery
Economic Times, May 22, 1995:	Taking away the neem glory
The Sunday Observer, Mar. 14-20, 1993:	Indian farmer's movements; Kissa kisan ka (The farmer's story)
The Sunday Observer, Mar. 14-20, 1993:	Gene Campaign's Crusade.
Red Fort, Delhi, 1993:	"Seeds" of a Satyagraha
<u>Vidoer</u>	
Dewan, Meera/Shiva Vandana:	Seed of War. South View Production

Nadanya/Third World Network m.fl.:

Patent Pending. Nadanya & South View
Productions

Aviser - internasjonale

Dagbladet, 21. mai, 1995:

Storkonserner får patent på alt liv?

USA Today, Oct. 18, 1995:

Legal battle takes root over “miracle tree”

The Boston Globe, Sep. 13, 1995:

US firm is accused of “usurping” patent

The New York Times, Sep. 15, 1995:

Tradition in India vs. a Patent in the US

Wall Street Journal, Sep. 13, 1995:

W.R. Grace’s Patent On a Pesticide
Sparks International Dispute

Wall Street Journal, Sep. 13, 1995:

Grace’s Patent On a Pesticide Enrages
Indians

Oversikt over intervjuer og skriftlige henvendelser

Intervjuer og besøk i India:

New Delhi

Ms. Radha Holla, Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy. Assistent til Vandana Shiva

Dr. Suman Sahai Leder Gene Campaign, New Delhi

Mr. Ashish Kothari Leder av Kalpavriksh, New Delhi

Ms. Sumita Dasgupta Representant hos Centre for Science and Environment, New Delhi. Leder Arun Agarwal var utenlands da jeg besøkte New Delhi.

Dr. Ajmer Singh Prof. Punjab University – Fortalte litt om neemtreets kulturelle og religiøse betydning i India

Besøk hos Centre for Science and Environment (CSE) – Gir ut magasinet Down to Earth og Har også et mediasenter der man kan søke igjennom aviser og tidsskrifter etter omtale og Relevante artikler om spesifikke emner og temaer.

Bangalore

Mr. Prandeep Jaipuria Kontaktperson hos P.J. Margo PVT. Ltd, Bangalore. Fikk oppgitt hans navn fra Dr. Jow-Lih Su, Grace Biopesticides, Columbia, MD, USA

Mr. Najunda Swamy Leder bondeorganisasjonen, Karnataka Rajya Raitha Sangha

Ahmedabad (Gujarat)

Anil Gupta

Professor ved Indian Institute of Management og leder
for SRISTI og redaktør av magasinet Honey Bee

Kirit Patel

Frivillig SRSTI

Landsbyer i Gujarat

Området vi besøkte er tørre områder i distriktene Pach Mahal og Vadodora. 140-160 km sørvest for Ahmedabad i staten Gujarat.

Mohammad bhai Ghazi

- Bonde

Maganbhait Ambalor

- Bonde i landsbyen Sardapur

Kalabhai ChhababhaivHueijan

- Neemfrø samler i landsbyen Harijan

Ranu Ramesh Chandra Ramanlal

- Bonde

Arun Bhai Upadhyay

- Watchman Sanjivani Herbal

Norge

Vandana Shiva

- Leder Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy. Samtale med henne under et besøk ved Senter for Utvikling og Miljø, UIO, desember 1995.

Norges Bondekvinnelag:

Ellen Klynderud

Natur og Ungdom:

Alfred Fidjestøl

Naturvernforbundet:

Reidar Evensen

Skriftlige henvendelser sendt til:

W.R. Grace & Co, Florida, USA

RAFI – Rural Advancement Foundation International, Canada

Linda Bullard – The Green Group in the European Parliament, Belgium

GRAIN – Genetic Resources Action International, Spain – Utgiver av Seedling.

Oversikt over artikler i aviser, tidsskrifter og andre kilder som har vært benyttet i oppgaven:

NGO tidsskrifter/magasiner

Seedling, Mar. 1994:	The need for <i>sui generis</i> rights
Seedling, Oct. 1995:	IFOAM joints Neem patent platform
Third World Resurgence No. 63, 1995:	More that 200 organisations from 35 nations challenge US patent on neem
Third World Resurgence No. 63, 1995:	A worldwide fight against biopiracy and patents on life
Third World Resurgence No. 63, 1995:	The neem tree – a case history of biopiracy
Down to Earth, Jun. 15, 1994:	Not so bitter. Fears of neem patenting by Western MNC's are blown out of proportion.
Honey Bee, Vol 6, No 3, Jul-Sep, 1995:	Patents on Neem: Is generating demand of neem seed good or bad?
Honey Bee, Vol 6, No 3, Jul-Sep, 1995:	Patent on Neem! Will it deprive Indian farmers of Rights to use it? Part I
Honey Bee, Vol 6, No 4, Oct-Dec, 1995:	Patent on Neem! Will it deprive Indian farmers of Rights to use it? Part II
The Grass Roots & Public Policy. A report on the activities of the Foundation on Economic Trends, Fall 1995:	Patent on Ancient Neem Tree “Genetic colonialism” challenged

etc group Communique

(March/April 2006, issue #92):

Captain Hook Awards for Biopiracy 2006

Tidsskrifter – internasjonale

Biotechnology Newswatch, Sep. 18, 1995:

FET challenges US patent on India's
natural pesticide

Cereoscope, Sep/Oct 1995:

The multiple uses of the pesticide tree

(Utgitt av FAO – Food and Agriculture Organization of the UN)

Nature, Vol. 377, 14. Sep., 1995:

Patenting nature now

Nature, Vol. 377, 14. Sep., 1995:

Aid Groups back challenge to neem
patents

New Scientist, Vol 147 no 1995, 19. Sep, 1995:

Pesticide tree end up in court

New Scientist, 9. Oct., 1993:

Pesticide patent angers Indian framers

Science, Vol 269, 15. Sep. 1995:

Patents on Native Technology Challenged

The Ecologist, Vol. 23, No. 6, Nov/Dec., 1993:

Intellectual Piracy and the Neem Tree

Time Magazine, Sep. 25, 1995:

Seed of Conflict

Aviser - nasjonale

Nagpur Times, Sep, 14, 1995:

Environmentalists bid to cancel US patent

The Pioneer, New Delhi, Sep 19, 1995:

US firm denies wanting to neem patent

The Pioneer, New Delhi, Sep, 21, 1995:

US firm in the dock for holding neem
patent

Sunday Magazine, Calcutta, Aug. 1, 1993:	The seeds of fury.
Indian Express, Kochi, Dec. 1, 1992:	Colonising Third World through Gene Monopoly.
Business Standard, New Delhi, Dec. 22, 1994:	Indian Greens join opposition to US firm's soyabean patent.
The Hindu, Madras, Dec. 16, 1992:	Dunkel draft a violation of rights: farmer leaders.
Financial Express, New Delhi, Feb. 17, 1994:	Gene Campaign to intensify stir.
Star of Mysore, Aug. 7, 1995:	Plea to delete seed patent clause from GATT treaty.
Business Standard, Aug. 7, 1995:	Govt urged to reject GATT on accord on patenting seeds.
Financial Express, New Delhi, Feb. 26, 1994:	The great gene robbery
Economic Times, May 22, 1995:	Taking away the neem glory
The Sunday Observer, Mar. 14-20, 1993:	Indian farmer's movements; Kissa kisan ka (The farmer's story)
The Sunday Observer, Mar. 14-20, 1993:	Gene Campaign's Crusade.
Red Fort, Delhi, 1993:	"Seeds" of a Satyagraha

Vidoer

Dewan, Meera/Shiva Vandana:	Seed of War. South View Production
-----------------------------	------------------------------------

Nadanya/Third World Network m.fl.:

Patent Pending. Nadanya & South View
Productions

Aviser - internasjonale

Dagbladet, 21. mai, 1995:

Storkonserner får patent på alt liv?

USA Today, Oct. 18, 1995:

Legal battle takes root over “miracle tree”

The Boston Globe, Sep. 13, 1995:

US firm is accused of “usurping” patent

The New York Times, Sep. 15, 1995:

Tradition in India vs. a Patent in the US

Wall Street Journal, Sep. 13, 1995:

W.R. Grace’s Patent On a Pesticide
Sparks International Dispute

Wall Street Journal, Sep. 13, 1995:

Grace’s Patent On a Pesticide Enrages
Indians

THE NEEM CAMPAIGN

THE NEEM CAMPAIGN

INITIATED BY
 THE RESEARCH FOUNDATION FOR SCIENCE, TECHNOLOGY
 AND NATURAL RESOURCES POLICY,
 KARNATAKA RAJYA RAITHA SANGHA
 AZADI BACHAO ANDOLAN
 ALL INDIA DRUG ACTION NETWORK
 PEOPLE'S HEALTH NETWORK

It has come to our notice that the biopesticidal properties of the Neem has been patented by one Robert (Tony) Larson from the US (Patent No. 4,556,562).

The claim for the patent willfully ignores the fact that Larson has patented and made his private property what is the common natural/cultural and intellectual heritage of the people of India who have selected and used the neem's biopesticidal properties for millennia.

Larson has further sold his patent to W.R. Grace & Co., USA for a sum of \$150,000 cash, 5% of the royalties and 50% of the foreign license fees. Larson however has taken W.R. Grace to court for breaking the agreement.

The neem has also been patented by Dr. James Klocke in the US. (Patent No. 5,047,242) in 1991. This patent too may be owned by W.R. Grace.

W.R. Grace is setting up a plant in Antarasanahalli, Tumkur Dt., Karnataka in collaboration with P.J. Margo Pvt. Ltd. The plant will initially process 20 tonnes of seed per day for export to the US.

W.R. Grace is producing and marketing the neem pesticide in internationally under the names MARGOSAN-O and BIONEEM. The latter is marketed by their subsidiary, Ringer.

W.R. Grace & Co. claim that their Tumkur plant is the world's first commercial scale facility specially designed and built for producing neem-based pesticides. This claim is totally false. Neem based pesticides have been commercially produced and marketed in India by the small-scale sector under various brand names.

Patenting the active principle of the neem is

- a direct attack on the intellectual contribution of a Third World country;
- open theft of common intellectual property of the people of a Third World country;
- an arrogant statement that the intellectual contribution of a Third World country is of no value unless a person/organisation of the First World has a hand in developing it.

The issue of the Neem further makes clear that the individual, the community and the Third World countries have no rights of safeguards against piracy by Transnational corporations. This piracy is being given international legal sanction by the GATT Agreement on Trade Related Intellectual Property Rights.

Succumbing to the US Super 301 clauses, the government of India is betraying the people of India and those of the Third World by signing the GATT Agreement in secrecy.

By doing so, it is signing away the sovereignty of India and the human and national rights of its 800 crore people.

THE NEEM CAMPAIGN demands that

- the US patents on the neem granted to Robert Larson and James Klocke be withdrawn.
- unequivocal rejection of the US patent laws by the Indian government and other Third World countries.
- Rejection of the GATT Agreement on Trade Related Intellectual Property Rights.
- Protection of Third World Biodiversity and Third World knowledge through the effective interpretation and implementation of the Biodiversity Convention.

THE NEEM CAMPAIGN needs your and your organisation's endorsement. Kindly sign below, and send it to us at

A-60 (Second Floor)
Hauz Khas
New Delhi 110 016
India

Vedlegg 2

The Foundation on Economic Trends

1660 L St., NW, Suite 216, Washington, DC 20036 Tel (202) 466-2823 Fax (202) 429-9602

For Immediate Release

Contact: Anna Awimbo 202-466-2823

MORE THAN 255 ORGANIZATIONS FROM 42 NATIONS MOUNT UNPRECEDENTED LEGAL CHALLENGE AT THE U.S. PATENT AND TRADEMARK OFFICE AGAINST W.R. GRACE COMPANY

**PROMINENT FARM, TRADE, SCIENTIFIC, AND ACADEMIC GROUPS
FROM AROUND THE WORLD TO FILE FORMAL PETITION CALLING
FOR THE REVOCATION OF W.R. GRACE'S CONTROVERSIAL PATENT
#5124349 GRANTING THE COMPANY EXCLUSIVE USE OF A
PESTICIDAL EXTRACT FROM THE NEEM TREE**

**PETITIONERS CLAIM THAT W.R. GRACE'S PATENT IS INVALID
UNDER THE PRIOR ART PROVISIONS OF THE U.S. PATENT CODE**

**HISTORIC LEGAL CHALLENGE SEEN AS CRITICAL TEST OF
INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS LAWS**

Washington D.C. -- More than 255 organizations from 42 nations announced today an unprecedented legal challenge at the U.S. Patent and Trademark Office against the W.R. Grace Company. Prominent farm, trade, scientific, and academic groups from around the world will be filing a formal petition on Thursday, September 14th, calling for the revocation of W.R. Grace's controversial patent #5124349 granting the company exclusive use of a pesticide extract from the famed neem tree. Petitioners claim that W.R. Grace's patent is invalid under "prior art" provisions of the U.S. Patent Code.

The global coalition challenging the W.R. Grace patent has been organized by Jeremy Rifkin and The Foundation on Economic Trends in the United States. Other key petitioners include: Dr. Vandana Shiva, president of The Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy in India; Dr. M.D. Nanjundaswamy of Karnataka Rajya Ryota Sangha, a farm organization representing farmers throughout India; Linda Bullard, vice president of the International Federation of Organic Agriculture Movements in Brussels; and Martin Khor, director of the Third World Network (see enclosed list of the 200 organizations that have joined as petitioners).

The legal challenge to W.R. Grace's patent charges that the chemical company relied on "prior art" and therefore its patent should be revoked by the U.S. Patent Office. The neem tree emulsions have long been used by Indian farmers to protect crops from pests.

Veiledning 3

TELEFAX

TO: The Forudation on Economic Trends **With:** Carin Houck-Wylle

Fax: 0951 202 429-9602

From: The Norwegian GATT/WTO-Campaign **With:** Inger Dag Steen

Date: 8. sept. 1995

Sides: 1

=====

We oppose patent #5124349 issued by the U.S. Patent and Trademark Office to the W.R. Grace Company for the exclusive sale of a pesticidal extract from the Neem tree. The Neem tree emulsion has long been used as a pestiside in villages across India and is not a "new invention" as W.R. Grace claimed in its patent application.

We further oppose any other attempt by the U.S. Patent and Trademark Office to grant global corporations patents on biological based resources that have been developed and used for generations and centuries by nativ, indigenous, and traditional cultures around the world.

=====

Following norwegian organizations have signing the petition:

1. The Future in Our Hands (Fremtiden I Våre Hender)
2. Nature and Youth (Natur og ungdom)
3. Norwegian Farmers Organization (Norges Bondelag)
4. Norwegian Farmers and Smallfarmers org. (Norsk Bonde-og Småbrukarlag)
5. Norwegian Envirommental Protection Alliance (Norges Naturvernforbund)
6. Norwegian Ecologian Agriculture Org. (Norsk Økologisk Landbrukslag)
7. The Development Fund (Utviklingsfondet)
8. Norwegian Country Womens Org. (Norsk Bondekvinne lag)
9. Norwegian Countryyouth Org. (Norsk Bygdeungdomslag)
10. Association for International Water and Foreststudies (FIVAS)
11. Gamvik Municipality (Gamvik Kommune)
12. We and Ours, Health and Envirommental magazin (Vi og vårt)
13. The Norwegian GATT/WTO-Campaign (Den Norske GATT/WTO-Kampanjen)

From the Norwegian GATT/WTO-Campaign

Inger Dag Steen
Østerøya

N-3234 Sandefjord, Norway - Tlf/Fax: 47 - 334- 50 123

GUIDELINES FOR INTERVIEWS, CONFLICT ON NEEM

This guide are made for those who mean anything about the patents.
(NGO's, scientists, politicians and also users and producers if I get in contact with any)

Introduction of myself and what I am doing.

Why am I doing this?

The reason for this interview is to get information to make a sociological study of the conflict on the neem patents. The main issue is to search for consequences of patents claimed by Transnational Corporations in India, in this case W.R. Grace & Co.

A. QUESTIONS ABOUT THE CAMPAIGN

A.1. What are your profession, *or* what are you working on in the context/case of neem?

A.2 Have you done your own work on neem?

If yes, could you tell me something about it?

If no, what kind of work are you doing?

A.3. Have you heard about the campaign against the neem patents?

Have you in one way or another participated in this campaign?

Negative on question 3, continue to question 5.

What have you actually been doing?

Are you still involved in this campaign?

For what reason do you think this campaign was started?

A.4. For what reason did you decide to participate in this campaign?

A.5. When did you first hear about this campaign?

What were you told, *what kind of arguments did you hear?*

Who did you get this information from, and what were the circumstances?

What was, and what is your personal impression of this campaign?

A.6. What kind of effects do you expect from this campaign, and why?

Politically in India

Internationally (NGO's, other developing countries, developed countries)

A.7. What is your opinion on this petition which are trying to revoke the patents of W.R. Grace?

Why?

B. QUESTIONS CONCERNING THE PRODUCTS

C. QUESTIONS IN THE PERSPECTIVE OF DEVELOPMENT

C.1. Do you have any reasons to believe that these particular patents (and foreign patents in general) could make any positive effects for a development process in India?
Why?

Follow eventually with:

Do you have any reasons to believe that Transnational Corporations established in India could do any good for a development process in India?

Areas are:

- National economic growth (Foreign capital to India, modernization in terms of more advanced technology and infrastructure, development of a sustainable national economy).
- Increased national employment. (f.ex. Grace's production plant near Bangalore)
- Increased production, increasing export.
- Increased average standard of living for urban, rural or for certain groups of people?
- Incentives for national/local innovation for instance by agreements with foreign companies for production. (J.P.Margo)
- This patent business shows to Indian politicians and Indian Scientists that it's a challenge for India to support and develop a system for protecting their own resources and their own knowledge. Why?
- It shows the importance of support and strategies for development of local/national production.
- Our natural resources are rich, and it is reasonable that they get used for the good of humanity.

C.2. What negative consequences do foreign patents have?
Why?

As in question C.1. Ask the same question with Transnational Corporations.

Subjects are:

Intellectual piracy. Piracy of what, and for what reason? How does the patent play an important role in this matter?

They obtain a monopoly.

How?

What kind of monopoly do we talk about? *Raw materials, production monopoly, market monopoly?* What consequences do this have, and for whom?

They force local producers and farmers off their land.

Why?

If yes: Have you got any concrete examples? What happened, and where?

If no: Why wouldn't that happen?

They make products based on neem more expensive, with consequences for the poor.

Lack of raw material?

Why?

If yes: Example. What and where?

If no: Why not?

Vedlegg 5

US005124349A

United States Patent [19]

Carter et al.

[11] Patent Number: 5,124,349

[45] Date of Patent: * Jun. 23, 1992

[54] STORAGE STABLE AZADIRACHTIN FORMULATION

[75] Inventors: Charles G. Carter, Silver Spring;
Clifford J. Hull, Jr., Laurel;
Narender P. Luthra, Columbia;
James F. Walter, Ashton, all of Md.

[73] Assignee: W. R. Grace & Co.-Conn., New York, N.Y.

[*] Notice: The portion of the term of this patent subsequent to Mar. 19, 2008 has been disclaimed.

[21] Appl. No.: 606,366

[22] Filed: Oct. 31, 1990

Related U.S. Application Data

[63] Continuation-in-part of Ser. No. 371,243, Jun. 26, 1989, Pat. No. 5,001,146.

[51] Int. Cl.⁵ A01N 43/16

[52] U.S. Cl. 514/453; 424/195.1

[58] Field of Search 424/195.1; 514/453

[56] References Cited

U.S. PATENT DOCUMENTS

4,556,562 12/1985 Larson 424/195.1

OTHER PUBLICATIONS

J. of Liquid Chromatography, 2(6), 875-882 (1979), Uebel et al.

Fd. Chem. Toxic. vol. 25, No. 10, 763-766 (1987) Polasa et al.

Neem Newsletter 5(4) p. 48 (1988) Muthusamy et al.

J. Econ. Entomol. 77, 903-905 (1984) Ladd et al.

J. Environ. Sci. Health, A17(1), 57-65 (1982) Stokes et al.

J. of Plant Diseases and Protection, 89(12), 737-747 (1982) Feuerhake et al.

J. of Natural Products, vol. 50, No. 2, 241-244 (1987) Schroeder et al.

J. of Liquid Chromatography, 7(3) 591-598 (1984), Warthen et al.

Science and Education Administration, Agricultural Reviews and Manuals, Northeastern Series, No. 4, (1979), Warthen, Jr.

Schmutterer, "Potential of Azadirachtin-Containing Pesticides for Integrated Pest Control in Developing and Industrialized Countries," *J. Insect Physiol.*, vol. 34, No. 7, pp. 713-719 (1988).

Primary Examiner—Johnnie R. Brown

Assistant Examiner—A. Varma

Attorney, Agent, or Firm—Jill H. Krafte

[57] ABSTRACT

Storage stable pesticide compositions comprising neem seed extracts which contain azadirachtin as the active pesticidal ingredient wherein the compositions are characterized by their non-degrading solvent systems. In a first embodiment, the pesticide compositions contain solvent systems characterized as having greater than 50% by volume aprotic solvents and less than 15% by volume water. In a second embodiment, the pesticide compositions contain solvent systems characterized as having greater than 50% by volume alcohol and less than 5% by volume water. The pesticide compositions contain surfactant concentrations of at least about 1.0%, up to 10%.

19 Claims, No Drawings

Produkt
&
Dropps

carbonate, and mixtures thereof. Various other solvents having the above aprotic characteristics are known to those skilled in the art, and the choice of a particular solvent is not per se critical to the invention, provided that azadirachtin has a high degree of solubility therein, and the solvent does not cause degradation of the azadirachtin by proton donating or proton accepting interactions.

Suitable alcoholic solvents for use in this invention include, but are not limited to, methanol, ethanol, propanol, isopropanol, butanol, 2-butanol, 1-butanol, benzyl alcohol, and the like, and mixtures thereof.

Solvents which are unacceptable for use in the solvent systems of this invention are those protic solvents characterized by the presence of acidic or basic functional groups which can undergo proton-transfer reactions that result in charged species such as RCOO^- or RNH_3^+ . Those solvents known to degrade azadirachtin include bases such as amines or hydroxides, acids such as mineral acids or carboxylic acids. However, the final azadirachtin formulations of this invention may contain minor amounts of these solvents, typically less than 1% by volume for the control of pH and the like.

The storage stable azadirachtin formulations of this invention can be prepared by either of two general procedures.

A first embodiment of this invention is to extract azadirachtin and neem oil together from dried neem seeds that have been coarsely ground to about 5 mesh. The ground neem seeds are extracted by using a polar solvent having azadirachtin solubility. If desired, the polar solvent extraction may be repeated to optimize the extraction efficiency.

Because dried neem seeds retain between 6 and 15% water, this polar solvent extraction, in addition to extracting azadirachtin, also extracts a significant amount of water. The neem seed extracts typically contain about 20% by volume water. Since water is an azadirachtin-degrading, protic solvent, its presence in neem seed extracts above the previously defined allowable limits will reduce the storage stability of the azadirachtin formulations. It has been discovered that the allowable limit to the amount of water in a neem seed extract is dependent upon the aprotic/protic character of the particular solvent system of the extract. Specifically, if the solvent system is comprised of greater than 50% by volume aprotic solvents such as ketones or esters, the concentration of water must be less than 15% by volume of the total solution. Alternatively, if the solvent system comprises greater than 50% alcohol solvents, (which are more protic) the concentration of water must be less than 5%, preferably less than 2%, and most preferably less than 1% by volume of the total solution.

There are various techniques to reduce the concentration of water in the final solutions to within the above defined acceptable limits including, but not limited to, further extracting the neem seed extracts with a water-immiscible solvent, diluting the extracts with an appropriate aprotic solvent, or drying the extracts over a suitable adsorbent.

A preferred embodiment of this invention is to extract dried neem seeds that have been milled to a coarse powder of about 5 mesh with a non-polar, azadirachtin-insoluble aprotic solvent such as hexane to remove the neem oil from the seeds. This "cleanup" extraction is then followed by a second extraction of the defatted neem seeds using a more polar, azadirachtin-soluble

solvent. As in the first embodiment, this extraction may be repeated to optimize the extraction efficiency.

The final azadirachtin pesticide formulations of this invention preferably contain at least about 1.0 up to 10% emulsifying surfactant, 0 to 40% neem oil, 0 to 1% para-aminobenzoic acid or its esters, and less than 1% acetic acid or sodium hydroxide to adjust the pH to between about 3.8 and 4.2.

Without further elaboration, it is believed that one skilled in the art, using the preceding detailed description can utilize the present invention to its fullest extent.

The following examples are provided to illustrate the invention in accordance with the principles of this invention, but are not to be construed as limiting the invention in any way except as indicated in the appended claims. All parts and percentages are by weight unless otherwise indicated.

EXAMPLE 1

Two kgs of neem seeds were first milled to a coarse powder of approximately 5 mesh and then extracted with hexane under mild agitation for 24 hours to remove the neem oil. A 0.5 kg portion of the oilless seeds was then extracted with 1 liter of 95% ethanol at 70° C. for four hours to remove the azadirachtin. The ethanol extraction was repeated twice more on the remaining portions of ground neem seeds, yielding a final extract having a composition of 4.5 g/l azadirachtin and 16.5% H_2O . The ethanolic extract was separated into 4-100 mls samples. To these, 3A⁺ mole sieves were added at the rate of 20, 30, 40, 80 g of sieves per sample. The samples were sealed and analyzed after agitating 12 hours at room temperature. The results are presented in Table I.

TABLE I

Sample	Amount of Sieve Added grams	Final H_2O Content %	AZAD g/l	Capacity g H_2O /g mole sieve
A	0	16.5	4.5	—
B	20	12.6	4.8	0.19
C	30	10.8	4.9	0.21
D	40	8.1	4.7	0.20
E	80	1.1	5.1	0.193

EXAMPLE 2

Samples from Example 1 were then formulated into a usable formulation by blending in Tween-20, neem oil, PABA, and punctilious ethanol. The final content of each formulation was made-up to contain 20% Tween-20, 10% neem oil, 1% PABA, and pH 3.8. The samples were then placed in sealed containers, stored at 55° C in an incubator, and periodically assayed for Azadirachtin A content.

TABLE II

Sample		Azadirachtin A Content of Formulated Samples					
		Hours of Storage at 55° C.					
	% H_2O	0	100	268	480	1008	1280
A	11.0	2.9	2.3	1.6	0.99	.3	.21
D	6.0	2.9	2.6	2.0	1.4	.62	.47
E	0.8	2.8	2.7	2.5	2.1	1.3	1.0

Results show Conclusively that low water content formulation is more stable.

3. A storage stable pesticide composition according to claim 1 wherein the solution further includes 0 to 40% neem oil, 0 to 1 percent para-aminobenzoic acid or its esters, and the pH is adjusted to between 3.8 and 4.2 with the addition of sodium hydroxide or acetic acid, wherein the percentages are on a weight/weight basis.

4. A storage-stable pesticide composition comprising neem seed extract solution containing azadirachtin wherein the solution has at least 50% by volume alcohol solvent, at least about 1.0% but less than 10% surfactant, and less than 5% by volume water, said solution being non-degrading to azadirachtin.

5. A storage-stable pesticide composition according to claim 4 wherein the solution has at least 50% by volume alcohol solvent and less than 2% by volume water.

6. A storage-stable pesticide composition according to claim 4 wherein the solution has at least 50% by volume alcohol solvent and less than 1% by volume water.

7. A storage stable pesticide composition according to claim 4 wherein the alcohol solvent is selected from the group consisting of methanol, ethanol, propanol, isopropanol, butanol, 2-butanol, t-butanol, benzyl alcohol and mixtures thereof.

8. A storage stable pesticide composition according to claim 4 the solution further includes 0 to 40% neem oil, 0 to 1 percent para-aminobenzoic acid or its esters, and the pH is adjusted to between 3.8 and 4.2 with the addition of sodium hydroxide or acetic acid, wherein the percentages are on a weight/weight basis.

9. A process for the preparation of a storage-stable pesticide composition comprising the steps of:

- a. extracting neem oil from coarsely ground neem seeds with a non-polar azadirachtin-insoluble aprotic solvent,
- b. extracting azadirachtin from the defatted neem seeds with a polar aprotic solvent, and
- c. adjusting the azadirachtin extract from (b) by diluting with additional aprotic solvents or further extracting with a water-immiscible aprotic solvent to obtain a storage-stable pesticide composition having greater than 50% by volume aprotic solvent, at least about 1.0% but less than 10% surfactant, and less than 15% by volume water.

10. A process according to claim 9 wherein the aprotic solvent is selected from the group consisting of ketones, nitriles, substituted aromatics, chlorinated aliphatics, aromatic aldehydes, sulfones, ethers, esters, amides, sulfoxides, alkyl carbonates, and mixtures thereof.

11. A process for the preparation of a storage-stable pesticide composition comprising the steps of:

a. extracting neem oil from coarsely ground neem seeds with a non-polar azadirachtin-insoluble aprotic solvent,

b. extracting azadirachtin from the defatted neem seeds with a alcohol solvent, and

c. adjusting the azadirachtin extract from (b) by either diluting or further extracting with a water-immiscible aprotic solvent to obtain a storage-stable pesticide composition having greater than 50% by volume alcohol solvent, at least about 1.0% but less than 10% surfactant, and less than 5% by volume water.

12. A process according to claim 11 wherein the composition has at least 50% by volume alcohol solvent and less than 2% by volume water.

13. A process according to claim 11 wherein the composition has at least 50% by volume alcohol solvent and less than 1% by volume water.

14. A process according to claim 11 wherein the alcohol solvent is selected from the group consisting of methanol, ethanol, propanol, isopropanol, butanol, 2-butanol, t-butanol, benzyl alcohol, and mixtures thereof.

15. A process for the preparation of a storage-stable pesticide composition comprising the steps of:

- a. extracting azadirachtin and neem oil from coarsely ground neem seeds with a polar aprotic solvent, and
- b. adjusting the azadirachtin extract from (a) by either diluting or further extracting with a water-immiscible aprotic solvent to obtain a storage-stable pesticide composition has greater than 50% by volume aprotic solvent, at least about 1.0% but less than 10% surfactant, and less than 15% by volume water.

16. A process according to claim 15 wherein the polar aprotic solvent is selected from the group consisting of ketones, nitriles, substituted aromatics, chlorinated aliphatics, aromatic aldehydes, sulfones, ethers, esters, amides, sulfoxides, alkyl carbonates, and mixtures thereof.

17. A process for the preparation of a storage-stable pesticide composition comprising the steps of:

- a. extracting azadirachtin and neem oil from coarsely ground neem seeds with an alcohol solvent, and
- b. adjusting the azadirachtin extract from (a) by either diluting or further extracting with a water-immiscible aprotic solvent to obtain a storage-stable pesticide composition having greater than 50% by volume alcohol solvent, at least about 1.0% but less than 10% surfactant, and less than 5% by volume water.

18. A process according to claim 17 wherein the composition has at least 50% by volume alcohol solvent and less than 2% by volume water.

19. A process according to claim 17 wherein the composition has at least 50% by volume alcohol solvent and less than 1% by volume water.

* * * * *

Redlegg 6

Europäisches Patentamt
European Patent Office
Office européen des brevets

Publication number: **0 436 257 B1**

12

EUROPEAN PATENT SPECIFICATION

(45) Date of publication of patent specification: **14.09.94** (51) Int. Cl.⁵: **A01N 65/00**

(21) Application number: **90250319.2**

(22) Date of filing: **20.12.90**

(54) **Method for controlling fungi on plants by the aid of a hydrophobic extracted neem oil.**

(30) Priority: **26.12.89 US 456762**

(43) Date of publication of application:
10.07.91 Bulletin 91/28

(45) Publication of the grant of the patent:
14.09.94 Bulletin 94/37

(64) Designated Contracting States:
AT BE CH DE DK ES FR GB GR IT LI LU NL SE

(56) References cited:
DE-A- 3 912 059
US-A- 4 556 562

ENTOMOLOGIA EXPERIMENTALIS ET APPLICATA, vol. 24, no. 3, 1978, pages 448-457;
M. JACOBSON et al.: "Chemistry and biological activity of insect feeding deterrents from certain weed and crop plants"

PHYTOPARASITICA, vol. 11, no. 3/4, 1983, pages 177-185; **F.A. MANSOUR et al.**: "Effects of neem (*Azadirachta indica*) seed kernel extracts from different solvents on the carmine spider mite, *Tetranychus cinnabarinus*"

(73) Proprietor: **W.R. Grace & Co.-Conn.**
Grace Plaza,
1114 Avenue of the Americas
New York, New York 10036-7794 (US)

Proprietor: **THE UNITED STATES OF AMERICA**
as represented by **THE SECRETARY OF AGRICULTURE**
United States Department of Agriculture,
Office of the General Counsel,
South Bldg.,
Room 2321,
12th Street & Independence
Avenue, S.W.
Washington, DC 20250 (US)

(72) Inventor: **Locke, James Charles**
3473 Bruton Parish Way
Silver Spring, Md. 20904 (US)
Inventor: **Larew, Hiram Gordon III**
3312 Gumwood Drive
Hyattsville, Md. 20783 (US)
Inventor: **Walter, James Frederic**
1008 Ashland Drive
Ashton, Md. 20861 (US)

Note: Within nine months from the publication of the mention of the grant of the European patent, any person may give notice to the European Patent Office of opposition to the European patent granted. Notice of opposition shall be filed in a written reasoned statement. It shall not be deemed to have been filed until the opposition fee has been paid (Art. 99(1) European patent convention).

Description

This invention relates to a method of controlling fungi on plants with the aid of a foliar fungicide comprising a hydrophobic-solvent extracted neem oil. These neem oil pesticides exhibit inter alia the ability to prevent fungal growth and kill fungal pests at various life stages.

Description of Prior Art

The neem tree, a tropical evergreen, has been used for centuries as a source of pesticides to which insects have not developed a resistance. Various neem seed extracts, particularly the ones containing the hydrophilic, tetranortriterpenoid azadirachtin, are known to influence the feeding behavior, metamorphosis (insect growth regulating [IGR] effect), fecundity, and fitness of numerous insect species belonging to various orders.

It is known that neem oil, containing azadirachtin, may be mechanically pressed from neem seeds in the cold by using oil presses or may be extracted using alcohols or other solvents using Soxhlet apparatus. Small amounts of neem oil can be obtained by kneading neem seed powder by hand after adding some water. Thus the term 'neem oil' has been used to describe a variety of materials containing a mixture of both hydrophilic and hydrophobic extractables. The variety of extraction methods and resultant variety in composition of neem oil has led to great confusion as to the true properties of "neem oil". Khan and Wassilew, Proc. 3rd Int. Neem Conf., 645-650 (1986) tested the effect of their "neem oil" (prepared by aqueous extraction of neem kernels) on 14 common fungi, including Trichophyton rubrum, T. violaceus, T. concentricus, T. mentagrophytes, Enidormophyton floccosum, Mierosporum citaneum, Scrophulariopsis brevicaulis, Geotrichum candidum and Fusarium sp and found that it did not inhibit fungal growth and, in fact, the neem oil itself actually contained several species of growing fungi. Yet an anonymous article reported that "10% Neem oil diluted from its emulsifiable concentrate formulation" completely inhibited several species of fungi such as Aspergillus niger, Fusarium moniliforme, Macrophomina phaseolina and Drechslera rostrata. However, the specific details of this formulation were not provided.

Similarly, there are discrepancies in the literature as to the use of neem oil to control insects. Schmutterer and Hallpap, Vol. 1: The Neem Tree, "Effects of Neem on Pests of Vegetable and Fruit Trees", 69-83 (1986) showed that aqueous neem seed extracts are significantly superior to neem oil in repelling leaf mites (Scrobipalpa ergasina), leaf roller (Phycita melogenu) and leaf hopper (Jacobiella facialna). While Mansour et al., Proc. 3rd Int. Neem Conf., 577-587, Nairobi (1986) report that the pentane extract of neem seeds was much more effective at controlling the spider mite Tetranychus cinnabarinus than were ethanol or methanol extracts, but surprisingly, the pentane extract was less effective at controlling the mite, Phytoseiulus persimilis than were the ethanol or methanol extracts.

Yamasaki, et al, Journal of Chromatography, Vol. 447, 277-283 (1988), showed that the tetranortriterpenoid, salannin, can be isolated from crude plant extracts, obtained from Indian neem seeds which are known to be high in salannin content, using hexane. The biological activity of the salannin extract is reported to be feeding deterency and growth inhibition when applied to chewing insects such as beetles and caterpillars.

From Entomology Experimentalis et Applicata, vol. 24, no. 3, 1978, pages 448-450 it is known to use a neem seed extract produced by extraction with hexane. The crude hexane extract of the neem seed is crystallized from an acetone solution, filtered and freed from solvent under reduced pressure and is reported to have insecticidal properties as repellent, reduction of egg deposition. This extract may be used in an aqueous emulsion containing 0.2% Tween 20^R as surfactant.

From Phytoparasitica, vol. 11, no. 3/4, 1983, pages 177-185 it is known to use chloroform and pentane extracts of neem seed against carmine spider mite (repellency, reduction of fecundity of adult females). The neem seed is extracted with pentane or chloroform, the resultant mixture is filtered and finally the solvents are evaporated.

However, the use of the neem oil extract (extracted by a non-polar solvent) as foliar fungicide is neither disclosed in the state of the art nor is it derivable therefrom although the principle fungicidal effect of neem seed is known from the state of the art (Biological Abstracts, vol. 71, no. 12, 1987, abstract no. 83379).

It has now been discovered that under the process of this invention, a non-polar hydrophobic-solvent extracted neem oil, substantially free of azadirachtin, possesses the ability to control the growth of serious fungal pathogens. This activity as fungicide in the absence of azadirachtin is novel and unique.

The fungicidal activities of hydrophobically extracted neem oil is unique and unexpected in view of the absence of any known active ingredients.

Suitable non-polar, hydrophobic solvents for use in extracting the neem oil from the ground neem seeds will include those solvents having high neem oil solubility and substantially no azadirachtin or water solubility. The preferred non-polar solvents include, but are not limited to, aliphatic hydrocarbons and halogenated aliphatic hydrocarbons such as pentane, hexane, heptane, octane, nonane, decane, isooctane, chloropentane, chlorohexane, and the like, and their isomers; petroleum distillates, petroleum ether, and the like; aromatics and substituted aromatics such as benzene, toluene, chlorobenzene, benzaldehyde, xylenes, and the like; and mixtures thereof. Various other non-polar solvents having the above characteristics are well known to those skilled in the art, and the choice of a particular solvent is not per se critical to the invention, provided that it is substantially azadirachtin-insoluble and neem oil has a high degree of solubility therein.

Example 1

This example illustrates the effectiveness of the non-polar, hydrophobic-solvent extracted neem oil formulations of this invention on the Control of Bean Rust

Neem oil was extracted according to the following procedure.

Eighty (80) kgs of dried defruited neem seeds from Africa were ground in a cutting mill to about 2 mm seive opening (10 mesh). The ground seeds were added to a 300 gallon (1136.1) agitated vessel together with 140 gallons (529 l) of hexane and agitated for 18 hours. The extracted seeds were then separated from the hexane-neem oil solution by centrifugation. The hexane-neem oil solution was transferred to a 500 ml jacketed agitated vessel where the solution was heated to 165 °F (74 °C) to remove the excess hexane. The recovered neem oil had a hexane content of 1%.

The extracted neem oil was mixed with water and diluted to 0.25, 0.5, and 1% and sprayed on the fully expanded primary leaves of beans cv. Pinto 111 until run off. The leaves were then inoculated with bean rust (*Uromyces phaseoli*) spores and placed in a dew chamber to allow infection. After approximately 16 hours the bean plants were removed from the dew chamber and placed in a greenhouse. After seven (7) days the number of rust pustules were counted. The results, in Table 4, show that the extracted neem oil is an effective foliar fungicide at these concentrations.

Table 4

Treatment	Pustules/100 cm ² *	% Control
Control	1174.4 a	0
0.25%	220.0 b	81.1
0.50%	116.6 b	90.2
1.00%	114.2 b	90.2

* Treatments with same letter are statistically similar; DMRT, P = 0.05 (Probability <95%), N = 6.

Example 2

Control of Mildew on Hydrangea

A solution of 2% extracted neem oil in water was sprayed on 5 hydrangias plants growing in greenhouse. The treated plants and an equal number of untreated plants were exposed to the natural mildew microorganisms found in the greenhouse for 6 weeks. At the end of this period the leaves of the plants were examined for mildew infestation. The untreated plants had an average of 46% of their leaves infested while the treated plants had 1.7% infestation.

Claims

1. A method of controlling fungi on plants comprising contacting the fungi with a neem oil formulation containing 0.1 to 10% of a hydrophobic extracted neem oil which is substantially free of azadirachtin, 0.005 to 5.0% of emulsifying surfactant and 0 to 99% water.
2. The method according to Claim 1 wherein the neem oil formulation contains 0.25 to 3% neem oil.

Revendications

- 5 1. Méthode de contrôle des champignons sur des plantes comprenant la mise en contact des champignons avec une formulation d'huile de margousier contenant 0,1 à 10% d'une huile de margousier hydrophobe extraite qui est substantiellement exempte d'azadirachtine, de 0,005 à 5,0% d'un surfactant émulsifiant et de 0 à 99% d'eau.
- 10 2. Méthode selon la revendication 1, dans laquelle la formulation d'huile de margousier contient 0,25 à 3% d'huile de margousier.
3. Méthode selon la revendication 1, dans laquelle les champignons sont choisis dans le groupe consistant de *Erysiphe graminis*, *Puccinia graminis*, *Helminthosporium* spp., *Sclerotinia homeocarpa*, *Rhizoctonia solani* et du *botrytis*.
- 15 4. Méthode selon la revendication 1, dans laquelle les champignons sont mis en contact avec la formulation d'huile de margousier sur la surface des plantes.
5. Méthode selon la revendication 4, dans laquelle les champignons sont mis en contact avec la formulation d'huile de margousier par vaporisation.
- 20 6. Méthode selon la revendication 1, dans laquelle les plantes sont du gazon, des cultures horticoles ou agricoles.
- 25 7. Méthode de protection d'une plante contre une infection par des champignons comprenant la mise en contact de la plante avec une formulation d'huile de margousier contenant 0,1 à 10% d'une huile de margousier extraite hydrophobe qui est substantiellement exempte d'azadirachtine, 0,05 à 5,0% d'un surfactant émulsifiant et 0 à 99% d'eau.
- 30 8. Méthode selon la revendication 7, dans laquelle la plante est mise en contact avec la formulation d'huile de margousier par vaporisation.
9. Méthode selon la revendication 7, dans laquelle les plantes sont du gazon, des cultures horticoles ou agricoles.
- 35 10. Méthode selon la revendication 7, dans laquelle la plante est mise en contact avec une quantité efficace fongicidiquement d'une formulation de margousier.

40

45

50

55

Vedlegg 7

The Foundation on Economic Trends

1660 L St., NW, Suite 216, Washington, DC 20036 Tel (202) 466-2823 Fax (202) 429-9602

URGENT! URGENT! URGENT!

August 29, 1995

Dear "Name",

We need your immediate help. Jeremy Rifkin, president of The Foundation on Economic Trends in the United States, and Vandana Shiva, president of The Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy in India, are filing an unprecedented legal challenge at the U.S. Patent and Trademark Office, petitioning the agency to immediately revoke patent #5124349 issued to the W.R. Grace Company. This controversial patent grants W.R. Grace a worldwide monopoly over the sale of a highly effective pesticide extracted from the famed neem tree of India.

The legal petition charges that W.R. Grace knowingly expropriated an invention that had been developed by Indian villagers and scientists and used freely throughout India for generations.

This historic challenge to the U.S. Patent and Trademark Office will have far reaching consequences. As you know, the neem tree is one of thousands of biological based resources that have been used for centuries in native, indigenous, and traditional cultures in the preparation of pesticides, pharmaceuticals, fiber, and food products. Now biotechnology, pharmaceutical, chemical, and agribusiness companies are attempting to expropriate many of these native resources and claim patent protection from the U.S. government and the exclusive right to profit from their sale in global trade. If the neem patent and other similar patents are allowed to stand, it will mean that indigenous populations around the world will be excluded from freely using many of the local biological resources that have been carefully developed and nurtured over hundreds of years.

We are asking you, and more than 350 other leading NGO organizations around the world, for your support. Will you please help us by signing the enclosed petition?

We oppose patent 5124349 issued by the U.S. Patent and Trademark Office to the W.R. Grace Company for the exclusive sale of a pesticidal extract from the neem tree. The neem tree emulsion has long been used as a pesticide in villages across India and is not a "new invention" as W.R. Grace claimed in its patent application.

We further oppose any other attempt by the U.S. Patent and Trademark Office to grant global corporations patents on biological based resources that have been developed and used for generations and centuries by native, indigenous, and traditional cultures around the world.

NAME:

ORGANIZATION:

ADDRESS:

TELEPHONE:

FAX:

**PLEASE FAX THIS BACK TO US BY SEPTEMBER 1ST AT 202-429-9602 OR
202-775-0074**

LES VERTS AU PARLEMENT EUROPEEN - THE GREENS IN THE EUROPEAN PARLIAMENT - DE GRUENE I EUROPA PARLAMENTET
I VERDI AL PARLAMENTO EUROPEO - OS GRUENES IN HAT EUROPEISCHEN PARLAMENT - DIE GRÜNEN IM EUROPÄISCHEN PARLAMENT
OS VERDEAS NO PARLAMENTO EUROPEO - LOS VERDES EN EL PARLAMENTO EUROPEO - OS IFPAINH ITO ESTADUAL KONGRESSO

PRESS RELEASE

Greens, IFOAM, and Indian NGO Challenge Neem Tree Patent

A Legal Opposition against the granting of a European patent for a fungicide derived from the neem tree has been filed by the Greens in the European Parliament, the International Federation of Organic Agriculture Movements, and the Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy in New Delhi, India. The European Patent Office (EPO) gave the monopoly property right to the U.S.-based multinational corporation W.R. Grace and the United States of America (as represented by Secretary of Agriculture) for a method of controlling fungi on plants with an oil extracted from coarsely ground seeds of the neem tree. It is the first time that a patent on a genetic resource originating in the South has been challenged in principle, and the case is intended to ~~symbolize~~ the many hundreds of such patents by which a massive transfer of biological and intellectual wealth from the Third World is being effected.

The neem tree is a tropical evergreen indigenous to the Indian subcontinent, where people have used it for millennia in agriculture, human and veterinary medicine, toiletries and cosmetics. It is also venerated in the culture, religions, and literature of the region. Today it can be found in Central and South America, Africa, and other tropical climates. Its scientific name, Azadirachta indica, is derived from the Persian (Azad Darakth), which means "the free tree." And for centuries it has indeed been freely available; but in the last few years the U.S. Patent and Trademark Office has been allowing companies and institutes to carve up the neem tree, granting them exclusive ownership through more than 50 patents to neem-based products ranging from toothpaste and contraceptives to pesticides. The EPO is following close behind, having granted at least four neem patents thus far. These patents will result in major financial gains for their "owners," but the communities which first understood the neem's uses and developed them will not be compensated at all.

Among the various neem patents, the ~~fungicide~~ was chosen for the opposition, because it brings together so many of the key players in this global struggle for control over biological resources: the emerging biotechnology industry in the form of a giant ~~multinational chemical and seed company~~, aided and abetted by the ~~United States government~~, claiming ownership of a Third World genetic resource in the European. The Legal Opposition asks for the patent to be revoked on the grounds that the neem fungicide fails the traditional criteria for patentability, such as 1) ~~It lacks novelty~~ (because it has been used in this way for generations); and 2) ~~It lacks inventiveness~~ (it would be obvious to anyone skilled in the state of the art). Numerous articles from both scientific and traditional literature demonstrate that the fungicidal properties of neem were known long before the patent was filed.

The opponents further claim that the neem patent violates Article 53(a) of the European Patent Convention, which prohibits patents to be granted for inventions

PRESS RELEASE

Greens, IFOAM, and Indian NGO Challenge Neem Tree Patent

A Legal Opposition against the granting of a European patent for a fungicide derived from the neem tree has been filed by the Greens in the European Parliament, the International Federation of Organic Agriculture Movements, and the Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy in New Delhi, India. The European Patent Office (EPO) gave the monopoly property right to the U.S.-based multinational corporation W.R. Grace and the United States of America (as represented by Secretary of Agriculture) for a method of controlling fungi on plants with an oil extracted from coarsely ground seeds of the neem tree. It is the first time that a patent on a genetic resource originating in the South has been challenged in principle, and the case is intended to ~~symbolize~~ the many hundreds of such patents by which a massive transfer of biological and intellectual wealth from the Third World is being effected.

The neem tree is a tropical evergreen indigenous to the Indian subcontinent, where people have used it for millennia in agriculture, human and veterinary medicine, toiletries and cosmetics. It is also venerated in the culture, religions, and literature of the region. Today it can be found in Central and South America, Africa, and other tropical climates. Its scientific name, Azadirachta indica, is derived from the Persian (Azad Darakth), which means "the free tree." And for centuries it has indeed been freely available; but in the last few years the U.S. Patent and Trademark Office has been allowing companies and institutes to carve up the neem tree, granting them exclusive ownership through more than 50 patents to neem-based products ranging from toothpaste and contraceptives to pesticides. The EPO is following close behind, having granted at least four neem patents thus far. These patents will result in major financial gains for their "owners," but the communities which first understood the neem's uses and developed them will not be compensated at all.

Among the various neem patents, the ~~fungicide~~ was chosen for the opposition, because it brings together so many of the key players in this global struggle for control over biological resources: the emerging ~~biotechnology industry~~ in the form of a giant ~~multinational chemical and seed company~~, aided and abetted by the ~~United States government~~, claiming ownership of a ~~Third World genetic resource in the European~~. The Legal Opposition asks for the patent to be revoked on the grounds that the neem fungicide fails the traditional criteria for patentability, such as 1) ~~It lacks novelty~~ (because it has been used in this way for generations); and 2) ~~It lacks inventiveness~~ (it would be obvious to anyone skilled in the state of the art). Numerous articles from both scientific and traditional literature demonstrate that the fungicidal properties of neem were known long before the patent was filed.

The opponents further claim that the neem patent violates Article 53(a) of the European Patent Convention, which prohibits patents to be granted for inventions

TELEFAX**TO:** The Forudation on Economic Trends **With:** Carin Houck-Wylle**Fax:** 0951 202 429-9602**From:** The Norwegian GATT/WTO-Campaign **With:** Inger Dag Steen**Date:** 8. sept. 1995**Sides:** 1

=====

We oppose patent #5124349 issued by the U.S. Patent and Trademark Office to the W.R. Grace Company for the exclusive sale of a pesticidal extract from the Neem tree. The Neem tree emulsion has long been used as a pestiside in villages across India and is not a "new invention" as W.R. Grace claimed in its patent application.

We further oppose any other attempt by the U.S. Patent and Trademark Office to grant global corporations patents on biological based resources that have been developed and used for generations and centuries by nativ, indigenous, and traditional cultures around the world.

=====

Following norwegian organizations have signing the petition:

1. The Future in Our Hands	(Fremtiden i Våre Hender)
2. Nature and Youth	(Natur og ungdom)
3. Norwegian Farmers Organization	(Norges Bondelag)
4. Norwegian Farmers and Smallfarmers org.	(Norsk Bonde-og Småbrukarlag)
5. Norwegian Envirommental Protection Alliance	(Norges Naturvernforbund)
6. Norwegian Ecologian Agriculture Org.	(Norsk Økologisk Landbrukslag)
7. The Development Fund	(Utviklingsfondet)
8. Norwegian Country Womens Org.	(Norsk Bondekvinne lag)
9. Norwegian Countryyouth Org.	(Norsk Bygdeungdomslag)
10. Association for International Water and Foreststudies	(FIVAS)
11. Gamvik Municipality	(Gamvik Kommune)
12. We and Ours, Health and Envirommental magazin	(Vi og vårt)
13. The Norwegian GATT/WTO-Campaign	(Den Norske GATT/WTO-Kampanjen)

From the Norwegian GATT/WTO-Campaign

Inger Dag Steen

Østerøya

N-3234 Sandefjord, Norway - Tlf/Fax: 47 - 334- 50 123

7. July 1993
Kadlogg 10.5
d

PJ MARGO AND NEEM SEED - FACTS

1. P J MARGO PVT LTD., was promoted to set up a Solvent Extraction Plant to manufacture extracted and upgraded Vegetable Non - Edible Oils like Neem, Rice Bran, Karanja and their Deoiled Cakes. During the upgradation process, this plant also manufactures **Water Soluble Neem Extracts** by a process licensed by M/s. W R Grace & Co- Conn, U S A.
2. The basic raw material neem seed is not obtained by the destruction of neem trees. As a matter of fact, neither the bark of the trees or the leaves are touched and only the neem seeds/neem fruits which fall from the tree during the pre-monsoon winds are used for this purpose. These fallen neem seeds and neem fruits which otherwise would have gone to waste are being regularly collected by the farmers and the rural unemployed in the pre-monsoon season and sold in the Government regulated markets at fair market value in open auction.
3. The total population of neem trees in India is over 15 million, spread throughout the country as mentioned in the World Neem Conference held in Bangalore during February 1993. The total potential neem fruit/neem seeds from these trees is in the region of 600,000 tons. Of this 600,000 tons, only 100,000 tons are being presently collected and brought to the regulated markets for sale. The balance 500,000 tons probably stays back in the forest areas/fields. Out of this 100,000 tons collected, 60,000 tons are being processed all over the country for manufacture of neem oil and neem extractions by oil mills and solvent extraction plants for last twenty years in the organised sector, as per statistics of the Solvent Extractors Association of India. The balance is being processed by the unorganised sector.
4. During this conventional processing of neem for manufacture of oil and deoiled cake, the active ingredient Azadirachtin was by and large destroyed.
5. This business of collecting neem seeds for convention oil extraction has been going for the last 20 years and the volume of collection has gone up from 10,000 tons in the early 70's to a 100,000 tons in the last year. The thrust to the conventional neem seed oil extraction industry was caused due to the tremendous shortage of vegetable oils the country started facing in the early 70's. Consequent to this shortage of vegetable oils, the Government of India as per its policy, decided to give special incentives to the soap industry for consumption of vegetable oil from minor oil seeds of tree bearing origin for

soap manufacture. Neem oil is one such oil which is classified as a minor oil and as a matter of fact even today the Government of India gives substantial excise relief to manufacturers who use neem oil as a raw material for soap based on the quantity of neem oil consumed. As such the growth of the collection of neem seeds for processing of oil is a direct consequence of the policies of the Government of India.

6. Because of the growth of the conventional industry for manufacture of neem oil and neem extractions, impetus was given for the collection of neem seeds and neem fruits in much larger quantities by farmers and rural unemployed which helps them in earning of extra income in the lean agricultural season. It is also obvious that the increased collection on an annual basis because of this activity does not cause any depletion of neem trees in the country.

7. The total quantity of neem seeds used by PJ Margo during the season will be less than 2% of the total neem seeds being collected in India annually at present and less than 0.5% of the total potential of neem seeds in the country.

8. PJ MARGO is manufacturing Neem oil and Neem cake from Neem seeds being purchased from regulated markets in mainly Karnataka, and Andhra Pradesh. The oil is being sold to the Soap manufacturers. The deoiled cake is sold to the farmers who use this as organic manure. The third additional product being manufactured i.e. **Water Soluble Neem Extracts** will be available for export bringing in Foreign Exchange earnings and also adding value to Neem product.

9. Azadirachtin which was being destroyed during conventional processing of Neem Oil /Neem Cake is being additionally extracted in the form of Water Soluble Neem Extract and hence it is an add-on rather than a substitute to the current neem industry in India.

10. Neem Seeds are renewable resources and a tree takes only eight years to mature and start bearing fruits. Success of this neem product will encourage further Neem Tree planting as has been done currently in Thailand, Indonesia and Central America.

11. P J Margo currently does not make any **Neem Bio-pesticide** but is planning to introduce a product suitable to the Indian market after conducting necessary research and trials locally. However, other large companies like Spic, EID Parry India, ITC, Godrej, TOMCO, T Stanes & Company etc., are already or are in the process of manufacturing and marketing Neem Based Bio-Pesticides in the Indian markets using Neem Seeds/Oil as Raw Material and some of them have already got their products registered with the Central Insecticides Board of India. This use of Neem Seeds is not exclusive to PJ Margo.

12. P J Margo is providing employment opportunities at the local level and higher remuneration to the farmers as the price of Neem Seeds has gone up in the recent times because value is being added to it during its process. Over the last 20 years the prices of neem seed has gone up from Rs.300/ton to current levels of Rs.3000-4000 per ton.

13. W R Grace and Co who have licensed the process to PJ Margo also have 30% Equity holdings in the Company. The Grace Neem Seed based Azadirachtin pesticides commercialized recently in the U.S were originally based on African and Indonesian seed sources. Neem Trees are also abundant in Southeast Asia and Central America. Many are in mature, large plantations from reforestation programmes. Grace was proposing to continue sourcing of neem seed products from these countries for their programmes. It is only at the behest of PJ Margo that Grace decided to source these products from India.

14. Since 1984, at least twenty patents on the processing, formulation and use of Azadirachtin have been granted around the world. These patents are local and apply only in the country of issue. They do not directly impact the use of neem seed based pesticides in India. Grace owns four of these twenty patents. No one can patent the active ingredient of Neem i.e., azadirachtin molecule which was isolated and characterized in 1970's.

15. PJ Margo welcomes competition from other manufacturers and formulators of neem based pesticides as it would help in developing the total overall market for neem based products, which would be in the interest of the Indian farmers and the farming community worldwide.

16. In fact, this project is a classic case of converting waste to wealth and beneficial to the Indian farmer and its economy. It generates valuable foreign exchange for the country.

#2613

VeeLogg 11

Corporate Communications Division

GRACE NEWS

W.R. Grace & Co.
One Town Center Road
Boca Raton, FL 33486-1010

Contact: Chuck Suits, 1-407-362-2600
1-800-472-2399

GRACE ISSUES STATEMENT ABOUT PATENT FOR NEEM PESTICIDE

BOCA RATON, Florida, September 14, 1995 - W. R. Grace & Co. (NYSE: GRA) issued the following statement today in response to allegations made by Mr. Jeremy Rifkin of The Foundation on Economic Trends that a patent obtained by Grace in 1992 for neem-based pesticides was not valid:

Grace believes Mr. Rifkin's allegations are incorrect and totally without merit.

In 1992, Grace received a patent (#5,124,349) from the U.S. Patent and Trademark Office for a unique formulation which includes azadirachtin, the active ingredient extracted from seeds from the neem plant. The Grace patent narrowly focuses on a formula which extends the shelf life and effectiveness of the neem-based pesticide. The patent held by Grace applies neither to the extraction nor the processing of the neem extract.

The patent issued to Grace in no way provides exclusive use of the neem seeds or extracts - not even for pesticides. In fact, patents cannot be given to the natural active pesticide ingredient, azadirachtin. The Indian farmers can continue to produce and distribute their neem-based pesticides, as they have in the past.

Grace buys the neem seeds in India on the open market and has purchased less than three percent of the neem crop harvested since the Company received the patent in 1992.

There are approximately 40 different patents issued on various extraction, process and formulation processes related to the neem extract, azadirachtin. These patents are owned by 22 different companies or groups, three of which are Indian.

(more)

-2-

In addition to Grace's joint venture neem-pesticide manufacturing operation in India, there are five other neem extraction plants in operation or under construction in that country. Six Indian companies are currently selling neem-based pesticides, as well as two companies in the United States.

Grace holds no neem pesticide patent in India and does not intend to seek a patent there.

Grace has worked in close cooperation with local and national government organizations and business leaders in India to build its neem pesticide operations there. The Company believes that its efforts in India have only served to contribute to India's exports and to provide additional employment in new manufacturing operations.

###